

ÜCRETSİZ SAYI

mavikale

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR

ARALIK 2014 SAYI:22 ISSN 1309-1166

Unvan maçının galibi
Magnus Carlsen

Işık ve Işıl Can'dan
iki gümüş madalya

Alexander Ipatov
Türkiye Şampiyonu

Vahap Şanal altın
madalya kazandı

Üst üste 3. kez Avrupa'nın en iyi havayolu seçildik. Bu gurur Türkiye'nin.

Dünyanın en saygın sivil havacılık değerlendirme programı Skytrax, milyonlarca yolcuya "Avrupa'nın en iyi havayolu hangisi" diye sordu.

Cevap bu sene de değişmedi.

Türk Hava Yolları 3 senedir Avrupa'nın en iyi havayolu. Türkiye'nin dünyadaki gururu. Yolcularımıza sonsuz teşekkürler. Çalışanlarımıza gönülden tebrikler.

Globally Yours | **TURKISH AIRLINES**

Mutlu Yıllar!

Sevgili satrançseverler,

Kurumsal ve sportif hedeflerimizin büyük bölümüne ulaştığımız verimli bir yılı geride bırakırken, Türk satranççı için başarı ve gurur dolu bir yıl olmasını umduğumuz 2015'i heyecanla karşılıyoruz.

Bildiğiniz gibi 22 Kasım 2014 tarihinde Mali Genel Kurulumuzu başarıyla gerçekleştirdik. Genel Kurulda Yönetim Kurulu Faaliyet Raporumuz ve Denetleme Kurulu Raporları, delegelerimizin tevaccühü ile oy birliğiyle ibra edildi. Genel Kurula katılan üyelerimizden, misafirlerimizden son derece demokratik ve başarılı bir genel kurul gerçekleştirmeye yönelik çok güzel eleştiriler aldım. Çalışmalarımızın sizlerin nezdinde gördüğümüz takdir ile federasyonumuz ve satranç için büyük bir mutluluk ve heyecanla çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Değerli Dostlarım,

Genel Kurulumuzun ardından, 24 Kasım - 5 Aralık 2014 tarihlerinde Brezilya'da gerçekleştirilen Dünya Okullar Satranç Şampiyonasında ikizlerimiz Işık Can ve Işıl Can, 9 yaş kategorisinde Dünya ikinciliğini elde ederken, 12-22 Aralık 2014 tarihlerinde Macaristan'da gerçekleştirilen Dünya 16 Yaş Altı Satranç Olimpiyatında sporcumuz IM Vahap Şanal, 1. masa birincisi olarak ülkemize altın madalya kazandırdı.

Diğer yandan milli sporcumuz Serkan Soysal, Aralık ELO listesinde 2300 ELO barajını geçerek FM unvanı alırken; Oğulcan Kanmazalp, Zadar-Hırvatistan'da yapılan Zadar Açık'ta 3. GM normunu aldı ve böylelikle GM normlarını tamamladı. Canlı ELO'su 2460'a yükselen sporcumuz, 2500 ELO barajını geçtiği anda GM unvanını alacak.

21-26 Haziran 2013 tarihlerinde gerçekleşen Avrupa Okullar Satranç Şampiyonasında derece alan sporcularımızdan Denizcan Temizkan ve Esat Bağlan FM, Nezihe Ezgi Menzi WFM, Efe Metehan Yavuz CM, Sıla Çağlar, Ece Alkım Erece, Burcu Melis Temel

ve Ece Özbay ise WCM unvanı almaya hak kazandılar.

Sporcularımızla gurur duyuyor ve onları yürekten kutluyorum. Türk satranççının bugünlere gelmesine katkı sunan sporcularımıza, antrenörlerimize, velilerimize ve alınan başarılı sonuçlarda emeği geçen herkese bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Değerli Satranç Dostları,

2014-2015 etkinlik dönemimizi heyecan ve coşku ile karşılıyoruz.

24 -30 Ocak 2014 tarihleri arasında Türkiye Küçükler Şampiyonası ve Emektarlar Şampiyonası, 30 Ocak-7 Şubat 2014 tarihleri arasında ise Türkiye Kupası organizasyonlarımızı gerçekleştireceğiz. Sporcularımızın yoğun katılımıyla ve bir şenlik havasında geçmesini umduğumuz şampiyonalarımız, Antalya Manavgat Starlight Convention Center Thalasso & SPA Hotel'de yapılacak. Her zaman olduğu gibi bu yıl da organizasyon kalitesi ve rekabet seviyesi bakımından ilgiyle takip edilecek olan şampiyonalarımızda yer alacak tüm sporcularımıza başarılar diliyorum, centilmence bir yarış temenni ediyorum.

Değerli Dostlarım,

2014 yılına, ulusal ve uluslararası platformlarda gerçekleşen birçok sportif başarıyı, ülkemizde satranççı ileriye taşıyacak çok önemli çalışma ve işbirliklerini sığdırdık.

2015 yılında da, Türkiye'yi dünya satranççının güç merkezlerinden biri haline getirmek için kararlılıkla ve paydaşlarımızla işbirliği içinde çalışmaya devam edeceğiz.

Türk satranççını daha da geliştirmemiz gerektiğinin bilinci ile hep birlikte beraberlik ve dayanışma içince olacağımız çok önemli bir etkinlik dönemine başlarken tüm satrançseverlere keyifli bir sezon ve mutlu bir yıl diliyorum.

2014-2015 etkinlik dönemimizde daha güzel haberlerle buluşmak üzere..

Gülkız Tulay

Başkan
gulkiztulay@tsf.org.tr

Sanal ortam gerçek ortam farkı

Geçen sayıda turnuvaların canlı yayınlanmasının ve bu yayınların kaliteli olmasının önemine değinmiştim. Bir satrançsever için izlemek istediği turnuvaları ekran başından seyredebilmesi dahası yayın anında inceleyebilmesi büyük kolaylık. Ekran başında dünyanın öbür ucundaki bir oyuncu ile satranç oynamak da öyle. Her ne kadar internetten oynarken rakibinizin gerçekte insan mı bilgisayar mı olduğunu tam bilmeseniz de...

Buraya kadar iyi ama yalnızca sanal ortamda satranç olur mu? Elbette olmaz. Satranç sosyal bir etkinliktir ve yüzyüze iletişime gereksinim duyar. Satrancın bileşenleri yalnızca yarışma ortamı, eğitim ve antrenman değildir. Satrancın eğlendirici yanı da vardır ve iddialıdır. Satrancın bu yönüyle tanışmak için gerçek ortamlarda bulunmak yüz yüze ilişkilere sahip olmak gerekir.

Satrancın sanal ortamları ve yarışma ortamları dışında olabileceği yerler ise görünüşe göre kulüpler ve satranç merkezleri olmalıdır. Ancak Türk satrancı bu bakımdan yoksun kalmıştır. Yakın geçmişe kadar zaten pek fazla kulüp ve satranç merkezi yoktu. Bu boşluğu kahvehaneler dolduruyordu. Benim kuşağım ve benden önceki kuşak yüzyüze satranç oynamak ve satrancın eğlendirici yanlarından yararlanmak için sağlıklı ortamlarda uzun süre bulunmak zorunda kaldılar.

Günümüzde durum pek farklı değildir. Kağıt üstünde eskisine göre çok daha fazla sayıda satranç merkezi ve kulüpler vardır ama bunlar, 1991'den başlayarak Türkiye Satranç Federasyonunun devlete bağlanmasından sonra satrancın daha çok küçük yaş grubuna inmiş ve yayılmış olması nedeniyle kurs düzenleme etkinliğinin ötesine geçemeyen yapılar konumundadırlar. Yarışmadan yarışmaya adını duyduğumuz pek çok kulüp var. Çat kapı gidip oralarda satranç oynayamazsınız. Oysa gidip biraz

serbestçe satranç oynamak, baskılardan uzaklaşıp rahatlamak, eğlenmek ne kadar önemli ihtiyaç. Bunları ancak yaşayan bilir. Satranç takımı ve taşları çok çekicidir. Bana bazen üniversitelerde ve okullarda "satrancı nasıl yaygınlaştırdınız" diye soruyorlar. Onlara "kantine satranç takımı ve masa koyun, kısa zamanda başına bir sürü insanın toplandığını göreceksiniz" diyorum. Serbest bir ortamda biriyle satranç oynasanız da başınıza insanlar toplanır hatta hamle söylemeye başlarlar. Bazıları bununla da kalmayıp sizin yerinize hamle bile yapabilir! Ankara'da bu yönüyle meşhur bir Nurettin ağabeyimiz vardı. Kendisini oyunun heyecanına oynayanlardan daha fazla kaptırırdı. Böyle anlarda onun istediği hamle yapılmazsa elini tahtaya atar kendisi oynardı. Üstüne üstlük onun istediği hamleyi yapmayana kızardı. İki kişi oynar, bir dolu insan da seyreder, heyecanlanırdı. Tabii ki karışanlar asla Nurettin Ağabey ile sınırlı değildi.

Geçenlerde serbest satranç oynayan bir küçük yaş grubunda da aynı sahneyi gördüm. İki kişi oynuyor bir başka iki kişi de ayrı ayrı taraflardan olmuşlar, oyuna karışıyorlardı. Çok sevimliydim! Bağırış, çağırış, gülme, kızma heyecana dair ne varsa oradaydı. Tek sorun, bu eğlenceyi diledikleri kadar yaşamadılar. Ders çoktan bitmiş gitme zamanı gelmişti. Kapıda velileri onları almak için bekliyordu. Onlar ise biraz daha kalmak için ayak direliyorlardı. Demek ki, kurs yerleri dışında, buluşup serbestçe satranç oynayabilecekleri bir yer olsa ne kadar eğleneceklerdi. Birbirlerini daha iyi tanıyacaklardı. Diğer yandan da oyunlarını daha hızlı geliştirebileceklerdi.

Artık Türkiye de serbestçe satranç oynayabilecek uygun satranç ortamlarının satrançseverlerin hizmetine girmesi ve çoğalması dileklerimle...

Dr. M. Sabri KOÇAK

Yayın Kurulu Başkanı
kocaksabri@yahoo.com

Yayının Adı: Mavikale
Yıl: 6 Sayı: 21 Eylül 2014
ISSN 1309-1166

Sahibi Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Gülkız Tulay
Yayın Kurulu Başkanı
Dr. M. Sabri Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
FA Fatma Yılmaz
Haber Koordinatörü
Fatma Öztürk

Yayın Kurulu
Dr. M. Sabri Koçak
FA Fatma Yılmaz
Prof. Dr. Ergin Çiftçi
WIM Nilüfer Çınar Çorlulu
Yaşar Y. Güngör
Mustafa Kavgacı

Yönetim Yeri
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi No:3 Kat:6
Ulus-Ankara

Telefon: 0 312 309 75 94
Faks: 0 312 310 96 20
e-mail: mavikale@tsf.org.tr

Grafik Tasarım
Dr. M. Sabri Koçak
Fatma Öztürk
İsmail Fuat Vural

Kapak Fotoğrafı
Anastasia Karlovich
FIDE Press Officer

Baskı: Neyir Matbaacılık
Telefon: 0 312 395 53 00

Dergimiz Basın Ahlak ilkelerine uyar. Üç ayda bir periyodik olarak yayımlanır. Yayın Kurulu dergide yer alan yazıları düzeltmeye, kısaltmaya ve değiştirmeye yetkilidir.

Baskı Türü: Yaygın Süreli

4- İpatov Türkiye Şampiyonu

5- 2014 Mali Genel Kurul

6- U16'da şampiyon Hindistan

8- U16'nın parlak oyunları

10- Dünya Okullar'da iki gümüş

11- Carlsen unvanını korudu

20. Emektar şampiyonlar

22- Bakü'den iki birinci çıktı

26- Petrosian anı turnuvası

28- Kayıp ustalar

32- Rondo

35- FIDE Grand Prix Taşkent

38- Problem, bulmaca

39- Treni kaçıranlar

48- Parlak oyun

50- Savran Tekeli ile söyleşi

55- Ustaca

**56- Satranç ve Sanat
"Satranç Maçı"**

61- Kazancı görme ve hesaplama

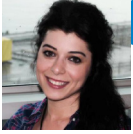
62 - Puanlı satranç

63 - Kaybetme korkusu

Türkiye şampiyonası 2014

Alexander İpatov Türkiye Şampiyonu

İM Burak Fırat ikinci, GM Mustafa Yılmaz üçüncü oldu.

Başak Göktaş

Basın ve Haber Koordinatörü
mavikale@tsf.org.tr

2014 Türkiye Satranç Şampiyonası 01-15 Kasım 2014 tarihlerinde 14 sporcunun katılımıyla Denizli Buldan'da gerçekleştirildi.

Şampiyonanın 12. ve son turunda Serkan Soysal ile olan karşılaşmasının ardından GM Alexander İpatov 9½ puan ile birinci olurken, İM Burak Fırat 9 puan ile ikinci, GM Mustafa Yılmaz ise 8½ puan ile üçüncü oldu.

Türkiye'nin 14 başarılı sporcusunun karşılaştığı, Denizli Buldan Belediyesi'nin desteği ile gerçekleşen şampiyonada toplam 25.000 TL nakdi ödül verildi. Şampiyonanın ödül töreni 15 Kasım 2014'te Buldan El Sanatları ve Kültür Merkezi'nde gerçekleşti.

Kahramanmaraş Milletvekili Durdu Özbolat, Buldan Belediye Başkanı Mustafa Gülbay, Buldan Kaymakamı Hacı Uzkuç, , Buldan İlçe Jandarma Komutan Hüseyin Çamur, Buldan İlçe Kent Konseyi Başkanı Meryem Salman, Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Gülkız Tulay, Başkanvekili Prof. Dr. Yusuf Doğruer, Yönetim Kurulu Üyesi Halil Hilmi Darı, Merkez Hakem Kurulu Başkanı Olgun Kulaç ve sporcuların katılımları ile gerçekleşen ödül töreni Mustafa Gülbay'ın açış konuşması ile başladı. Gülbay'ın ardından Hacı Uzkuç, Durdu Özbolat ve Gülkız Tulay yaptıkları konuşmada, şampiyonaya katılım gösteren sporculara teşekkür etti ve organizasyonun

Buldan'da gerçekleşmesinden duydukları mutluluğu dile getirdiler.

Bundan sonra planlanacak turnuvaların Buldan'da organize edilmesini arzu ettiklerini ifade eden Tulay ve Gülbay, şampiyonada görev alan ilçe temsilcisi Mehmet Aslan'a, Şampiyona Hakemi aynı zamanda Denizli il temsilcisi olan Ömer Sevinç'e ve şampiyona başhakemi İsmail Çalışkan'a hizmet plaketi takdim ettiler.

Ödül töreninin sonunda sporculara dağıtılan teşekkür plakentinin ardından ödüllerine kavuşan ilk üç sporcu kupa ve madalyalarını Durdu Özbolat, Hacı Uzkuç, Mustafa Gülbay ve Gülkız Tulay'dan aldılar.

Şampiyona videoları ve tüm ayrıntılara <http://tr2014.tsf.org.tr/> internet adresinden ulaşılabilir.

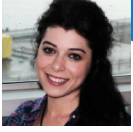

Alexander İpatov

Türkiye Şampiyonasında mücadele eden yarışmacılar hakem ve yöneticilerle bir arada

2014 Yılı Mali Genel Kurulu

Başak Göktaş

Basın ve Haber Koordinatörü
mavikale@tsf.org.tr

Türkiye Satranç Federasyonu 2014 yılı Mali Genel Kurulu 22 Kasım 2014'te 118 delegenin katılımıyla Ankara Mövenpick Otel'de gerçekleşti. Genel Kurul üyeleri, 21 Kasım 2014'te otele giriş yaparak, Genel Kurul öncesi, Federasyon tarafından organize edilen akşam yemeğinde bir araya geldi.

Federasyon Başkanı Gülkız Tulay, akşam yemeğinin açış konuşmasında Genel Kurul üyelerine, federasyona ve satranca katkılarından dolayı teşekkürlerini sundu ve satranç camiası için birlik ve beraberlik mesajlarını ilettiler.

Mali Genel Kurul, 22 Kasım'da, Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başladı. Başkanlık Divanının seçilmesinin ardından Yönetim Kurulu Faaliyet Raporları ve Denetleme Kurulu Raporları okundu.

Divan Başkanlığını Ferit Çömez'in yaptığı Mali Genel Kurul'da, Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu Federasyon Başkanı Gülkız Tulay, Denetleme Kurulu Raporu ise Denetim Kurulu Başkanı Cafer Geyik tarafından okundu ve oy birliğiyle ayrı ayrı ibra edildi.

Yönetim Kurulu Faaliyet Raporları ve Denetleme Kurulu Raporlarının ardından Mali Genel Kurul gündeminin diğer maddeleri, Ana Statü'nün değişiminin görüşülmesi ve 2015-2016 dönemleri bütçeleri ve etkinlik programları, genel kurulun oy çokluğuyla onaylandı.

Türkiye Satranç Federasyonu 2014 yılı Mali Genel Kurulunda Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu ve Denetleme Kurulu Raporu oy birliğiyle ayrı ayrı ibra edildi.

Türkiye Satranç Federasyonu Yönetici kadrosu

Mali Genel Kurulunda Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu ve Denetleme Kurulu Raporu oy birliğiyle ayrı ayrı ibra edildi.

Dünya 16 Yaş Altı Satranç Olimpiyatı

Şampiyon Hindistan

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Dünya 16 Yaş Altı Satranç Olimpiyatı 12 - 22 Aralık 2014 tarihlerinde Macaristan Gyor'de gerçekleştirildi. Şampiyonaya 37 ülkeden 54 takım katıldı. İsviçre Sistemi 10 tur oynanan turnuvanın sonucunda kupaya ulaşan ülke Hindistan oldu. İkinciliği Rusya, Üçüncülüğü ise İran elde etti.

16 Yaş Altı Dünya Satranç Olimpiyatı büyük çekişmeye sahne oldu. Son tura gelindiğinde bile ipi göğüsleyecek takım belli olmamıştı. Yarışmanın yedinci turuna değin Rusya turnuvanın liderliğini ele geçirmişti. Ancak bu turdan başlayarak son tura kadar İran liderlik koltuğuna oturdu. Türkiye son tura girildiğinde beşinci sıradaydı ve rakiplerinden hayli geri kalmış ve derece şansını yitirmişti. Ancak birinciliği belirleyecek kader maçına çıkmıştı. Son turda Hindistan ile eşleyen Türkiye maçı 3-1 kaybetti. İran ise Macaristan'a 2,5-1,5 yenildi. Bu sonuçlarla da Hindistan kupanın sahibi oldu. Son turda Ukrayna'yı 3,5-0,5 mağlup eden Rusya ise ikincilik kupasını kazandı.

Yarışmada Vahap Şanal, Cemil Can Ali Marandi, Volkan Sevgi, Tuna Tuncer ve Burcu Melis Temel'den oluşan Türk milli takımı 11. sıradan girdiği turnuvayı 12. sırada tamamladı.

Bu yıl on beşincisi gerçekleşen Dünya 16 Yaş Altı Satranç Olimpiyatı

Hindistan takımının en mutlu anı: kupa son söz

Rusya: İkincilik de çok güzel

Vahap Sanal 8/10 ile birinci masada altın madalya kazandı

tında Türkiye başarıya masa derecelerinde IM Vahap Şanal ile kavuştu. Genelde de millî takımı temsil eden IM Vahap Şanal, on maçta sekiz puan toplayarak 2511 performansla imza attı ve birinci masalar arasında ilk sıraya yerleşerek altın madalya kazandı.

İkinci masalar arasında altın madalyaya ulaşan isim ise 8,5/10 skoru ile İranlı sporcu FM Tabatabaei M. Amin oldu. Üçüncü masalar arasında en başarılı isim ise Hintli oyuncu Aravindh Chithambaram Vr. idi. Aravindh, 8/9 skor yaptı. Son masada birinciliği elde eden isim de Çin'li sporcu Zhang Jiabao oldu. Jiabao 8/10 skor elde etmişti.

Türk Millî takımın antrenörlüğünü GM Mikhail Gurevich'in üstlenmişti.

Hindistan: Takım Puanı: **18** Masa Puanı: **26.5** Derecesi: **1**

MS	Soyadı, adı	Elo	TP	MS
1	IM Ghosh Diptayan	2516	5.5	9
2	IM Karthikeyan Murali	2497	8.0	10
3	IM Aravindh Chithambaram Vr.	2476	8.0	9
4	Kumaran Balaji	2316	4.5	9
5	WFM Monnisha Gk	2110	0,5	3

Rusya: Takım Puanı: **17** Masa Puanı: **27.5** Derecesi: **2**

MS	Soyadı, adı	Elo	TP	MS
1	IM Paravyan David	2437	5.5	10
2	WGM Goryachkina Aleksandra	2441	6.0	10
3	IM Vavulin Maksim	2430	8.0	9
4	Sarana Alexey	2391	7.5	8
5	Litvinov Maxim	2238	0.5	3

İran: Takım Puanı: **16** Masa Puanı: **30** Derecesi: **3**

MS	Soyadı, adı	Elo	TP	MS
1	Asgarizadeh Ahmad	2371	6.0	10
2	FM Tabatabaei M. Amin	2363	8.5	10
3	Maghsoodloo Parham	2415	7.5	10
4	FM Lorparizangeneh Shahin	2340	7.0	9
5	Gholami Orimi Anahita	1998	1.0	1

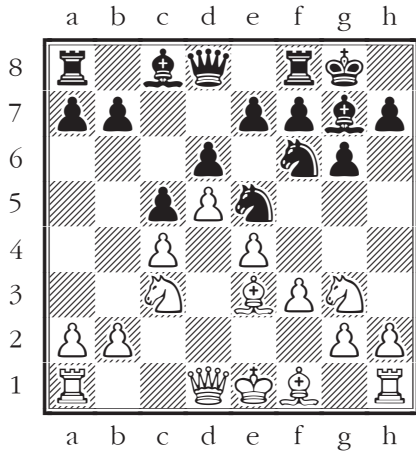
Türkiye: Takım Puanı: **12** Masa Puanı: **24** Derecesi: **12**

MS	Soyadı, adı	Elo	TP	MS
1	IM Sanal Vahap	2451	8.0	10
2	IM Ali Marandi Cemil Can	2423	6.0	9
3	FM Sevgi Volkan 2091	2.5	8.0	9
4	Tuncer Tuna	2210	6.0	9
5	Temel Burcu Melis	1878	1.5	4

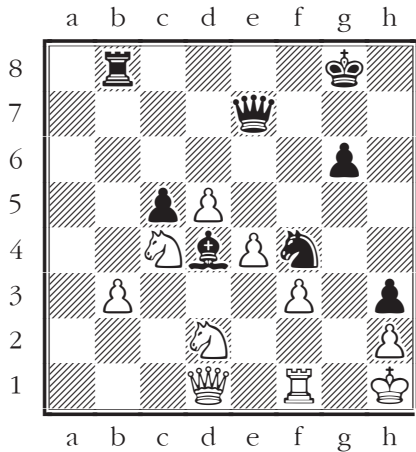
Dünya 16 Yaş Altı Satranç Olimpiyatı'nın parlak oyunları

Muha Miljenko - Uuriintuya Uurtsaikh
World Youth U-16 Chess Olympiad
2014 Gyor (9.10)

1.d4 ♖f6 2.c4 g6 3.♗c3 ♕g7 4.e4
d6 5.f3 0-0 6.♗ge2 c5 7.♗e3 ♗c6
8.d5 ♗e5 9.♗g3

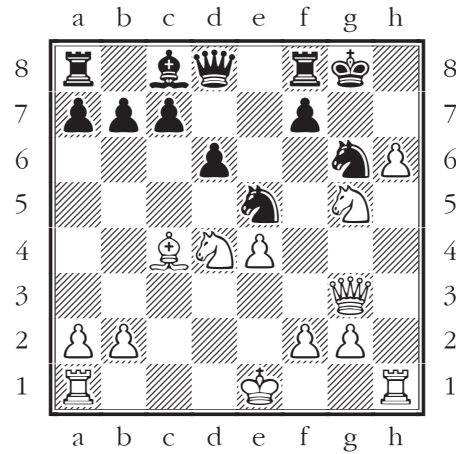
9...h5! 10.♗e2 h4 11.♗f1 e6
12.♗d2 exd5 13.cxd5 h3 14.g3 a6
15.a4 ♗d7 16.0-0 b5!? 17.axb5
axb5 18.♖xa8 ♗xa8 19.♗xb5 ♗xb5
20.♗xb5 ♗a6 21.♗a3? ♗b8 22.♗f4
♗d3 23.♗ac4 ♗xf4 24.gxf4 ♗h5
25.f5 ♗f4 26.fxg6 fxg6 27.b3 ♗b7
28.♗h1 ♗d4 29.♗xd6? ♗e7-+
Hem taş istiyor hem de g5'e gelmeyi.
30.♗c6c4?

Siyah oynar 3 hamlede mat. 30...
♗g5 31.♗g1 ♗g2+ 0-1

Chew Lee Max - Thaer Abu Alhaija
World Youth U-16 Chess Olympiad
2014 Gyor (9.18)

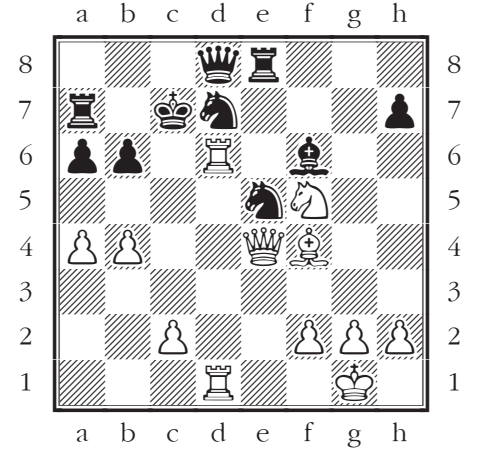
1.e4 e5 2.d4 exd4 3.c3 dxc3 4.♗xc3
♗c6 5.♗c4 g6 6.♗f3 ♕g7 7.♗f4
♗ge7 8.h4 h6 9.♗b3 0-0 10.♗b5 d6
11.♗e3 ♗h7 12.h5 g5 13.♗xg5 hxg5
14.♗xg5+ ♗g8 15.h6 ♗d4 16.♗xd4
♗e5 17.♗g3 ♗g6

18.♗xf7! ♗xf7 19.h7+ ♗h8
20.♗xf7 ♗f4 21.♗g8+! ♗xg8
22.hxg8♗# 1-0

Karthikeyan Murali - Nikitenko Mihail
World Youth U-16 Chess Olympiad
2014 Gyor (2.6), 14.12.2014

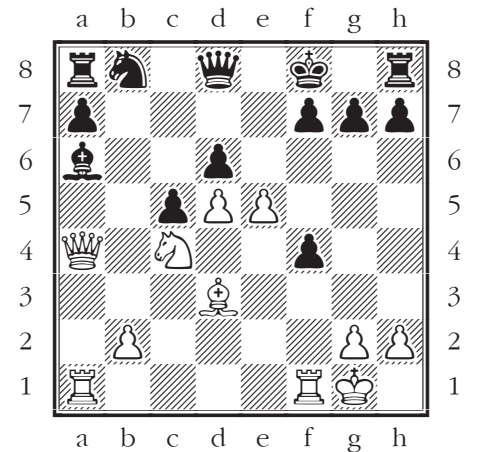
1.e4 c5 2.♗f3 d6 3.d4 cxd4
4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 a6 6.a4 e6 7.♗e2
b6 8.♗f3 ♗fd7 9.0-0 ♗b7 10.e5 d5
11.♗g4 ♗xe5 12.♗xe6 ♗c5 13.♗xd5
♗xd5 14.♗f5 ♗e6 15.♗xg7+ ♗e7
16.♗h5 f6 17.♗d1 ♗bd7 18.♗f5+
♗xf5 19.♗d5+ ♗d6 20.♗xf5 ♗c6
21.b4 ♗d6 22.♗e4 f5 23.♗e7+ ♗c7
24.♗xf5 ♗e7 25.♗f4 ♗f6 26.♗d6 ♗e8
27.♗ad1 ♗a7

28.♗xd7+ 1-0 (28..♗xd7 29.♗xd7+
♗xd7 30.♗d5+ ♗c8 31.♗d6+ ♗d8
32.♗xe8+ ♗d7 33.♗d6 ♗c7 34.♗xe5
♗xe5 35.♗xe5 ♗xd6 36.f4+-)

Ghosh Diptayan - Vetoshko Volodymyr
World Youth U-16 Chess Olympiad
2014 Gyor (8.1), 19.12.2014

1.d4 ♗f6 2.c4 e6 3.♗f3 c5 4.d5 b5
5.♗g5 b4 6.e4 d6 7.♗d3 ♗e7 8.0-0
e5 9.a3 bxa3 10.♗xa3 ♗xd5 11.cxd5
♗xg5 12.♗xg5 ♗xg5 13.♗c4 ♗d8
14.♗a4+ ♗f8 15.f4 exf4 16.e5 ♗a6

17.♗xd6 ♗xd3 18.♗xf4 f6 19.exf6
gxf6 20.♗h6+ ♗e7 21.♗b7 ♗f8
22.♗e3+ ♗f7 23.♗xd3 1-0

"Doğru Hamlede Buluşalım" Yılın Özel Proje Ödülünü aldı

Başak Gökaş

Basın ve Haber Koordinatörü
mavikale@tsf.org.tr

Spor & Spor Dergisi tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen "Sporun Devleri Buluşuyor" isimli ödül töreni 25 Aralık 2014'te, Ankara JW Marriott Otel'de gerçekleşti.

Spor camiasının önde gelen isimlerini buluşturan ve 35 kategoride ödülleri dağıtıldığı törene, Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç, Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşarı Faruk Özçelik, Spor Genel Müdürü Mehmet Baykan, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) Yönetim Kurulu Üyesi ve Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi (TMOK) Başkanı Prof. Dr. Uğur Erdener, milletvekilleri, federasyon başkanları, ödül alan medya kuruluşlarının yetkilileri ve sporcular katıldı.

Federasyon Başkanı Gülkız Tulay, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Zekeriya Özak, Federasyon Denetim Kurulu Başkanı Cafer Geyik, Yönetim Kurulu Üyeleri Kasım Yeşil ve İslam Yücel'in hazır bulunduğu törende Kocaeli Büyükşehir Belediyesi işbirliği ile gerçekleşen "Doğru Hamlede Buluşalım" projesi yılın özel proje ödülünü aldı. Bu anlamlı ödülü Başkan Gülkız Tulay ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Zekeriya Özak aldı.

"Doğru Hamlede Buluşalım" projesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Millî Eğitim Müdürlüğü ve

TSF Başkanı Gülkız Tulay ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Zekeriya Özak (solda), Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Kültür ve Araştırma Genel Müdürü Harun Sönmez'den ödülü alırken.

Türkiye Satranç Federasyonu arasında, 23 Ocak 2013 tarihinde imzalanan protokol ile Kocaeli ili genelinde hayata geçti.

Ülke genelinde ses getiren ve diğer belediyelere örnek teşkil eden proje, 18 Ağustos 2014 tarihinde Kocaeli The-ness Otel'de imzalanan yeni bir protokol ile il genelinde uygulanmaya devam etti.

Proje kapsamında, 2013 yılında 36 bin 500 adet, 2014 yılında ise 28.500 adet satranç takımı ve temel eğitim kitabı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından öğrencilere dağıtıldı. 2014-2015 eğitim öğretim döneminde birinci sınıflara verilen 26 bin 555 adet satranç takımı ve temel eğitim kitabının ardından bu rakam 91.555'e ulaşmış oldu.

Projenin hedefleri;

- Kocaeli genelinde satranç sporunu tabana yaymak,
- Çocukları satranç sporuna yönlendirmek,
- Çocukların hızlı, doğru ve çabuk düşünebilmesine yardımcı olup, olaylara doğru yorumlarla yaklaşabilme yeteneklerini geliştirmek,
- Çocuklarda spor kültürü ve spor sevgisi oluşturmak,
- Çocukları zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak

Bu projenin ana hedefi çocukların ilk dört sene seçmeli ders olarak alacakları satranç eğitimlerini aksatmamalarını sağlamak ve onları sürekli olarak desteklemektir.

Dünya Okullar Satranç Şampiyonası 2014

En başarılı ülke Endonezya

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Dünya Okullar Satranç Şampiyonası 24 Kasım – 5 Aralık 2014 tarihlerinde Juiz De Fora Mata, Brezilya'da gerçekleştirildi. Şampiyona 12 kategoride yapıldı. 7 yaş açık ve kızlar, 9 yaş açık ve kızlar, 11 yaş açık ve kızlar, 13 yaş açık ve kızlar, 15 yaş açık ve kızlar, 17 yaş açık ve kızlar. Yarışmaya daha çok Güney Amerika ülkeleri ilgi gösterdi. Kuşkusuz en çok katılım ev sahibi Brezilya'dan oldu. Avrupa ülkelerinden katılım oldukça düşüktü. Bunda şampiyona yerinin uzaklığı önemli rol oynuyordu.

Türkiye'den de katılım da fazla yoğun değildi. 12 kategoride yapılan yarışmada Türkiye beş kategoride temsil edildi. Yarışmada en başarılı ülke Endonezya oldu. Endonezya toplamda sekiz madalya alırken dört kategoride de altın madalyanın sahibi oldu. Onu ülkesine iki altın madalya taşıyan Peru izledi. Peru da çok başarılıydı. İkisi altın 10 madalya topladı.

Ev sahibi Brezilya ise umduğunu bulamadı. Brezilya bir ikincilik bir üçüncülükle yetinmek zorunda kaldı. Türkiye'yi temsil eden sporculardan Işıl Can ve Işık Can 9 yaş kategorisinde dünya ikincisi oldular. 17 yaş kategorisinde Hilal Öztürk yedinci, 7 yaş kategorisinde Adar Tarhan onuncu, 11 yaş kategorisinde Kağan Aydınçelebi onuncu sırada yer aldılar.

Türk sporcular antrenör ve milli sporcu WGM Kübra Öztürk ile

Işıl Can

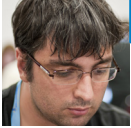

Işık Can

2014 dünya şampiyonluğu unvan maçı

Unvan iki sene daha Carlsen'in

Şampiyon, aday Vishwanathan Anand'ı 6,5-4,5 yenerek 2016'ya kadar unvanını korumayı başardı.

FM Tarik Selbes

Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Rusya'nın Karadeniz kıyısında-ki kenti Soçi'de 8 Kasım günü oynanan ilk partiyle başlayan 2014 Dünya Şampiyonluğu Unvan Maçı 12. ve son partinin oynanmasına gerek kalmadan şampiyonun iki farklı üstünlüğüyle sona erdi ve böylece aday için Kasım ayına kadar bir Bollywood rüyası şeklinde geçmekte olan bir yıl acımasız bir gerçeklikle noktalandı. Maçın öncesinde Carlsen elbette favori gösterilse de 2014 Adaylar Turnuvası'nı çok açık bir üstünlükle kazanan ve Bilbao Ustalar Turnuvası gibi elit bir turnuvayı birincilikle bitiren Anand'ın form durumu göz önüne alındığında otoriteler önceki maça oranla daha çekişmeli bir mücadele bekliyordu. Öyle ki Anand'ın unvanı geri alabileceğini düşünen hayranları bile vardı. Neticede maç çekişmeli geçti geçmesine ancak beklenen sonuç gerçekleşti ve Carlsen unvanını Madras Kapları'na kaptırmadı.

Aslında daha adayın beyaz taşlarla oynadığı ilk oyunda maçın çekişmeli geçeceği belli oldu denilebilir. Sekondantı Hammer'in Anand'a karşı 2013 Norveç Satranç Turnuvası'nda oynadığı -ve kaybettiği- partide oynanan Grünfeld'in yan varyantlarından 5. Fd2 varyantına giren Carlsen karşısında Anand yaptığı hazırlığı hızlı hamlelerle ortaya koydu ve avantajlı bir konum elde etti. 20. hamleye kadar konumsal üstünlüğünü koruyan Anand kendisi

için biraz daha iyi olan bir finale girmek yerine vezirini konumunu bozmak pahasına tahtada tutmak isteyince Carlsen dakik hamlelerle rakibinin baskısını püskürterek girişimi ele aldı. Tam Carlsen acaba geçtiğimiz seneki maçlarda olduğu gibi yine mi kazanacak derken bu sefer Anand neden satranç tarihindeki en iyi savunmacılardan biri olduğunu göstericesine partiyi güzel bir şekilde kurtarmayı başardı ve böylece

ilk partiden dengenin bozulmasına izin vermedi. İlk parti hem adayın maça ne kadar iyi hazırlandığını hem de maça konsantre bir Carlsen'i yenmenin ne kadar zor olduğunu gösteriyordu.

İkinci parti maçın ilk kırılma noktası oldu. Anand için siyahlarla oynayacağı ilk oyunda Carlsen'i durdurmak son derece önemliydi. Elbette eğer 1.e4 oynanırsa 2000 Kramnik-Kasparov Dünya Şampiyonluğu Maçı'ndan beri modern satrancın kâbusu haline gelen ve üst seviyede şah piyonu açılışlarına artık neredeyse nadiren rastlamamıza yol açan Berlin Açılışı'nın oynanacağını tahmin etmek zor değildi ve nitekim de öyle oldu. Ancak işler aday için istediği gibi gitmedi. Ana varyanta girmeyen Carlsen açılıştan eşit bir konumla çıkıldıktan sonra oyunda inisiyatifi elinde bulunduran isimdi ancak henüz bu ufak inisiyatifin kazanca dönüşeceğine dair hiçbir işaret yoktu. Diğer üst düzey oyunculara karşı Anand muhtemelen

Magnus Carlsen

oyunu berabere yapmakta zorlanmazdı ancak Norveçli'nin en ufak konumsal üstünlükleri ve girişimleri nasıl ustaca kullandığı artık hepimizin malumu. Nitekim savunmada zaman kaybeden ve ufak hatalar yapan Anand'ı Carlsen basit ama dakik hamlelerle cezalandırarak hem taşlarının daha aktif hem de piyon yapısının daha avantajlı olduğu bir konum elde etmeye başardı. Zor konumda mücadele etmekten yorulan ve büyük ihtimalle demoralize olan Hintli satranççı şampiyonluk maçları tarihine geçecek kadar basit bir hata yaparak rakibine yedinci yatayı ele geçirmek ve mat etmek imkânını verince hemen terk etmek durumunda kaldı. Böylece daha ikinci partiden Carlsen üstünlüğü ele geçirmişti ve Anand için boş gün öncesi durum son derece karamsar görünüyordu.

Ancak üçüncü parti bir anda her şeyi değiştirdi! Daha sonra kendisinin de belirttiği gibi kötü bir açılış ter-

Kapanış töreninde Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin de vardı (Fotoğraflar: Anastasia Karlovich).

cihi yapan Carlsen son derece teorik bir varyantta dersine iyi çalışmamanın bedelini ödedi ve hiçbir varlık gösteremeden siyah taşlarla ağır bir yenilgi aldı. Ancak Anand'ın da hakkını vermek lazım, eski şampiyon adeta 2008'de Kramnik'e karşı oynadığı maçtan es-tantaneler sunarak açılış hazırlığını kuvvetli bir devamla birleştirmeyi başarınca rakibine nefes aldirmeden galibiyete uzandı. Bu aynı zamanda Anand'ın Carlsen'e karşı 2010'dan bu yana klasik zaman kontrolünde aldığı ilk galibiyetti. Böylece aday maçın geri kalanı için moral kazanırken şampiyon da yenilmez olmadığı gerçeğini hatırlayarak psikolojik olarak baskı altına girmiş oldu.

Dördüncü partide bir kez daha 1.e4'ü seçen Carlsen karşısında bu sefer Anand 1...e5 yerine 1...c5 ve sonra 2...e6 oynayarak Sicilya Savunması'nın Paulsen Varyantı'nı tercih etti. Üçüncü partideki gibi hazırlık kurbanı olmak için ana devam yollarından kaçınan Carlsen, risksiz bir oyunda bera-

berliği elinde tutarak kazanca oynamak istiyordu ancak Anand'ın dikkatli oyunu partiyi hep dengede tuttu ve Carlsen ancak sembolik bir avantaj elde edebildi. Vezir finaline taşınan parti Anand'ın ilerlemiş geçeri nedeniyle Carlsen'in sürekli şah çekmesi sonucu berabere noktalandı. Böylece ikinci boş güne girildiğinde skor eşitti!

Chennai'da oynanan bir önceki maçta beşinci parti Carlsen'in üstünlüğü ele aldığı parti olmuştu. Bu sefer ise siyah taşlarla oynayan şampiyonunun bunun için beklemesi gerekecekti. Siyahlarla daha önce Grünfeld ve Kabul Edilmeyen Vezir Gambiti denedikten sonra Carlsen bir kez daha açılışını değiştirdi ve Nimzo-Hint'i tercih etti. Bu sefer açılıшта daha hazırlıklı görünen şampiyon karşısında Anand biraz daha fazla zaman harcamasına rağmen iyi oyunuyla (özellikle 20. Ad5! başta olmak üzere) hafif de olsa üstünlüğü ele geçirmeyi başardı. Beyaz filin siyah ata olan üstünlüğü oluşan oyunsonunu Carlsen için zor kılrsa da Anand 26 ve

27. hamlelerdeki tercihleriyle vezir karnadındaki piyonların ortadan kalkmasına izin verince beyazın kazanç şansı kalmadı ve oyuncular kırışmalarla partiyi hızlıca berabereye taşıdı. Bu aynı zamanda maçta eşitliğin görüldüğü son parti olacaktır.

Carlsen'in üst üste beyaz taşlara sahip olacağı altıncı ve yedinci partileri kayıpsız atlatmak adaya şampiyonluğu geri kazanmak yolunda büyük bir avantaj sağlayacaktı ve Anand da bunun farkındaydı. Her iki oyuncunun da ne kadar kritik olduğunun bilincinde olduğu bu parti aday açısından büyük bir drama sahne oldu. Sicilya'nın Kan Varyantı'nı tercih eden Anand'ın açılıştan rakibinin tam da sevdiği şekilde risksiz ve kazanca oynayabileceği bir konumla çıkması Hintli satranççı için tehlike çanlarının çalması demektir. Ancak Anand etkili bir savunma planı uygulamayı başardı ve beyazların nasıl kazanacağı konumda hala yanıtsız bir soruydu. Eski şampiyon için fırsat anı 26. hamlede geldi

ve galibiyet, belki de unvan rakibi tarafından kendisine bir hamlede altın tepside sunuldu! Konumunu geliştirmekte zorlanan Carlsen arayışlarının sonunda şahını şah kanadı piyonlarını korumaya göndermek fikrini buldu bulmasına ancak bunun için çok yanlış bir zamanı seçti. 26.Şd2?? hamlesi beyazı hafif üstün olduğu bir konumdan bir anda piyon geri kayıp konuma sokabilirdi! Hamleyi yaptıktan sonra kaybettiğini gören Carlsen için Anand'ın hamlesine kadar geçen kısa süre tam bir işkence olmuş olmalı. Kuşkusuz Anand basit 26...Axe5! hamlesini görecekti ve o zamana kadar uyguladığı savunmanın meyvesini toplayacaktı! Ancak aday, daha önceden hesapladığı a5-a4-a3 fikrine odaklanmıştı ve hızlıca 26... a4?? oynayarak fırsatı geri tepince şampiyon rahat bir nefes aldı. Üstelik Anand'ın hamlesini yapar yapmaz kaçırıldığı fırsatı fark etmesi de Norveçli şampiyon için bir başka iyi haberdir. Böylece moral olarak çöken Hintli yıldızın direnci kırıldı ve oyun Anand'ın 32. hamledeki hatasıyla şampiyonun lehine sonuçlandı. Bir hamlede belki de bütün maçın kaderi değişmişti. Bu son derece moral bozucu mağlubiyetin ardından üstelik Anand'ı siyah taşlarla oynayacağı bir diğer oyun bekliyordu!

Yedinci parti şampiyonun üstünlüğünü artırması adına önemli bir fırsattı. Siyahlarla kaybettiği ikinci oyundan sonra Berlin Savunması'nı oynamayı bırakan Anand, yedinci oyunda bir kez daha bu açılışa döndü. Daha önce 4. d3 ile ana varyanta girmekten kaçınan Carlsen bu kez ana varyanta girmeyi seçince oyun son derece teorik bir hal aldı, öyle ki oyuncular çok değil daha bir hafta önce sona eren Taşkent FIDE Grand Prix'de oynanan Giri-Radjabov partisini izlemeyi bıraktıklarında 25. hamleyle gelmişti bile. Her şey Anand'ın fili iki piyon karşılığı verip aynı kanatta iki piyon fazlasıyla bir kale ve at kaleye karşı finalini savunma fikrini uygulamasıyla başladı. Diğer

FIDE Başkanı Kirsan Ilyumzhinov dünya şampiyonunu ilan ediyor: Magnus Carlsen 2016 yılına kadar unvanını ortaya koymayacak.

seçeneklerde beyazların can sıkıcı bir üstünlüğü bulunduğundan materyale fazla önem veren analiz motorlarının sevmediği bu ilginç fikir aslında iyi ve pratik bir karardı Anand için ancak Carlsen'in kaybetme riskinin olmadığı bu gibi konumları sevmesi ve iyi oynaması yine de Hintli satranççının hayranlarını telaşlandırıyor. Şampiyon, son beyaz piyonun da düştüğü 77. hamleyle kadar kazanmak için her şeyi denedi denemesine ancak adayın neredeyse kusursuz savunması geçit vermedi ve oyun, bütün piyonların tahattan yok olmasıyla en sonunda 104. hamlede teorik kale ve at kaleye karşı finaline kaldı. Bu finali de 18 hamle boyunca oynayan Carlsen hiçbir ilerleme kaydedemeyince 122. hamlede kaleleri kırışarak berabereye razı oldu. Carlsen biraz daha devam etse oyun unvan maçları tarihinin en uzun oyunu olacaktı ancak bu rekor şimdilik Korchnoi-Karpov Baguio 1978 Maç'ının beşinci oyununa ait: 124 hamle!

Sekizinci ve dokuzuncu partiler maça nispeten sakin geçti. Sekizinci

oyunda açılış hazırlığı sayesinde konumu tamamen eşitleyen Carlsen rahat bir beraberlik elde ederken dokuzuncu partide bu sefer Anand siyah taşlarla Berlin Savunması'nda hazırlığı sayesinde rakibini konum tekrarına zorluyordu. Kuşkusuz bu beraberliklerin Carlsen'e yaradığını söylemek mümkün zira bir galibiyet önde olan genç Norveçli için kaybetmediği her oyun kendisini hedefe yaklaştıran birer adım niteliği taşıyordu. Ancak kalan üç partiden ikisinde aday beyaz olacaktı ve elbette Anand'ın kazancı zorlamaya başlaması gerekiyordu.

Soçi'de onuncu parti bir puan geride olan adayın isteyebileceği en iyi şekilde başladı. Grünfeld'in Rus Varyantı'nın oynandığı partide karışık bir pozisyon, fil çifti ve geçer piyon gibi statik avantajlar elde eden Anand üstünlüğünü değerlendirmeyi başaramayıp basın toplantısında Carlsen'in de belirttiği gibi e-hattını rakibine verince konum eşitlendi ve aday partiyi hızlıca berabere yapmaktan daha iyi bir şey bulamadı. Tabii ki önde olan Carlsen'in

buna hiçbir itirazı olamazdı! Aslında bu partinin seyri maçı neden Carlsen'in kazandığının da bir özeti gibiydi. Kötü konumlarda Carlsen'in aksine yeterli direnci oyun boyunca gösterememesi adayın sonunu hazırladı, daha genç ve enerjik bir oyuncuya karşı Carlsen'in çok daha fazla zorlanacağını söylemek pekâlâ mümkün.

On birinci parti aynı zamanda maçın son partisi oldu olmasına ama şampiyon da sonunda galibiyete uzanmasına rağmen bu oyunda bayağı terledi! Siyah taşlarla bir kez daha Berlin Savunması'nı seçen Anand rakibinin bariz bir hatası olmamasına karşın üstünlüğü ele geçirdi ve özellikle de harika 23...b5!! ile Carlsen'i kısa süreli de olsa şoka uğrattı! Herkes Anand'ın partiyi kazanıp kazanamayacağını merak ederken aday adeta intiharı seçti. İnisyatifi ele geçirdiğinin farkında olan Anand zamanı da azalan rakibi karşısında biraz fazla heyecanlanmış olacak ki tematik görünen fakat yanlış bir kalite fedası yaptı. Daha sonra basın toplantısında belirttiği gibi bu, kötü bir kumardı. Ancak Şf3-e4 gibi harika bir manevrayı bulan Carlsen'in dirençli oyununun da bunda katkısı olduğunu söyleyebiliriz. Kalite fedasından sonra ise Carlsen fazla da zamanı olmamasına karşın adeta bilgisayar gibi oynayarak rakibine hiç şans vermedi ve aday 45. hamlede terk etmek zorunda kaldı. Bu aynı zamanda maçın sonu demektir: 6,5-4,5 ve kazanan Carlsen!

Basın toplantısında mutluluğu yüzünden okunan Carlsen, 2016'ya kadar şampiyonluk unvanını koruyacak olmanın haklı sevinci içerisindeydi kuşkusuz. Ancak 45 yaşındaki Anand'a karşı oynadığı maçın bu kadar yakın geçmesi kendisinin pek rahatlamaması ve ciddiyetini sürdürmesi gerektiğini gösteriyor zira bir sonraki unvan maçında kritik anlarda şans bu sefer özellikle de Caruana gibi daha enerjik bir rakibe karşı kendisinden yana olmayabilir.

On birinci oyunda maçın sonucu belli oldu, son oyuna gerek kalmadı.

Maçla ilgili ilginç bir bilgi de unvanını koruduktan sonra Carlsen'in yardımcılarını açıklamasıyla gün ışığına çıktı. Şampiyon bilinen yardımcıları Hammer ve Nielsen'in yanı sıra Adams, Fressinet, Nepomniachtchi, Potkin gibi elit büyükustaların kendisine yardımcı olduğunu açıkladı. Ancak en ilgi çekici isim kuşkusuz Kasparov'du. 2005'te satrancı bıraktıktan sonra bir süre genç Carlsen'e çalıştırıcılık da yapan efsane şampiyon, anlaşılan eski öğrencisine bir kez daha yardım etmiş ve aralarının açık olduğu ve FIDE başkanlık yarışında desteğini alamadığı Anand'dan bir nevi öç almış. Daha önce 2012'deki unvan maçında da Gelfand'a yardım teklif ettiğini hatırlarsak, ki Gelfand bunu sadece Anand'a zarar vermek amacıyla yaptığını bildiği için reddettiğini söylemişti, bunun aslında çok da şaşırtıcı olmadığını söyleyebiliriz. Anand ise daha önce açıklamış olduğu Polonyalı büyükustalar Wojtaszek ve Gajewski ile vatandaşı Sasikiran'dan başka kendisine yardım eden olup olmadığını, en azından henüz, açıklamış değil.

Böylece güzel bir unvan maçını daha geride bırakmış olduk. Şampiyon

için bir süre galibiyetin tadını çıkardıktan sonra yeni yılla beraber turnuvalara dönme vakti artık. Keza Anand da maçtan sonra artık turnuva satrancına kendini tam anlamıyla verebileceği için mutlu olduğunu söyledi. 2016'daki Adaylar Turnuvası'na direkt katılım hakkı olması da elbette Anand için bir avantaj. Carlsen bu sefer rakibinin Caruana, Aronian veya Grischuk'tan biri olacağını düşünse de eski şampiyon eğer gücünü korumayı başarırsa tecrübesiyle 2016'da yine aradan sıyrılabilir. Unvan maçlarının ödülünün en yüksek ödüllü turnuvadan kat kat fazla olduğu düşünüldüğünde bir maç daha oynamak için Anand'ın yeterli motivasyona sahip olacağını söyleyebiliriz. Her koşulda bu maç Hintli satranççının, Carlsen'i yenemese de, en azından bir süre daha turnuvalarda göz ardı edilmemesi gereken bir rakip olduğunu herkese gösterdi. Artık herkesin merak ettiği soru Carlsen'i tahtından indirmeyi başaracak kişinin kim olacağı? Bu sorunun cevabını belki de önümüzdeki iki sene içerisinde bulacağız ama şimdilik Carlsen zirvede tek görünüyor ve bize onu tebrik etmek düşüyor!

Carlsen – Anand

2014 Dünya Şampiyonluğu Maçı (2)

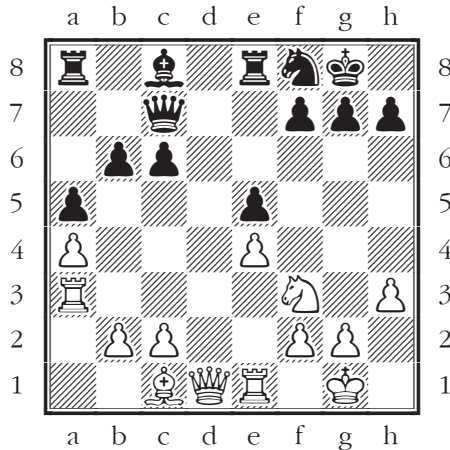
1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 ♘f6 4.d3

4.0–0 ♘xe4 5.d4 ♘d6 6.♙xc6 dxc6 7.dxe5 ♘f5 geçen seneki maçta da rastladığımız ana varyant. Çok fazla incelendiği için yeni bir şey bulmanın artık oldukça zor olduğu Berlin'in bu verimsiz çölünden uzaklaşmak isteyen Carlsen d3'ü seçiyor, gerçi d3'ün de ne kadar üstünlük vaat ettiği meçhul.

4...♙c5 5.0–0 d6 6.♞e1 0–0 7.♙xc6 bxc6 8.h3 ♞e8 9.♘bd2 ♘d7 10.♘c4 ♙b6 11.a4 a5 12.♘xb6 cxb6 13.d4 ♞c7 14.♞a3!

Carlsen kalesini şah kanadına aktarma fikriyle adeta sinekten yağ çıkarıyor ve konumdaki aslında çok da olmayan atak potansiyelini tam olarak kullanıyor.

14...♘f8 15.dxe5 dxe5

Böyle bir konumdan Anand'ın çok değil belki de bir beş sene öncesine kadar kaybetmesi mucize olurdu. Ancak hem Anand'ın yaşlanmasıyla oyun gücü düştü hem de rakibi daha önce oynadığı rakiplere –Kasparov dâhil!– hiç benzemeyen bir fenomen: Magnus Carlsen!

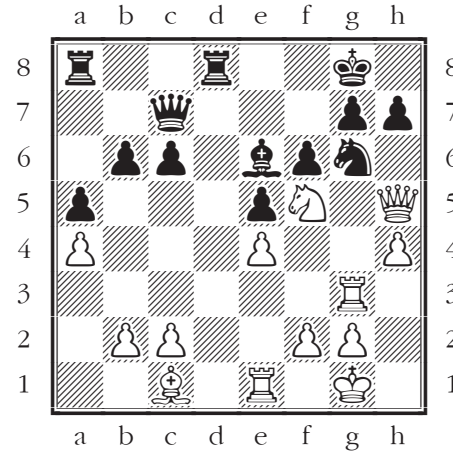
16.♘h4 ♞d8 [Analiz motorlarının beğendiği bu hamle partideki gelişmelerin de ışığında o kadar da iyi olmayabilir. Beyaz vezirin şah kanadına za-

ten gideceği göz önüne alınırsa hemen 16...f6 daha iyi bir seçenek olabilirdi.]

17.♞h5 f6 18.♘f5 ♙e6?!

Daha iyi seçenekler: 18...♞f7 19.♞g4 ♙xf5 20.exf5 ♞d4; 18...♙h8 19.♞g3 ♙xf5 20.exf5 ♞d4 21.b3 ♞ad8. Partideki hamle beyaz zaten f5'te kırılmayı zorlayacağı için değerli bir tempo kaybı anlamına geliyor.

19.♞g3 ♘g6 20.h4!

Carlsen basit ve metodik bir şekilde hücum ediyor. Şimdi siyahlar eğer 20...♙d7 oynarsa 21.♙h6! g×h6 22.♞xh6 ve h5 engellenemiyor. Bu varyantı gören Anand filiyle atı kırmayı tercih ediyor ama sonucunda oluşan yapı beyazın lehine.

20...♙xf5 21.exf5 ♘f4 22.♙xf4 exf4 23.♞c3 c5 24.♞e6 ♞ab8

Biraz daha iyisi şaha satranç literatürüne Almanca geçen terimlerden "Luft" –hava- sağlayan 24...h6 hamlesiydi. Böylece beyazın c3'teki kalesinin c4-e4 üzerinden oyuna katılımı Kd4 ile engellenebilirdi, oysa piyon h7'deyken Kd4 Ke8 matla sonuçlanıyor.

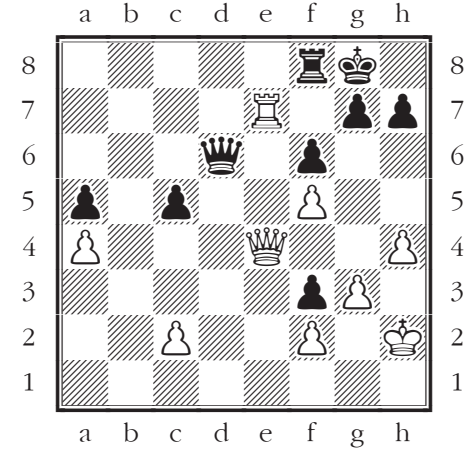
25.♞c4 ♞d7 26.♙h2 ♞f8

Diğer bir tatsız seçenek de 26...♞e8 27.♞c4 ♞xe6 28.fxex6 ♞e7 29.♞f5 ♞d8 varyantıydı, beyazın belirgin bir üstünlüğü var.

27.♞c4 ♞b7 28.♞e2 b5 29.b3

29.♞e7 ♞d6 30.f3 ♞xe7 31.♞xe7 bxa4 32.♞e4 varyantı daha da üstün bir konuma yol açardı, ♞b7 ve ♞xa4 çifte tehdidiyle beyaz hem piyonu geri alıyor hem de büyük konumsal üstünlüğünü devam ettiriyor.

29...bxa4 30.bxa4 ♞b4 31.♞e7 ♞d6 32.♞f3 ♞xe4 33.♞xe4 f3+ 34.g3

34...h5??

Zor konumda Anand'dan inanılmaz bir hata! 34...♞d2 35.♞xf3 ♞xc2'den sonra her ne kadar beyaz üstün olsa da oyun devam ederdi oysa şimdi parti hemen bitiyor.

35.♞b7 1–0

Anand - Carlsen

2014 Dünya Şampiyonluğu Maçı (3)

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 d5

Magnus bu kez riskli Grünfeld yerine Kasparov'un deyimiyle "şampiyonların açılışı" olan Kabul Edilmeyen Vezir Gambiti'ni tercih ediyor.

4.♘c3 ♙e7 5.♙f4

Bir zamanlar burada neredeyse otomatik olarak ♙g5 oynanırdı. Son zamanlarda ise moda stratejik olarak daha ilginç ve keskin konumlara yol açabilen ♙f4 hamlesi tercih ediliyor.

5...0–0 6.e3 ♘bd7 7.c5

İlk defa Steiniz - Çigorin Nürnberg 1896(!) partisinde oynansa da popüler-

leşmesi ancak 2000'li yıllarda gerçekleşmiş ilginç bir fikir. Siyahların c5 gibi hamlelere tematik cevabı olan e5'in bu konumda oynanmasının güçlüğü beyazın bu hamleyi oynamasını mümkün kılıyor.

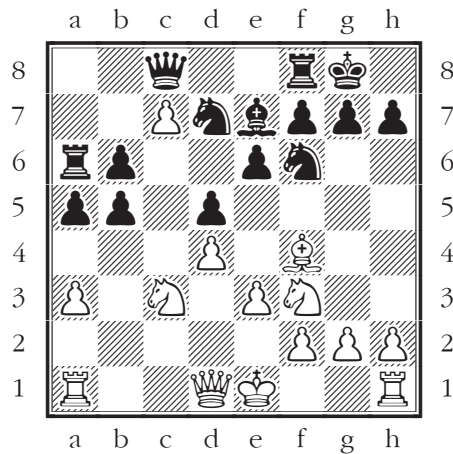
7...c6

7...h5 pozisyonunda akla gelen ilk hamle kuşkusuz. Ancak f4'teki kırışma sonucu oluşan açık e-hattı ve d4 ile f4 piyonları siyahların e5 sürüşünü engellediği için beyazlara konumsal bir baskı imkânı veriyor. Günümüzde birçok oyunda rastlayabileceğimiz tipik bir piyon yapısı. 8.♙d3 ♘xf4 9.exf4 b6 10.b4 a5 11.a3 c6 12.0-0 Aronian-Giri Avrupa Takımlar Şampiyonası 2011 partisinde Ermeni satranççının harika kazancıyla sonuçlanmıştı.

8.♙d3 b6 9.b4 a5 10.a3 ♙a6

Kötü fili kırışacak, ancak tehlikeli b5 sürüşüne izin vermek karşılığında.

11.♙a6 ♖x6 12.b5 cxb5 13.c6 ♖c8 14.c7

Beyazın Fxa6 ile başlayan fikrinin ana noktası. c7'deki fil tarafından korunan piyon siyah taşları kendine bağlayacak.

14...b4 15.♘b5 a4

Bir diğer seçenek 15...h4 hamlesi

Karpov-Georgiev FIDE GP Dubai rapid 2002, 1-0]

16.♖c1 ♘e4 17.♘g5

Siyahın e7 filinin Ad6'yı önlemek zorunda olmasından faydalanarak Anand e4'teki güçlü siyah atı ortadan kaldırmayı planlıyor.

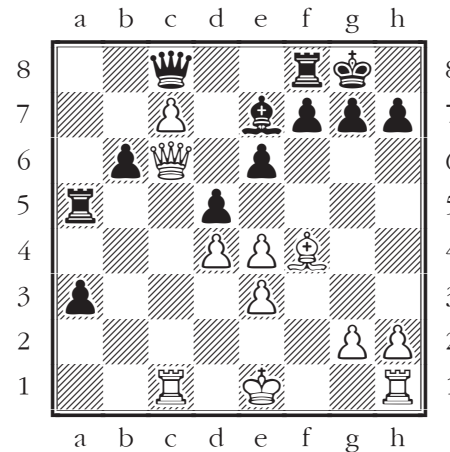
17...♘df6

Eğer g5 alınırsa: 17...h5xg5 18.♙d6! ♖a5 19.♙xe7 ♖xb5 20.axb4 ♖e8 21.♖xa4 ♖xe7 22.♖xb5±; veya 17...♙xg5 18.♙xg5 ♖a5 19.axb4 ♖xb5 20.♖xa4 ♖xb4 21.♖xb4 ♘xg5 22.0-0±

18.♘xe4 ♘xe4 19.f3 ♖a5 20.fxe4!N

Daha önce bu konumda 20.♖e2 hamlesi oynanmıştı. Aronian-Adams Grand Slam Final 2013 ½-½. Dersine iyi çalışmayan Carlsen bu oyunu dikkatsizce takip edince Anand analiz motorlarının hemen gösterdiği bu kuvvetli yeniliği oynama fırsatı elde ediyor.

20...♖xb5 21.♖xa4 ♖a5 22.♖c6 bxa3

Her iki tarafın da geçeri var ancak beyazın kuvvetli bir şekilde korunan ve yedinci yataya erişmiş c geçeri siyahın a geçerinden daha tehlikeli ve konumu Anand için üstün kılan faktör de bu.

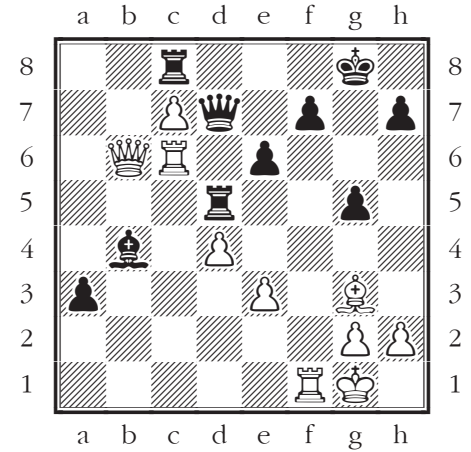
23.exd5 ♖xd5 24.♖xb6

Maçtan sonra Anand tam olarak partinin ne kadarının hazırlık olduğunu belirtmemekle beraber bu hamlenin hazırlıkları içerisinde olduğunu söyledi!

24...♖d7 25.0-0 ♖c8 26.♖c6! [Siyahı tam olarak felç eden kuvvetli bir hamle.

26...g5 27.♙g3 ♙b4

Carlsen bu ufak taktikle filini daha aktif bir konuma getiriyor ve tehdit yaratmak istiyor.

28.♖a1!

28.♖c2? ♖b5 29.♖a6 ♖a5 basın toplantısında Anand'ın da belirttiği gibi berabere olurdu. Artık a piyonu kontrol altında ve siyah fil a3 piyonunu korumaya bağlanmış durumda.]

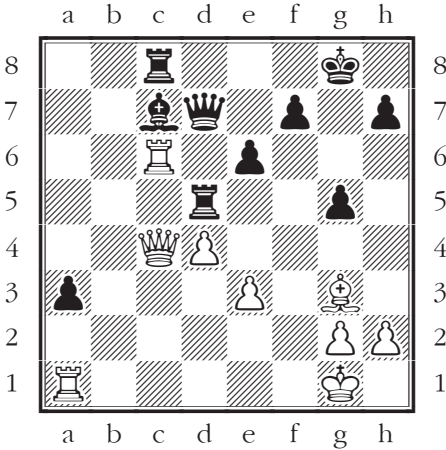
28...♙a5?

Zor konumda zaman sıkışmasındayken gelen bir hata. 28...h6 29.♖a6 ♖a5 30.♖b7 ♙f8 sonrasında beyaz üstün olmakla beraber oyun sürerdi.

29.♖a6! ♙xc7

29...♙b4 30.♖b6 ve sonrasında ♖b8 hemen kazanıyor.

30.♖c4!

Açmaz yengi kaçmaz!

30...e5 31.♙x5 ♖x5 32.dxe5 ♙e7
33.e6 ♙f8 34.♖c1

Ve fil düşüyor. Carlsen için terk etme vakti! 1-0

Carlsen - Anand

2014 Dünya Şampiyonluğu Maçı (6)

1.e4 c5 2.♘f3 e6 3.d4

Bu sefer dördüncü partinin aksine Carlsen ana varyanta giriyor.

3...cxd4 4.♘xd4 a6

Rus usta İlya Kan'ın adıyla anılan esnek Kan Varyantı

5.c4 ♘f6 6.♘c3 ♙b4 7.♙d3 ♘c6

7...♙c7 bu konumda daha fazla oynanan bir hamle.

8.♘xc6 dxc6 9.♙xd8+

Anand'ın sekondantlarından Gajewski'nin bir partisinde 9.e5 ♘d7 oynanmış. (Kobalia-Gajewski Aeroflot 2012). Carlsen'in tercihi ise oyunu beyazın hafif üstünlüğünün olduğu teknik bir pozisyona götürüyor. Bu açıdan Anand'ın açılış tercihi sorgulanabilir.

9...♙xd8 10.e5 ♘d7N

10...♘e4 Narayanan - Negi Dubai 2005 partisinde rastlanan hamle. Oyundaki hamle ise bir yenilik.

11.♙f4 ♙xc3+

Hemen hemen zorunlu zira siyah bu atı kırmazsa 0-0-0 ve ♘e4'ten sonra zayıf d6 karesiyle ilgili problemler yaşayacak.

12.bxc3 ♙c7 13.h4

Bu gibi konumlarda tipik bir plan. Sadece alan kazanıp siyahın şah kanadını baskı altına almak değil aynı zamanda h hattındaki kaleyi de aktifleştirmeye de yarıyor.

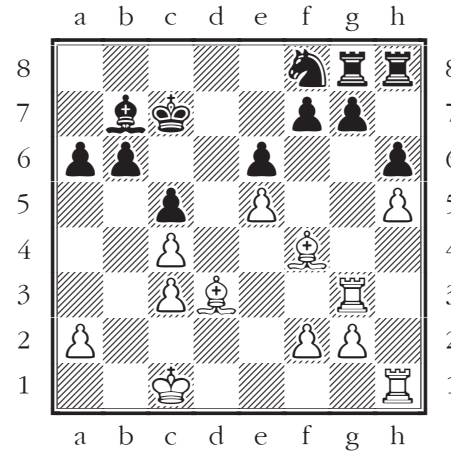
13...b6 14.h5 h6

♘f8 ve g6 yahut g5 planı siyahların kafasında şimdiden var ki h6 oynayıp piyon yapısını zayıflatmayı göze alıyor.]

15.0-0-0 ♙b7 16.♖d3

d hattında bir şey yapmayan kale de атаğa katılıyor.

16...c5 17.♖g3 ♖ag8 18.♙d3 ♘f8

19.♙e3

g6'daki kırışmalardan sonra f4'teki fil atın tehdidi altında kalacağından yararlı bir hamle.

19...g6

Anand savunma planını uyguluyor.

20.hxg6 ♘xg6 21.♖h5!

Elbette h6 piyonu e5'in zayıflığı yü-

zünden alınamazdı. Bu hamleyle beyaz e5'i koruyor ve baskıyı sürdürüyor.

21...♙c6

Beyaz h6'yı alamadığından siyah da bu zamanı yararlı hamleler yaparak değerlendiriyor. Bazı varyantlarda fil e8'den f7 piyonunu koruyabileceği gibi saha da b7 karesi açılıyor.

22.♙c2 ♙b7

Böylece siyah h6daki kırışmalardan sonra Axe5 aldığıında Ff4 ve açmaz tehlikesinden çıkıyor. Beyazın hala bir plana ihtiyacı var.

23.♖g4!?

Konumu tutan ilginç bir hamle. Carlsen filini d1 karesine aktarmak istiyor ve öncesinde siyahın ♙e4 oynamasını engelliyor. Fil d1'den g4 ve h5 kalelerini koruyarak beyaza h6 oynama imkanı verebileceği gibi siyahın g2'nin zayıflığından yararlanan olası bir ♘e7 hamlesinde g hattındaki kalelerin kırışılması sonrası g4 oynama imkanı doğacak. Ancak oyundaki planla 23. ♙d2 oynamak daha iyi bir seçenek olabilir.]

23...a5

a4 ve a3 ile karşı oyun yaratmaya çalışan siyah aynı zamanda beyaza ne yapacağı sorusunu yöneltiyor.

24.♙d1 ♖d8!

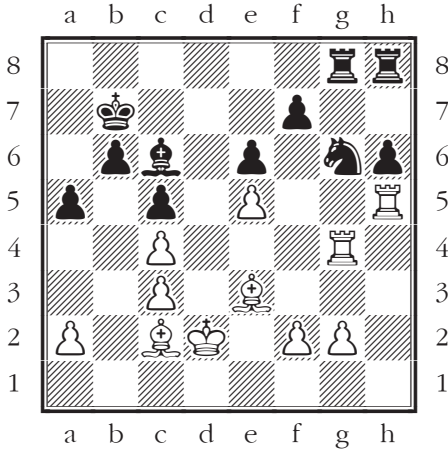
Siyah böylece olası bir ♙xh6 alışıında ♘xe5 oynamayı mümkün hale getiriyor ve aynı zamanda kalesini aktifleştiriyor.

25.♙c2

Carlsen filini c2'ye geri dönmekten daha iyi bir seçenek bulamıyor.

25...♖dg8 26.♙d2??

İnanılmaz bir hata. Carlsen konumdaki doğru planı saptıyor ancak zamanlaması çok yanlış.

26...a4??

İşte Anand'ın trajedisini! Basit 26...dxe5! taktiği oyunu bir anda siyahın lehine çevirirdi: 27. Bxg8 dxc4+ 28. Qd3 Qb2+ ve siyah piyon üstün. Anand, basın toplantısında belirttiği gibi a4-a3 oynamaya odaklandığından bu basit hamleyi gözden geçiriyor. a4 oynar oynamaz ne kaçırdığını fark eden Anand için partinin geri kalanını oynamak kolay olmasa gerek. Bir hamleyle oyunu ve belki de şampiyonluğu rakibine hediye eden Anand için bu konumu unutmak kolay olmayacak.

27. Qe2 a3 28. f3 Bd8!

Qxg6 alışımlı haklı olarak umursamayan siyah karşı oyun elde etmeye çalışıyor.

29. Qe1

29. Qxg6 oyunu beraberliğe götürdü: f×g6 30. Bxg6 Qe8 31. Bg7+ Bd7 32. Bxd7+ Qxd7 33. Bxh6 Bxh6 34. Qxh6 Qa4 35. Qc1 Qc2 36. Qxa3 Qb1 37. g4 Qc6 38. Qe3 Qd7 39. Qf4 Qe7 40. Qg5 Qf7 41. Qh6 Qxa2'den sonra oluşan final berabere. Karpov'un öğrencisi Carlsen telaşlanmadan yavaş oyununu sürdürüyor.

29...Bd7 30. Qc1 Ba8

Hala beyazın kazanmak için bir plana ihtiyacı var. Ya da Anand'ın bir hatasına...

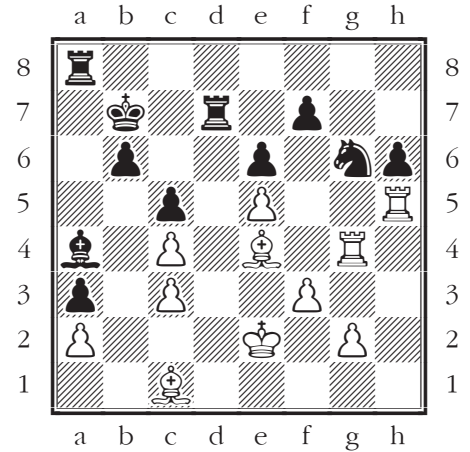
31. Qe2

31. Qxh6 Bb8! sonrası beyaz taşlar bağlı bir konumda kalırdı 32. Bgg5 Qf4 33. Bb4 Qd3+ 34. Qxd3 Bxd3. Oyundaki hamleyle Carlsen kurnaz bir şekilde bekliyor ve rakibini hataya davet ediyor.

31...Qa4

Beyaz renkli filler tahtadan kalktığına karşı oyununun oyunu eşitleyeceğini bilen Anand bunun için hemen harekete geçiyor. Ancak kalite fedası fikrini görmeden oynamak yanlış. Daha basit bir seçenek olan 31...Bbd8 sonrası beyaz ne a3'ü ne de g6'yı alabilirdi ve oyun devam ederdi. Eğer 32. Qxh6 Bb8 beyazı g6'yı kırmaya zorlar ve siyaha Qa4 sonrası karşı oyun imkânı verirdi.

32. Qe4+

32...Qc6?

Doğal görünmesine rağmen oyunu kaybeden hata. Siyahın fili c6'dayken karşı atağı beyazınkine göre yavaş kalıyor ve bu yüzden beyaza şah kanadındaki piyonları temizleme fırsatı veriyor. 32...Qa7! ilginç bir kalite fedasıydı: 33. Qxa8 Qxa8 34. Qxa3 Bd1 35. Bxh6 Ba1 36. Qe3 Qxe5 hamlelerinden sonra siyahın aktif oyunu her üç sonucu da halen mümkün kılırdı.]

33. Qxg6! f×g6 34. Bxg6 Qa4 35. Bxe6 Bd1 36. Qxa3 Ba1 37. Qe3! [Böylece Bxa2'ye Qc1 oynamak mümkün hale geliyor ve fil düşmüyor.] 37...Qc2 38. Bf7+ [Kayıp durumda

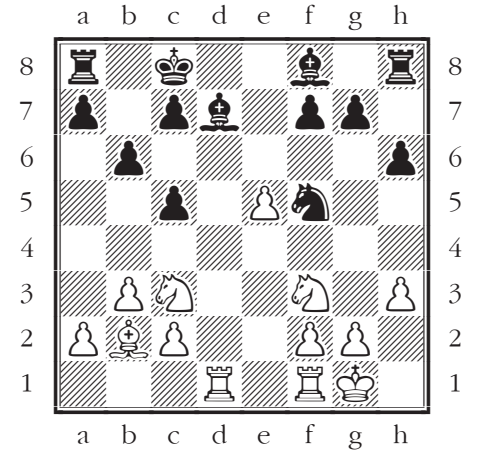
Anand terk etti.] 1-0

Carlsen – Anand

2014 Dünya Şampiyonluğu Maçı

1. e4 e5 2. Nf3 Qc6 3. Qb5 Qf6 4.0-0 Qxe4 5. d4 Qd6 6. Qxc6 dxc6 7. dxe5 Qf5 8. Bxd8+ Qxd8 9. h3 Qd7 [9...Qe8 yedinci ve dokuzuncu partilerde Anand'ın seçimiydi.]

10. Qc3 h6 11. b3 Qc8 12. Qb2 c5 13. Bbd1 b6

Berlin'de beyazın genel problemi siyahın yapacağı hamleler belliyken kendisinin taş yerleşiminin ve stratejisinin o kadar belirgin olmaması. Elbette ana fikir şah kanadındaki piyon çokluğunu harekete geçirmek ama bunu yapmak hiç kolay değil ve beyaz bir yandan da siyahı kontrol altında tutmak durumunda.

14. Bfe1 Qe6 15. Qd5 g5

f4 karesini kontrol etmek ve beyazın piyon çokluğunu ilerleyişini engellemek için yapılan bu açılıştaki karakteristik bir hamle.

16. c4 Qb7 17. Qh2 a5 18. a4

Elbette beyaz a4'e izin vermiyor.

18...Qe7

At f5'ten hem f4-h4 sürüşlerini kontrol edeceği hem de e5 piyonunu tehdit edeceği g6 karesine sevk ediliyor.

19. g4

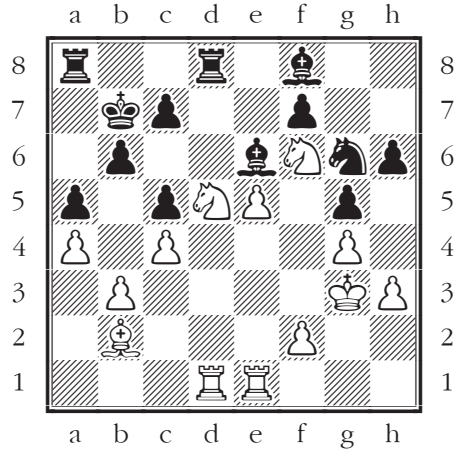
Beyaz fırsatını bulursa g4-Qg3 oy-

nadıktan sonra uygun bir zamanda h4 sürüşüyle piyon yapısını harekete geçirecek.

19...♖g6 20.♗g3 ♕e7 21.♖d2

21.♖e7 ♖e7 siyahın işine gelen bir kırışma olurdu. Carlsen elbette d5'teki atını pasif siyah file değiştirmek niyetinde değil. Beyazın bu manevradan başka bariz bir planı görünmüyor ancak bu planın da zayıf noktasını Anand gösterecek. Belki de beyaz daha önce başka bir hamle oynamalıydı.

21...♖hd8! 22.♖e4 ♕f8 23.♖ef6

23...b5!!

Harika bir hamle. Bir anda siyah hem vezir kanadında karşı oyunda ediyor hem de merkezde beyazın hâkimiyetinin o kadar da sağlam olmadığını gösteriyor.

24.♕c3

Piyonu almak beyaz için kötü olurdu: 24.a×b5 a4 25.b×a4 ♖×a4 26.♖c1 ♖f4!; 24.c×b5 c6 25.b×c6+ ♗×c6 26.♖c3 ♖×d1 27.♖×d1 ♕×b3. Carlsen en iyi hamleyi oynuyor.

24...b×a4 25.b×a4 ♗c6

Kritik bir konum. Beyaz bir fikir bulmalı yoksa kontrolü yavaş yavaş elden kaybedip inisiyatifi siyaha verecek.

26.♗f3!?

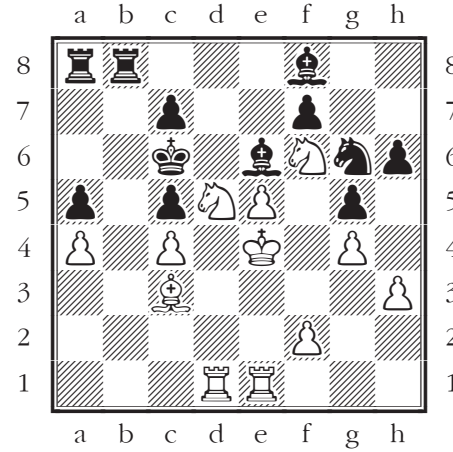
Güzel ve korkusuz bir tercih. Şah e4'ten merkezi destekleyecek ve d5 ka-

resini koruyacak.

26...♖db8

26...♕e7! 27.♗e4 ♕×f6 28.e×f6 ♕×d5+ 29.c×d5+ ♗d6♞ hamleleri oynansa partinin sonu çok farklı bitebilirdi. Oluşan konum beyaz için çok can sıkıcı ve zaman sıkışmasında şampiyonun işi çok zor olurdu.

27.♗e4

27...♖b4?

27...♖b3 28.♖b1 ♖ab8 29.♖×b3 ♖×b3 30.♖c1 ♕e7 31.♕×a5 ♖b2 ve siyahın halen şansları mevcut. Oyundaki kalite fedası bu tarz konumlarda sıkça rastladığımız tipik bir feda ancak bu konumda maalesef yeterli değil. Anand belki de ya şimdi ya da hiç diyerek işi son partiye bırakmak istemedi ve kendisinin de basın toplantısında dediği gibi kötü bir kumar oynadı. Carlsen'in bundan sonraki oyunu ise kusursuz.

28.♕×b4 c×b4 29.♖h5!

Carlsen f4'ü hazırlıyor.

29...♗b7 30.f4 g×f4

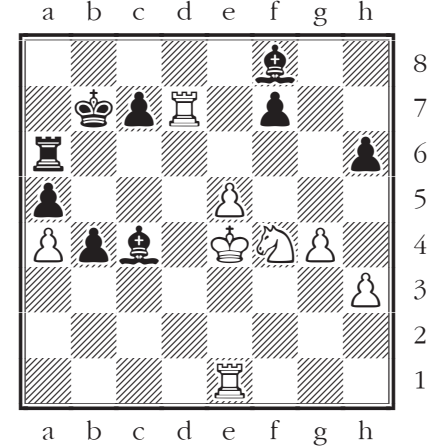
30...♕d7!? ilginç bir tercihti ancak beyazın yine de kazanması lazım, örneğin: 31.f5 ♕×a4 32.f×g6 f×g6 33.♖hf6 ♕×d1 34.♖×d1 c6 35.♖d7! c×d5+ 36.c×d5 b3 37.♖×f8 ♖×f8 38.e6 a4 39.e7 ♖e8 40.d6

31.♖h×f4 ♖×f4 32.♖×f4 ♕×c4 33.♖d7!

Kale yedinci yatayda çok kuvvetli.

33...♖a6!?

Anand kayıp konumda pratik olarak en çok şans veren hamleyi oynuyor.

34.♖d5!

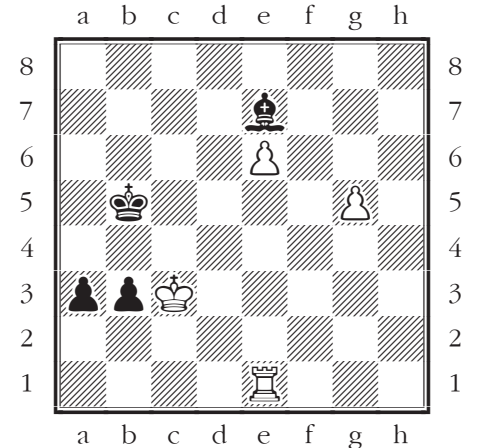
Normal 34.♖c1? hamlesi ♖c6 sonrası kazancı elden geçirirdi. Carlsen kazanan tek hamleyi buluyor.

34...♖c6 35.♖×f7 ♕c5 36.♖×c7+!

İyi hesaplanmış bir hamle] **36...♖×c7 37.♖×c7 ♗c6**

Anand atın d5 üzerinden geri dönmesine izin vermiyor ancak artık her şey şampiyonun kontrolü altında.

38.♖b5 ♕×b5 39.a×b5+ ♗×b5 40.e6 b3 41.♗d3 ♕e7 42.h4 a4 43.g5 h×g5 44.h×g5 a3 45.♗c3

Beyaz vezir çıkarken siyah piyonlar şah ve kale tarafından kolayca durduruluyor. **1-0**

2014 Dünya Emektarlar Şampiyonası

Dört emektar şampiyon

Nona Gaprindashvili, Zurab Sturua, Svetlana Mednikova, Anatoly Vaisser

Nona Gaprindashvili

65+ Kadınlar Dünya Şampiyonu

Sturua Zurab

50+ Dünya Şampiyonu

Svetlana Mednikova

50+ Kadınlar Dünya Şampiyonu

Anatoly Vaisser

65+ Dünya Şampiyonu

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Dünya Emektarlar Satranç Şampiyonası çekişmeli ve heyecanlı karşılaşmalara sahne oldu. Dört kategoride düzenlenen şampiyonada 65+ açıkta Anatoly Vaisser birinci, Yuri Balashov ikinci, Viktor Kupreichik de üçüncü; 65+ kadınlarda Nona Gaprindashvili birinci, Elena Fatalibekova ikinci, Tamar Khmiadashvili üçüncü; 50+ açıkta Sturua Zurab birinci, Keith Arkell ikinci, John Nunn üçüncü, 50+ kadınlarda Svetlana Mednikova birinci, Yelena Ankudinova ikinci, Nino Melashvili de üçüncü oldu.

Yunanistan Selanik yakınlarında Katerini'de, 23 Ekim – 5 Kasım 2014

tarihleri arasında düzenlenen şampiyonaya 50+ açıkta 23 ülkeden 47, 65+ açıkta 35 ülkeden 92, 50+ ve 65+ kadınlar kategorisinde 8 ülkeden 25 ya-

rışmacı katıldı. 50+ açık kategorisinde ünlü İngiliz Büyükusta John Nunn yarışmanın başında en çok şans verilen oyuncuların başında geliyordu. Ancak

Hür Yasin başarılı bir turnuva çıkardı 10. turda, 60 yaş ve üzeri 2012 Dünya Şampiyonu ve 2013 ikincisi Jens Kristeansen ile karşılaştı ve siyah taşlarla oynamasına karşın masadan galip kalkmayı başardı (Fotoğraflar: M. Sabri Koçak).

ilk turlarda Nunn'ın ortaya koyduğu maçlara bakarak izleyicilerin bu kanısı giderek güçlense de 6. turdan başlayarak ünlü büyükusta düşüş yaşamaya başladı. 6. turda Gürcistanlı ve 2014 Avrupa üçüncüsü Sturua Zurab ile eşleşen İngiliz Büyükusta John Nunn bu maçı kaybedince sonrasında kolay toparlanamadı. Nunn sekizinci turda da ünlü Latviyalı Büyükusta Evgeny Sveshnikov'a kaybetti ve yarışmayı 8 puanla üçüncü sırada bitirdi.

Yarışmanın bir başka iddialı ismi Sveshnikov ise yarışmayı Türk oyuncu Hür Yasin'in bir sıra üzerinde dokuzuncu sırada tamamlayabildi. 50+ kategorisinde ülkemizi temsil eden Hür Yasin 2138 Elo'su ile yarışmaya 27. sırada başladı. Çok iyi bir performans sergileyen Yasin, yedinci turda 2323 ratingli IM Vladimir Stepovoj'u, sekizinci turda 2422 ratingli IM Fabio Bruno'yu, onuncu turda 2405 ratingli şampiyon GM Jens Kristiansen'i yenmeyi başardı ve turnuva boyunca IM ve GM unvanlı oyuncuların yanında üst sıralar için mücadele etti. Hür Yasin yarışmayı onuncu sırada tamamladı.

65+ açık kategorisi de çok çekişmeli bir yarışma oldu. Yarışmanın favorisi Anatoly Vaisser'di. Vaisser ipi birinci

göğüsledi ama bu hiç de kolay olmadı. Balashov, Kupreichik ve Zakharov'un başarılı oyunları son tura kadar yarışmada çekişme olmasını sağladı.

Türkiye'de bir dönem antrenörlük yapmış olan ünlü Büyükusta Evgeni Vasiukov da bekleneni veremeyenlendendi. Vasiukov 3. sırada girdiği yarışmayı ancak 19. sırada tamamlayabildi. Bir başka hayal kırıklığı yaşayan büyükusta da Mihai Suba'ydı. Suba da 6. sıradan girdiği yarışmayı ancak 11. sırada tamamlayabildi. Türkiye'yi temsilen yarışmaya katılan diğer 50+ oyuncumuz Kürşat Karataş turnuvanın başında kötü sonuçlar aldı. Soradan toparlanan Karataş ise 42. sırada katıldığı yarışmada ancak iki sıra yükselebildi ve 40. sırada yarışmayı tamamladı.

65+ kategorisinde Türkiye'yi temsil eden Metin Kayaman da güçlü rakipleri arasında iyi bir performans sergiledi. Kayaman yarışmayı iki kazanç, yedi beraberlik, iki kayıp ile 5,5 puanla tamamladı. Metin Kayaman 73. sırada girdiği yarışmayı 49. sırada bitirdi ve 54 Elo puanı kazandı. Türkiye'yi temsilen giden diğer bir 65+ kategorisi oyuncumuz Hayati Topaloğlu ise yarışmayı katıldığı sıralama ile bitirdi. Topaloğlu 77. sırada yarışmaya katılmıştı.

65+ kategorisinde Türkiye'yi temsil eden Metin Kayaman (sağda) da başarılı bir turnuva ortaya koydu. Kayaman 73. sırada başladığı turnuvayı 49. sırada tamamladı ve 54 Elo puanı kazandı.

50+ kategorisinde yarışmaya favori başlayan Dr. John Nunn, umulan başarıyı elde edemedi ve üçüncülükle yetinmek zorunda kaldı.

Sturua, Zurab - Nunn, John D WSCC Katerini 2014

1. d4 ♖f6 2. c4 g6 3. ♗f3 ♘g7 4. g3 c6 5. ♘g2 d5 6. ♖b3 O-O 7. O-O ♖b6 8. ♗c3 ♗a6 9. ♖×b6 a×b6 10. ♗a4 ♗d7 11. c×d5 c×d5 12. ♗d2 e6 13. ♖fc1 b5 14. ♗c3 b4 15. ♗b5 ♗b6 16. b3 ♗d8 17. ♗e5 ♗f8 18. ♗d3 ♗d7 19. ♗c7 ♖ac8 20. ♘g5 1-0

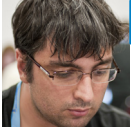
Kristiansen, Jens- Yasin, Hur WSCC Katerini 2014

1. d4 ♗f6 2. c4 e6 3. ♗c3 ♗b4 4. e3 O-O 5. ♗d3 c5 6. ♗f3 b6 7. d5 b5 8. d×e6 f×e6 9. c×b5 d5 10. O-O ♗bd7 11. ♗g5 ♗e5 12. ♗×h7 ♗×d3 13. ♗×f6+ ♖×f6 14. ♖×d3 ♗b7 15. ♗d2 ♗ad8 16. f4 ♗a5 17. ♗a4 c4 18. ♖c2 ♗c7 19. ♗c5 ♗a8 20. ♗c3 d4 21. e×d4 ♗×f4 22. ♖e2 e5 23. ♖×f4 e×f4 24. ♖e6+ ♖f7 25. ♖×f6 ♖×f6 26. ♖e1 ♖g6 27. ♖e7 ♗×g2 28. ♗f2 ♗d5 29. ♖×a7 f3 30. ♗d7 ♖g2+ 31. ♗f1 f2 32. ♗b4 ♗e4 33. ♗c5 ♖×d4 34. ♗×e4 ♗d1+ 35. ♗×g2 f1=♖+ 36. ♗g3 ♖g1+ 0-1

2014-2015 FIDE Grand Prix Bakü

Bir yaşlı, bir genç!

Bakü'yü Fabiano Caruana ve Boris Gelfand zirvede tamamladı.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Büyük şairimiz Nazım Hikmet Bakü'yü, "geceleyn zifiri karanlıkta güneşli bir buğday tarlası"na benzettiğinde takvimler 1960 yılını gösteriyordu. Üç sene sonra, aynı zamanda şairimizin öldüğü yıl olan 1963'te ise aynı şehirde, gece ile gündüzün yahut siyahla beyazın birlikteliğinin simgelediği bir oyunda dünya şampiyonu olmayı başaran efsane bir isim doğacaktı: Garri Kasparov. Kasparov'un direkt etkisi belki yerel anlamda fazla olmasa da Bakü sonrasında giderek daha fazla satranç şehri haline geldi ve Radjabov ile Mamedyarov gibi yıldızların da katkılarıyla dünya satrancında adından söz ettiren bir merkez oldu. Nitekim 2014-2015 FIDE Grand Prix'inin ilk ayağının da 1-15 Ekim 2014 tarihleri arasında Hazar bölgesinin bu güzel şehrinde yapılması pek kimseyi şaşırtmış olmasa gerek. 2016'daki Adaylar Turnuvası'na katılmak isteyen ve şampiyonluk hayali kuran elit satranççılar için son derece büyük anlam ifade eden Grand Prix'nin bu ilk ayağı ev sahipleri için sönük geçti belki ama satranç-severler için hayatın zifiri karanlığına doğan bir güneş gibi keyif verdiğini söylemek pekâlâ yanlış olmaz.

Turnuva öncesi en çok merak edilen konu çok kısa bir zaman önce Sinquefield Kupası'nda satranç tarihinin en dominant performanslarından birini ortaya koyan Caruana'nın bu formunu devam ettirip ettiremeyeceğiydi. Elbette genç İtalyan'ın tekrar o düzeyde bir

Fabiano Caruana

başarı elde etmesi kolay değildi ve nitekim Caruana bu sefer daha normal bir skor elde etti, her ne kadar bu mütevazı başarısı da birinciliğe yetse de. Aslında ikinci ve üçüncü turlarda Gelfand ve Nakamura'ya karşı elde ettiği büyük üstünlükleri değerlendirebilse Caruana bu turnuvaya da 4/4 başlayacaktı ancak kritik anlardaki hataları rakiplerine beraberlik fırsatı verdi ve böylece satranç dünyası ikinci bir sansasyondan mahrum kaldı. Birinci tur Karjakin'i, dördüncü tur Mamedyarov'u ve altıncı tur Svidler'i yenen İtalyan için gerçi işler altıncı tur öncesi hiç de kötü sayılmazdı. Ancak yedinci turda çok kötü bir şekilde Andreikin'e kaybedip sonra da dokuzuncu turda bu sefer Grischuk'a karşı hanesine sıfır puan yazdırınca, iyi başlayan turnuva Caruana için tehlikeli bir hal aldı. Üst düzey oyuncuların önemli bir özelliği de böyle durumlarda psikolojilerini toparlayabilmeleri ve dağılmamaları. Nitekim hemen sonraki tur kazanarak kendini toplayan hayranlarının deyişle "Fabi", son turda da Tomashevsky karşısında berabere

Boris Gelfand

yaparak finiş çizgisini biri hariç herkesin önünde geçmeyi bildi. 22 yaşla turnuvanın en genç satranççısı olan Caruana'ya eşlik eden isim 46 yaşındaki Boris Gelfand'dan başkası değildi!

İşin ucunda şampiyonluk maçı olunca performansını her zaman üst düzeye çekmeyi başarabilen bir çalışkanlık ve disiplin abidesi Gelfand'ın günümüz satrancında artık yaşlı sayılan bir çağında elde ettiği bu başarı bazılarını şaşırtıcı gelebilir. Ancak bilgisayarların satranç arenasını domine etmeye başladığı bir zamandan önce klasik bir temel alan Gelfand, Anand ve Ivanchuk gibi yeteneklerin her ne kadar yaşla birlikte hesap yeteneklerinde ve enerjilerinde düşme de olsa analiz motorlarıyla büyümüş bir nesle karşı her zaman tehlike arz edeceğini söyleyebiliriz. Grischuk, Andreikin ve Radjabov'un üstesinden gelerek Caruana'ya birincilikte eşlik eden Gelfand kendisine bir kez daha Adaylar Turnuvası'nda yer bulabilecek mi, bunu zaman gösterecek. Kesin olan bir şey

varsa o da derin pozisyonel tarzıyla İsrailli büyükustanın gençlere daha vereceği çok ders olduğu gerçeği.

Diğer oyunculara göz atarsak turnuvayı namağlup ve bir galibiyetle tamamlayan Tomashevsky'nin iyi bir performans koyduğunu söyleyebiliriz. Geriye kalanlar ise genelde inişli çıkışlı bir grafik sergilediler. Sadece Dominguez hariç, onun için maalesef sadece iniş vardı. Kübalı yıldız belki de kariyerinin en kötü turnuvalarından birini geçirdi ve 3/11 gibi korkunç bir skorla turnuvayı tamamladı. İleride oynayacağı diğer iki ayakta Leinier Dominguez'in heyecanlı stiliyle bu performansını unutturmasını diliyoruz.

Turnuva sonunda Caruana ve Gelfand Bakü'den mutlu ayrıldılar ayrılmasına ama hemen beş gün sonra başlayan ikinci ayakta oynamak için Özbekistan'ın başkenti Taşkent'e geçmeleri gerektiğinden bu sevinçlerini pek doyusuya yaşayamadıklarını söyleyebiliriz. Üstelik onları Taşkent'te apayrı bir kaderin beklediğinden de habersizdiler, ama bu diğer haberimizin konusu. Şimdilik iki liderin oyunlarının da bulunduğu analizli oyun seçkisine göz atmakla yetinelim sadece ve büyükusta oyunlarından faydalanmaya bakalım, tıpkı güneşli bir buğday tarlasını hasat eden bir çiftçi gibi.

Fabiano Caruana - Peter Svidler Bakü FIDE Grand Prix 2014 (6)

Analiz: GM Alejandro Ramirez

1.d4 ♖f6 2.c4 g6 3.f3 d5 4.cxd5 ♜xd5 5.e4 ♜b6

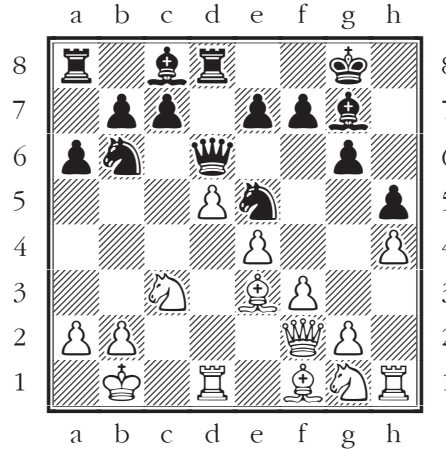
Caruana bu pozisyonları daha önce birçok defa, özellikle de siyah taşlarla, oynadığı için iyi biliyor gibi görünüyor.

6.♜c3 ♙g7 7.♙e3 0-0 8.♚d2 ♜c6 9.0-0-0 ♚d6 10.♙b1 a6!?

Nispeten yeni bir fikir.

11.h4 ♜d8 12.d5 ♜e5 13.♚f2 h5?!

Muhtemelen siyahın problemlerinin başlangıcı. 13...f5! Svidler için en kısa zamanda merkezde karşı hücumu geçmekten başka çare yokmuş gibi görünüyor. Yine de bu iki taraf için keskin konumda beyazların oyunu daha kolay.

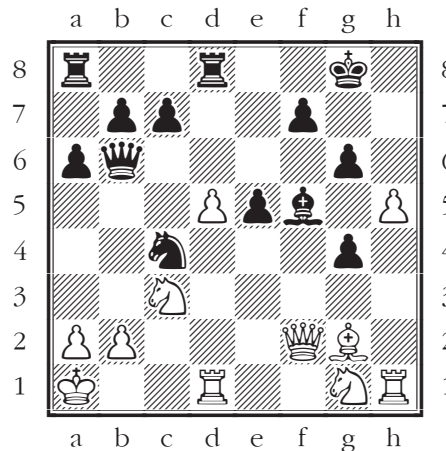
14.♙c5 ♚f6 15.♙d4 ♚d6 16.g4!

İyi zamanlanmış bir darbe.

16...h×g4 17.f4 ♜ed7 18.e5?

Bu hamle çok zayıf zira siyaha baskıdan kurtulma şansı veriyor. 18.♜ge2! ♙xd4 19.♜xd4 ♚f6 20.♚h2! siyahı adeta nefessiz bırakırdı.

18...♜xe5 19.f×e5 ♙xe5 20.♙g2 ♙xd4 21.♚xd4 ♙f5+ 22.♙a1 e5 23.♚d1 ♜c4 24.h5 ♚b6

Siyah alet geri, ancak üç piyon fazlası ve ilginç karşı oyunuyla konum ortada. Her iki şah da güvende değil ki bu her hamlenin çok önemli olduğu anlamına geliyor.

25.♚e2 ♜e3 26.♚d2

26.♚c1!?

26...♙g7 27.♙e4 ♜h8?

Caruana'nın hemen yararlandığı bir hata. 27...♙e4! 28.♜xe4 ♜xd5 riskli görünse de zorunluydu. 28...f5!? 29.♜g5 ♚b5!?!∞ Siyahı üç piyon karşılığında kale geri bırakan tuhaf bir kalite fedası. Ancak piyonların hepsi bağlı ve geçer!

28.♚d3 ♜c4 29.b3 ♜d6 30.♙xf5 ♜xf5 31.♚xg4

Piyon kaybeden siyah kendini kompensasyonunun olmadığı bir konumda buluyor. Artık beyaz hem atağa hem de materyal üstünlüğüne sahip ve konumu tutmak zor, nitekim zaman sıkışmasında Svidler hemen kaybediyor.

31...e4?! 32.♜xe4 ♚ae8 33.♜e2 1-0

Dominguez Perez - Fabiano Caruana

Bakü FIDE Grand Prix 2014 (10)

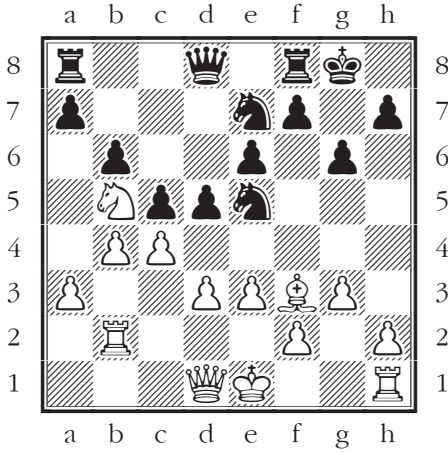
1.c4 c5 2.g3 g6 3.♙g2 ♙g7 4.♜c3 ♜c6 5.♚b1 b6 6.a3 ♙b7 7.b4 d6 8.♙b2 e6 9.♜b5?!

Hiçbir şey tehdit etmeyen veya gerçekleştirilmeyen garip bir hamle. Gelişimi tamamlamak daha iyi bir yol olurdu.

9...♙xb2 10.♚xb2 ♜ge7 11.e3?!

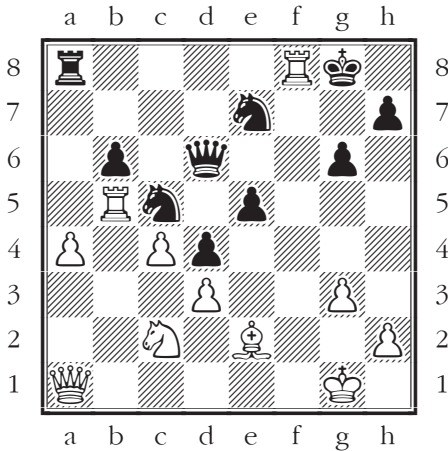
Herhalde beyaz Ad4'ü engellemek istedi ancak bunun karşılığında beyaz kareleri zayıflattı.

11...0-0 12.♜f3 ♜e5 13.d3 ♙xf3 14.♙xf3 d5!

Siyah açıkça daha iyi konumda, c4'e baskı yapıyor ve taşlarının koordinasyonu daha iyi. (Beyazın kötü konumlanmış ♖b2, ♘b5'ine ve rok atmamış şahına dikkat!)

15.♙e2 d4 16.exd4 cxd4 17.a4 a6 18.♘a3 a5 19.0-0 axb4 20.♗xb4 ♗d6 21.♘c2 ♘d7 22.♙a1 e5 23.f4 f6 24.♗b5 ♘c5 25.fxe5 fxe5 26.♗xf8+?

Hali hazırda siyah kötü konumda olmasına karşın yine de ciddi bir hata. Beyazın diğer kalesi b5'te ve oyuna geri dönmesi için iki tempo gerekiyor, bu da siyaha f-hattını ele geçirme fırsatı veriyor.

26...♗xf8 27.a5 bxa5 28.♙xa5 ♘c6

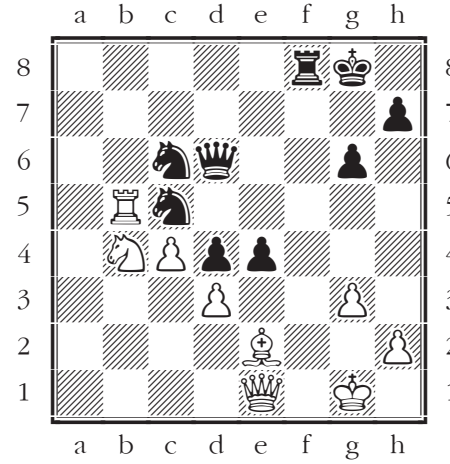
Bir anda beyaz şah kendini büyük

bir tehlike altında buluyor.

29.♙e1

Beyazın içinde bulunduğu tehlikeyi göstermesi açısından eğer 29.♙b6? oynasaydı oyun 29...♙f6! 30.♙xc5 ♙f2+ 31.♘h1 ♙xe2 ve sonrasında mat ile sonuçlanırdı.

29...e4 30.♘b4

30.dxe4 d3 31.♙d2 ♘d4! ve şimdi eğer 32.♙xd3 ♘f3+ vezir kazanıyor.

30...♘e5 31.dxe4 d3 32.♙d1 ♙d4+ 33.♙g2 d2 34.♙e2 ♘xe4 0-1

Boris Gelfand - Dmitry Andreikin
Bakü FIDE Grand Prix 2014 (1)

Analiz: GM Alejandro Ramirez

İlk turda Andreikin'in açılış hazırlığı etkileyici olmaktan uzaktı. Gelfand, Vezir Hint Açılışında d5'te erken bir piyon fedasını içeren moda bir varyantı seçti. Şu ana kadar birkaç defa başarıyla denenmiş bu hamleyi zirvede yer alan üst düzey bir oyuncunun, hele hele Vezir Hint oynuyorsa, mutlaka bilmesi gerekirdi ancak Andreikin bilmiyordu ve 25. hamleye bile kalmadan şah karnadı paramparça oldu.

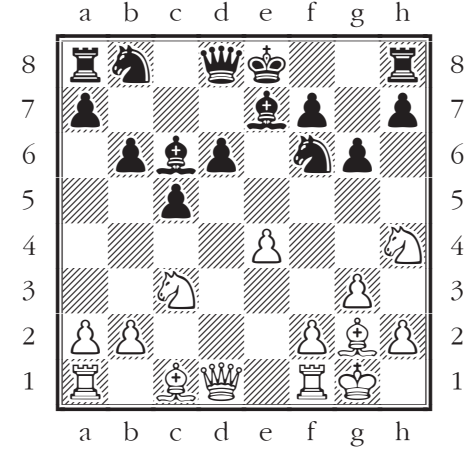
1.d4 e6 2.c4 ♘f6 3.♘f3 b6 4.g3 ♙b7 5.♙g2 c5 6.d5 exd5 7.cxd5!?

Popülerleşen bir fikir. Normal varyant 7.♘h4.

7...♙xd5 8.♘c3 ♙c6 9.e4 d6

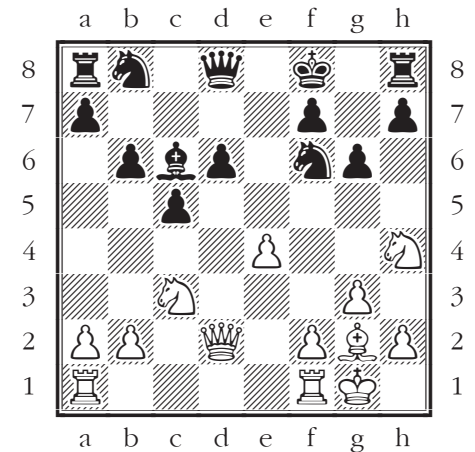
9...♘xe4 10.♘xe4 ♙xe4 11.♙e2 ♙e7 12.0-0 siyah için riskli görünüyor.

10.0-0 ♙e7 11.♘h4 g6?

11...0-0 12.♘f5 ♗e8 13.♙g5 ♙f8 14.♗e1 Holt-Shankland, ABD Şampiyonası 2013 oyununda beyaza bir üstünlük vermişti ama Andreikin'in oyunda oynadığından daha iyi olduğu kesin.

12.♙h6 ♙f8 13.♙xf8 ♙xf8 14.♙d2

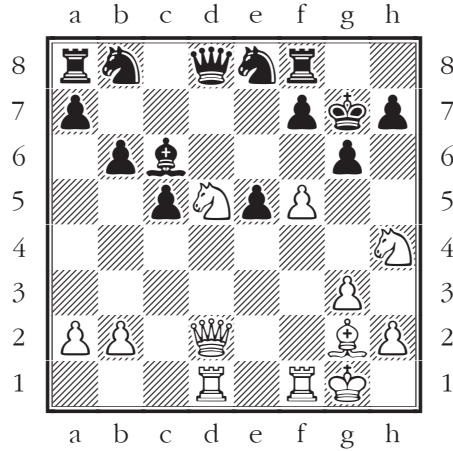

Beyazın inisiyatifi adeta oyunu kendiliğinden oynatıyor; siyahın buna karşılık gösterebileceği sadece bir piyon üstünlüğü var.

14...♖e8 15.♔ad1 ♔g7 16.f4 ♖c8
17.♗d5 ♜f8 18.e5 d×e5 19.f5+-

Siyah daha şimdiden tamamen çaresiz.

19...♖d8

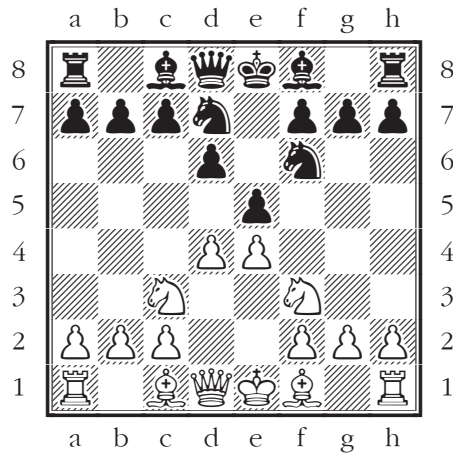
19...f6 20.f×g6 h×g6 21.♗×g6+-
♗×g6 22.♗e7+

20.f6+ ♗×f6 21.♗f5+ ♔h8 22.♖h6
♜g8 23.♗×f6 1-0

23.♗×f6 ♖×f6 24.♗d6+-

R. Kasimdzhanov – D. Andreikin
Bakü FIDE Grand Prix 2014 (6)

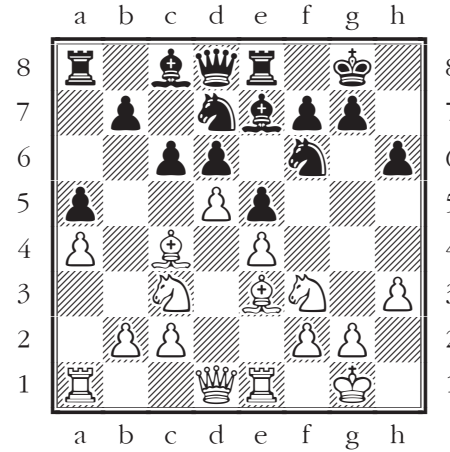
1.d4 d6 2.e4 ♗f6 3.♗c3 e5 4.♗f3
♗bd7

Philidor'a en üst seviyede pek rast-

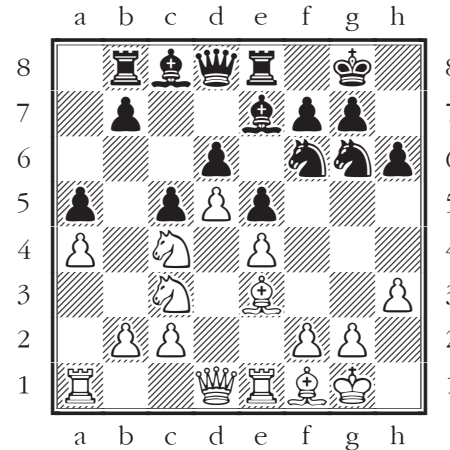
lanmıyor ve bunun iyi nedenleri var.

5.♗c4 ♗e7 6.0-0 0-0 7.a4 a5
8.♜e1 c6 9.h3 h6 10.♗e3 ♜e8 11.d5

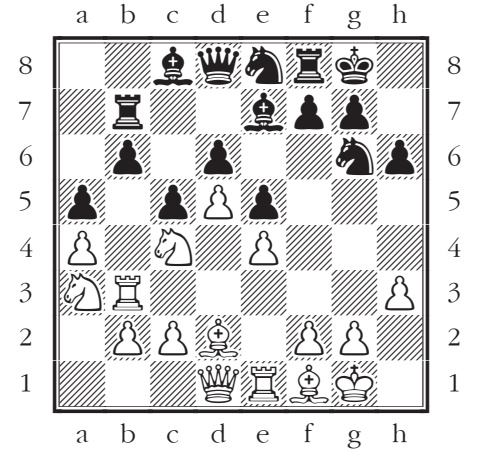
Daha önce yüzden fazla kere oynanmış bu konumda, Kasimdzhanov yeni bir fikir ortaya koyuyor. Normal Fa2 planı hala kuvvetli olarak kabul ediliyor.

11...♗f8 12.♗d2 ♗g6 13.♗f1 ♜b8
14.♗a7 ♜a8 15.♗e3 ♜b8 16.♗c4 c5±

Andreikin için bir şeyler ters gitmiş gibi görünüyor zira siyah çok kötü bir Şah-Hint yapısıyla kalakaldı.

17.♗d2 ♜f8 18.♜a3 b6 19.♗b5
♗e8 20.♜b3 ♜b7 21.♗ba3+-

Siyah ♜×b6 ve ♗×a5 tehditlerine karşı çaresiz.

21...♗h4 22.♗×b6 ♜×b6 23.♗×a5
f5 24.♗×b6 ♖g5

Umutsuz bir atak. Kasimdzhanov bu hücumu soğukkanlı bir şekilde püs-kürtüyor.

25.♗c4 f×e4 26.g3 ♗f4 27.♗d2
♗f6 28.♗×e4 ♗×e4 29.♜×e4 ♗×h3
30.♜×f4 e×f4 31.♗×h3 f×g3

32.f3

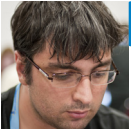
İşte bu kadar. Siyahın hala birkaç şahı mevcut olsa da artık atağa benzer herhangi bir şey kalmadı ve siyahların pili tükendi.

32...g2 33.♖e2 ♜f4 34.♗a5 ♜×a4
35.♗e6+ ♔h7 36.♖d3+ 1-0

Tigran Petrosian Anı Turnuvası

Saşa'nın büyük sıçrayışı

3-11 Kasım 2014 tarihleri arasında Moskova'da eski şampiyon Petrosian anısına düzenlenen turnuvayı Rus Alexander Grischuk kazandı.

FM Tarik Selbes

Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Henüz 16 yaşında FIDE Dünya Kupası'nda yarı final oynamasından bu yana her zaman çok şey vaat eden bir oyuncu oldu Alexander (Rusça kısaltmasıyla "Saşa") Grischuk. Orijinal stili, olağanüstü bir pratik kuvvete sahip olması ve zaman sıkışmasında bile dakik oynayabilmesi Grischuk'u o zamandan bu yana satrancın zirvelerinin yakınında tutan özellikleri. Çoğu zaman elit turnuvalarda birinci olamasa –ki 2009'da Linares'i kazandığını da hatırlamak gerek- da hemen her zaman ilk üçte yer almayı başarması da aslında Saşa'nın inişli çıkışlı grafik izleyen birçok ismin aksine son derece sağlam bir oyuncu olduğunu ortaya koyuyor. Bu açıdan bakıldığında 31 yaşında, hayatının tecrübe ve enerjinin birleştiği bir döneminde, Rus büyükustanın kariyerinin en önemli zaferlerinden birine imza atması kimseyi şaşırtmamalı. 2966 ELO performansı ile 15 reyting puanı kazanan Grischuk'un 2800 barajını geçen tarihteki sekizinci oyuncu olmayı sonuna kadar hak ettiğini söylemek mümkün.

Yedi tur üzerinden oynanan turnuvanın gidişatı hakkında aslında söylemeyecek fazla bir şey yok. İlk üç tur Inarkiev, Gelfand ve Morozevich'e karşı üst üste üç galibiyet alan Grischuk, dördüncü turdaki Ding Liren beraberliği

ardından Leko'yu da yenince son iki turdan yarım puan çıkarması birinciliği en azından paylaşmasına yetecek bir konuma gelmişti. Altıncı turda Aronian'a ve yedinci turda da en yakın takipçisi Kramnik'e berabere yaparak da bir puan farkla turnuva birinciliğine uzanmasını bildi zaten Grischuk. Turnuvaya damga vuran esas faktör Leko, Morozevich ve Inarkiev'in çok kötü performanslarıydı. Yedi turluk bu turnuvada hiç galibiyet alamadan sırasıyla 2,5 ve 2'şer puan toplayabilen bu satranççılar turnuva tablosunun dibine adeta demir attılar ve Grischuk başta olmak üzere rakiplerine bu kısa turnuvada bol bol reyting puanı dağıttılar. Turnuvanın üst kısmını oluşturan Grischuk, Kramnik, Aronian, Gelfand ve Ding Liren arasındaki partiler ise Gelfand'ın Grischuk'a kaybı hariçinde berabere sonuçlanınca dipteki oyunculara karşı alınan galibiyetler belirleyici oldu.

Turnuva sonunda 2810 ELO puanıyla Carlsen ve Caruana'nın ardından üçüncü sıraya sıçrayan Grischuk böylece kıl payı kaçırıldığı 2012 Dünya Şampiyonluğu Unvan Maçı'ndan sonra ilk defa unvan maçı için en büyük adaylardan biri haline geldi. Satranççıların en kuvvetli olduğu yaşların genelinde 35 olduğu kabul edildiği düşünülürse Grischuk'un 2016'ya kadar şu anki kuvvetini en azından koruyacağını söyleyebiliriz. Bir de zamanını daha iyi

Grischuk, 2800 barajını geçen tarihteki sekizinci oyuncu oldu

kontrol edebilir ve zaman sıkışmasına girme alışkanlığından vazgeçebilirse bir Carlsen-Grischuk maçı neden olmasın? Belki de böylece günümüzün en orijinal oyuncularından olan Saşa'nın büyük potansiyelinin tam olarak gerçekleşmesine şahitlik edebiliriz.

Yeni yılda elbette tüm gözler -şampiyon haricinde- Saşa'nın ve tabii Caruana'nın üzerinde olacak. Son zamanlarda büyük sıçramalar gerçekleştiren bu iki oyuncunun bu başarılarının anlık birer zirve mi yoksa kalıcı başarılar mı olduğunu ise zaman gösterecek. Yazımızı Grischuk'un galibiyetlerinden biriyle noktalarken hem Rus satranççıya hem de siz okuyuculara iyi seneler dileyelim!

Grischuk – Morozevich

2014 Petrosian Anı Turnuvası (3)

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♖f3 ♗f6 4.♗c3 a6 5.♞c2!?

Beyaz a6'lı Slav'a karşı öyle ya da böyle bütün olanaklı hamleleri denedi. 5.c5 ve 5.e3 hala en popüler olan hamleler, diğer seçenekler (5.g3, 5.a4, 5.h3, 5.♗e5) ise ara ara moda oluyor.

5...g6

5...dxc4 bu konuma daha mantıklı bir yaklaşım gibi duruyor. Karjakin geçen sene böyle oynamıştı.

6.e4

Beyazın merkezi böyle açabilmesi genelde pek mümkün değil, ama bu konumda siyahın a6 oynaması bu fikri mümkün kılıyor.

6...dxe4 7.♗xe4 ♙g7

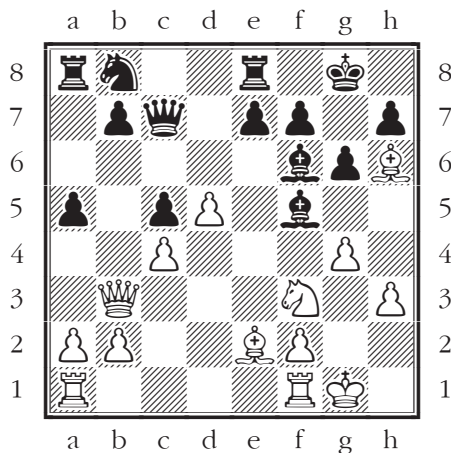
7...♙f5 8.♗xf6+ exf6 9.♞b3±

8.♙e2 0-0 9.0-0 ♙f5 10.♗xf6+ ♙xf6 11.♞b3 ♞c7

Pasif, ama b7'yi bir şekilde savunmak gerekiyordu.

12.h3 c5?!

Siyahın oyunda e6 oynama şansını bulunmayacağını göz önüne alırsak, beyaz piyonu d5'e sürdürmek iyi bir fikir gibi görünmüyor.

13.d5 a5 14.♙h6 ♞e8 15.g4!

Alan üstünlüğünü kullanarak Grischuk siyah taşları geriye püskürtüyor.

15...♙c8 16.♞ad1 ♗d7 17.♞fe1 ♞a6

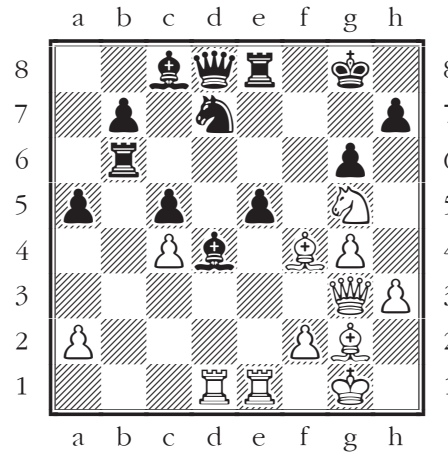
Sıra dışı fakat şüpheli bir hamle.

18.♙f1 ♞b6 19.♞e3 ♙xb2 20.♙f4 ♞d8 21.♗g5

Siyah piyon üstün ama büyük baskı altında. Koordinasyonsuz taşları ve şah kanadındaki zayıflıklarıyla siyah çok dikkatli olmak zorunda.

21...♙d4 22.♞g3 e5 23.dxe6 fxe6 24.♙g2 e5?!

d5'in ve d5-g8 diyagonalinin zayıflatan bu hamle pek çok açıdan ölümcül. Grischuk bundan taktiksel olarak faydalanmasa da, bu zayıflık birçok varyantta açığa çıkıyor. 24...♞f6±

25.♙d2?!

25.♞h4! ♗f6 26.♙d5+ ♙e6 [26...♙g7 27.♗f7 ♗xd5! (27...♞c7 28.♞xd4+-) 28.♙xe5+! Çok önemli bir olanak! (28.♗xd8 ♗xf4∞ Burada siyahın kompensasyonu mevcut.) 28...♙xe5 29.♗xd8 ve şimdi siyahın konumunu tutan bir çapa görevi gören e5 piyonu yok.] 27.♗xe6 ♞bx6 28.♙g5±

25...♞f6 26.♗f3

Beyaz büyük inisiyatifi koruyor. Morozevich konumu nasıl tutacağını

bilemiyor ve konum hızla çöküyor.

26...♗b6

26...♞b6 daha dirençli olurdu, her ne kadar pek hoş olmasa da. 27.♗xd4 cxd4 28.♙d5+ ♙h8 29.♙g5 ♞ff8±

27.♗xd4 exd4 28.♙g5

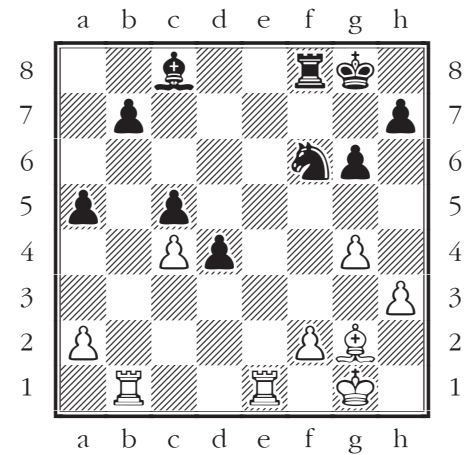
Basit ve etkili. Beyaz materyal kazanıyor ve inisiyatifi de koruyor.

28...♞ef8 29.♞e5

29.♞b1 de iyiydi.

29...♗d7 30.♙xf6 ♞xf6 31.♞xf6 ♗xf6

31...♞xf6 32.♞e8+ ♞f8 33.♞e7+-

32.♞b1

Bu oyununu siyah için tamamıyla ümitsiz. b7 düştükten sonra diğer piyonları korumak çok zor olacak. Ayrıca d-piyonunu ilerletmek onu sadece daha çok zayıflatacağı için siyahın karşı oyunu da bulunmuyor.

32...♞f7? 33.g5

Şimdi beyaz daha da fazla materyal kazanıyor.

33...♗d7 34.♞e8+ ♞f8 35.♙d5+ ♙h8 36.♞be1

Siyah tamamen felç konumunda ve alet kaybediyor. Grischuk'tan Morozevich'e karşı ezici bir performans! 1-0

Savaşın vurduğu oyuncular

Vladimir Petrov

Savaş SSCB üyesi ülkelere sığıradığı sıralar Petrov 1941 SSCB Birinciliği'nde oynamaktaydı. Turnuva Alman taarruzu nedeniyle yarım kaldı. Oyuncular memleketlerine dönme telaşında iken Vladimir için yapacak bir şey yoktu...

Erkin Karaokçu

Sporcu
erkinkaraokcu@gmail.com

Yirminci asrın en büyük savaşı önce Avrupa'yı sonra bütün dünyayı tüm şiddeti ile yakıp yıkmıştı. Savaş boyunca "yaşamaya" paydos verilmiş, öncelik "nefes almaya" geçmişti. Muharipler arasında ne siyasi ne fiziki ne de ahlaki sınırlar kalmıştı. Olan ise masuma oluyordu. Cihan Harbi'nin tüm bu zorlukları satrancı da bitirmişti.

İlki 1938 senesinde organize edilen büyük AVRO Turnuvası'nın devamı başarısızlığa uğramıştı. Özellikle SSCB ve Almanya arasında kendilerine hayat hakkı tanınmayan Doğu Avrupa ve Baltık milletlerinden olan insanlar için "yaşamaya" dair bir meşgale olan satrancın kendisi mevzubahis dahilinde bile olamazdı.

İşte bu koşullar altında çok sayıda insan yurtlarından atıldı, bazıları zorunlu göçe tabi tutuldu. Tehcire tabi olanlar savaş sonunda çoğunluğu Almanya'da olmak üzere kurulan mülteci kamplarında ikamet ettiler ve 1950'lerin başında dünyanın çeşitli memleketlerine gönderildiler. Yazının uzunluğuna bakılırsa bu durumda olan oyuncular için (Elmars Zemgalis, Ortvin Sarapu, Lucius Endzelins gibi oyuncular) aslında ayrı bir yazı yazmak gerekecek.

Bazıları tehciye tabi tutulmadan kaçabildiler, bazıları kaçma şansını bile bulamadılar. Bu sayıdaki yazımızın konusu ise savaşın vurduğu oyuncular.

Vladimir Petrov 1908 senesinde Letonya'nın başkenti Riga'da doğdu. 1937 Kemerli Turnuvası'nı Keres ve Alekhine(!)'in önünde Reshevsky ve Flohr ile beraber birinci sırada tamamladı. Bu turnuvayla beraber dünya çapında elit bir oyuncu olarak kabul edildi. Capablanca ve Alekhine'e karşı %50'lik bir skora sahip olan, yine Alekhine, Keres, Samuel Reshevsky, Reuben Fine, Rudolf Spielmann, Isaac Boleslavsky, Gideon Stahlberg, Savielly Tartakower, Grigory Levenfish, Erich Eliskases, Alexander Kotov gibi birçok elit oyuncuya karşı galibiyetleri bulunan gerçekten özel bir oyuncuydu. Sakin ve basit bir oyun tarzı vardı. Aynı zamanda musikişinas bir insandı, eşi Gallina ile beraber Riga'nın entelektüel insanlarından sayılıyordular.

Şimdi sizlerle Petrov'un o zamanlar Amerika'nın en kuvvetli oyuncularından biri olan Reshevsky ile oynadığı müthiş bir partiyi tarafımcı yapılmış analiziyle beraber paylaşacağım. İlave etmek isterim ki yazdığım yazılara konu olan partileri analiz ederken bilgisayar desteği almaktan mümkün merteye kaçınılmaktayım, bu bakımdan hatalarım varsa sizlerden gelecek yanıtları ve düzeltmeleri burada paylaşacağım.

Petrov - Reshevsky

Semmering/Baden Semmering, 1937

Bu parti Vladimir Petrov'un oyun tarzı ve oyun gücünün anlaşılması bakımından bir model kabul edilebilir.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.e3 ♙f5

Slav sisteminin bu varyasyonu modern pratiğe de taşınmıştır. Partide Petrov'un tercih ettiği devam yolundan başka alternatifler de mevcuttur.

5.♙d3

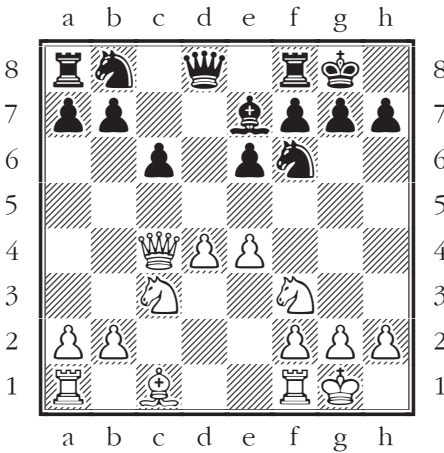
5.♘c3 e6 6.♘h4 ♙e4 doğrudan 6... ♙g6'da mümkün fakat siyahlar beyazı 7.f3 sürüşüne kışkırtarak piyon zincirinde zayıflık yaratmayı hedefliyor. 7.f3 ♙g6 8.♙b3 siyahın beyaz kareli fili b7 piyonunun korumasını bıraktığı için beyazlar bu hamleyi tercih ettiler. 8...♙c7 9.♙d2 ♙e7 10.g3!/? enteresan bir fikir, klasik 10.♘xg6 ve 11.♖c1 planından farklı olarak beyazlar konumda ♙g2'ya da ♙h3 ihtimallerini de yaratıyor, aynı zamanda h4 atını piyon ile koruyarak g6 fili üzerindeki gerilimi devam ettiriyor. Fakat bu hamle şahkanadını az da olsa zayıflatıyor. 10...0-0 11.♖c1 beyaza klasikleşmiş küçük bir üstünlük ile. 11...♙d7 12.♘xg6 hxg6 13.♙h3 belirsiz bir konum ile. 13...dxc4 14.♙xc4 ♖d8 15.b4 a5 16.b5 ♙b4 17.bxc6 bxc6 18.♘a4 ♙e7 19.♖c2 ♘bd7 20.♙f2 ♘d5 21.♙c1 ♖ab8 22.e4 ♘5b6

23. ♖×b6 ♗×b6 24. ♖a6 ♗×d4 25. ♕e3 c5 26. ♕×d4 c×d4 27. ♗hc1 ♕c3 28. ♖b1 ♖d8 29. ♕f1 ♗d7 30. ♗×b8 ♖×b8 31. ♖b5 ♖c7 32. ♕d3 ♗e5 33. ♗e2 ♗h7 34. ♗c1 ♖d6 35. ♗b1 ♕b4 36. ♗c1 ♕c3 37. ♗b1 ♕b4 38. f4 ♗d7 39. ♗c1 ♕c3 40. ♖b1 ♕b4 41. h4 e5 42. ♖d5 e×f4 43. ♖×d6 ♕×d6 44. g×f4 ♕×f4 45. ♖b5 ♗e5 46. ♗×a5 f6 47. a4 g5 48. h×g5 f×g5 49. ♖b5 g4 50. a5 g3 51. a6 ♗×d3 52. ♗×d3 g2 53. ♖b1 ♕b8 1-0 Gelfand,B (2764)-Giri,A (2737)/Elancourt 2013/CBM 157/[Postny,E]

5... ♕×d3 6. ♖×d3 d×c4 7. ♖×c4

Oluşan konum beyaza piyon yapılarından ve alan üstünlüğünden dolayı sadece çok küçük (adeta mikroskobik) bir avantaj verir, siyah konumda ...c5 ve ...e5 sürüşlerini arayarak beyazın d4 piyonundan kaynaklanan alan üstünlüğünü sona erdirip steril bir eşitlik elde etmeye çalışacaklar.

7...e6 8. ♗c3 ♕e7 9.0-0 0-0 10.e4±

10... ♗bd7

Bir hatırlatmada bulunalım. Bu şekilde piyon yapıları (beyazın c piyonu siyahın d piyonu ile değişmiş ve iki tarafın 7 şer piyonu var) içeren konumlarda beyazın dikkat etmesi gereken önemli nokta rakibinin niyetlendiği c5 ve e5 piyon darbeleri ve bu darbelerin yaratacağı sonuçlardır. Bu tarz ko-

numlar için beyaz oyuncunun yararına olabilecek genel geçer bir kaç şey söyleyelim zira siyahlar için kısaca değindik olabileceklere. 1) Konumun yapısı gereği bu darbeler genellikle yapılacaktır. Beyaz bunun farkında olmalı, bu darbeler gerçekleştiğinde konumda d5 ilerlemesinin mümkün olup olmadığına bakmalıdır. 2) Hafif aletlerin değişiminden kaçınmalıdır, zira d5 sürdüğünde elde ettiği geçeri desteklemek ve alan üstünlüğünden faydalanmak için hafif aletlere ihtiyaç vardır. 3) Eğer rakibi c5 ve e5 piyon darbelerini yapamayacak durumda ise ve taşları kötü yerleşmiş ise konumu açmak için d5 sürmeye çalışıp, rakibe iki defa piyon değişmeyi teklif ederek konumu açmalıdır. Ancak bu prensipler asla ve asla kaide hükmünde değildir, modern bir satranç oyuncusu her konumun kendine özgü dinamikleri olduğu gerçeğini özümseyip tamamen konumu kendi şartlarında değerlendirmelidir.

11. ♕g5!

Fil h4-g3 üzerinden manevra yaparak konumda önemli bir yer tutan b8-h2 diagonaline yerleşecek. Fakat doğrudan 11. ♕f4 yanıtı 11... ♗h5 nedeniyle etkili değildir.

11...h6 12. ♕h4 ♗b6 vezire basarak d5 karesini koruyor.

13. ♖e2 ♗fd7 14. ♕g3 ♕b4 15. a3 ♕×c3?!

Siyahlar kritik bir karar aldı, b hatını açarak b7 yi zayıf bıraktı, beyazın merkez piyonlarının sayısını arttırdı ve g3 teki beyaz fili rakipsiz bıraktı. Bunun karşılığında taş değişerek eşitliğe biraz daha yaklaştı ve beyaz piyonları daha hassas hale getirdi. Bu kararın artılarını ve eksilerini belirttikten sonra siyaha yararından çok zararının dokunduğunu görebiliriz.

16.b×c3 ♖e7 17.a4

Beyazlar a5 sürerek siyah taşların

yerlerini bozacak ve b7 piyonunu kale nin hedefi haline getirecek.

17...a5

Siyah a5 sürüşünü engelledi fakat b7 piyonu ve b6 atı zayıf kaldı.

18. ♗fb1 ♗fc8 19. ♗e5! ♗a6

19... ♗×e5 20. ♕×e5 bu hamle 20. ♗×b6'dan daha iyidir fakat beyazlar 20. ♗×b6 ile de bir avantaj elde ederler. (20. ♗×b6 ♗g6 21. ♗ab1 ♗a7 22. ♖b2 ve b7 piyonu sizlere ömür.) 20... ♖d8 21. ♖g4 g6 22. ♖f4 g5 23. ♕f6! g×f4 24. ♕×d8 ♗×d8 25. ♗×b6 b7 ve f4 piyonlarının zayıflığı nedeniyle beyazlar üstündür.

20. ♗c4 ♗×c4 21. ♖×c4

Yukarıdaki analizlerimizde bu tarz konumlarda hafif aletlerin değişimi siyaha yarar demiştik. Fakat bu konumdaki piyon formasyonu yukarıda analiz ettiğimiz konumdan farklıdır, şimdi b7'de bir zayıflık olduğundan beyaz hafif taşları değiştirerek siyahın korumasını azaltıyor. Modern satranç işte böyle küçük paradokslar barındırır, bu yüzden çok uzun vadeli statik değerlendirmelerle değil, kısa ve orta vadede dinamik değerlendirmelerle oynanır.

21... ♗b6 22. ♖d3 ♗d8 23. c4 c5

Sürerek atı sıkıştırma fikri ile

23...e5 24.d5

Siyah e5 sürmeyi başardı fakat beyaz d5 sürerek bir geçer yarattı. Bu geçerin ilerlemesini engellemek için d6 karesinde bir blokaj kurması gerekiyor.

24...f6 25. ♗c1

Piyonu c5 e sürüp sonrasında d5-d6 sürerek siyah güçlerin koordinasyonunu bozup kuvvetli bir geçer elde etmek fikriyle beyaz b7'ye baskıyı bir anlığına da olsa bırakıyor.

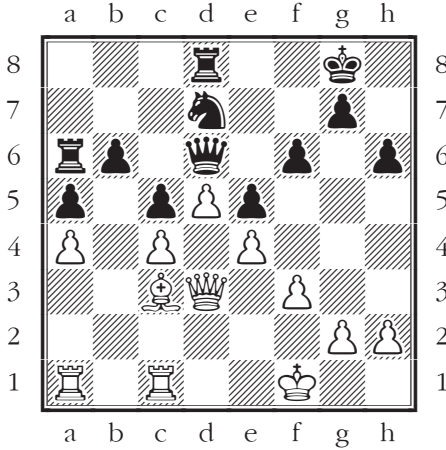
25... ♖c5 26. ♗f1

f3-♔f2 fikri ile

26...♗d7 27.f3 ♖f8 28.♔f2 c5

Siyah c5 sürerek beyazın c5 sürüşünü engelledi, ayrıca d6 karesini beyaz taşlardan koruyarak orada bir blokaj elde etmeye çok yaklaştı, fakat b7 piyonu ve b5 karesi hala çok zayıf.

29.♔e1 b6 30.♔c3 ♖d6

31.♕e2!

Siyahın tek zayıflığı b6'daki piyonu olarak gözükyor. Beyaz bu yüzden «ikinci bir zayıflık» yaratmak zorunda. Bu zayıflığı da kilitlenmemiş olan şah kanadından yaratacak. Bunu yaparken şahını şah kanadında tutarsa açılan konumda siyah, beyaz şaha doğru bir karşı atakta bulunabilir. Bu yüzden beyazlar şahını kilitlenmiş olan vezirkanaadına taşıyor. Not edelim ki Vladimir Petrov'un bu motifini daha sonraları Tigran Vartanovich Petrosyan da başarıyla uygulayacak ve dünya şampiyonu olacaktır.

31...♖aa8 32.♕d2 ♖f8 33.♕c2 ♖f7 34.♖e1 ♕f8 35.♖e2 ♕g8 36.♖ae1 ♖e8 37.♕b3

Şahın taşınması tamamlandı.

37...♕f8 38.g3 ♕e7 39.f4 ♕d8

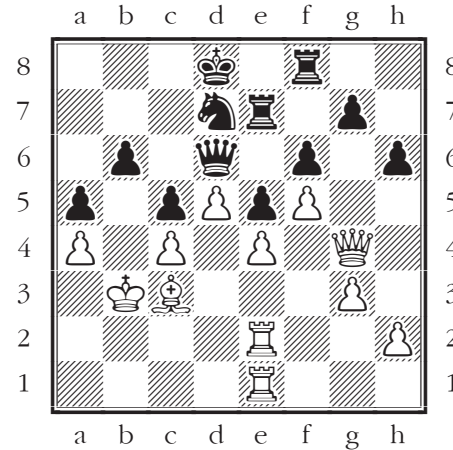
Beyaz, şah kanadını açmak için f4 sürdüğünde dikkat edelim ki, siyah da şahını tehlikeli bölgeden kaçtı. Konum

bir anda siyahın şah kanadını cansiperane savunduğu bir hal aldı.

40.♖f3 ♖ef8 41.♖g4 ♖e7

Görünen o ki siyah, e5 piyonunu yoğun korumaya (overprotection) aldı ve beyazın merkezden yapacağı bir darbeyi engelledi.

42.f5!

42...♕c7

Beyaz, e4-f5 piyon zinciri kurarken siyahın piyonlarını g7-f6-e5 zincirine hapsetti. Şimdi de siyahın g7-f6-e5 zincirinin olabildiği kadar temellerine (ki bunlar f6 ve g7 piyonlarıdır) saldırarak. Oyunu kitabına göre oynamak bu olsa gerek.

43.♖f3 ♖ee8 44.h4 ♖h8 45.g4 siyahın h5 sürüşü ile konumu kapamasını engelliyor ve g5 sürüşü hazırlıyor.

45...♖eg8 46.♔d2 ♖f8 47.♕a3 ♕d6

Beyazların halihazırda şahı tehdit edecek bir atı olmadığı için blokaj şah ile sağlandı.

48.♖g2 ♖a8 49.♖eg1 ♖h7 50.♖g3

Beyazlar, olası bir g5 sürüşünden sonra siyahların h hattından elde edebilecekleri olası bir karşıoyunu görüyor ve bekliyorlar. Hatırlatmak gerekir ki

bu gibi rakibin halihazırda karşı oyununun olmadığı kapalı konumlarda üstünlüğü olan taraf rakibini kramp etmek için bir süre bekler, avını adeta bir yılan gibi boğar.

50...♖gh8 51.♖h1 ♖c8 52.♖gh3 ♖g8 53.♖b3 ♖d8 54.♖b1 ♖a8 55.♖bh1 ♖d8 56.♖b5 ♖a8 57.♖1h2 ♖c8 58.♖d3 ♖a8 59.♖h1 ♖d8 60.♖dh3 ♖dh8 61.♕b2 ♖c8 62.♕c2 ♖a8 63.♕d3 ♖c8 64.♕e3 ♖c7 65.♖3h2!

Beyazlar h hattındaki muhtemel siyah karşıoyununu kaleleri h hattında çiftleyerek durdurdular. Beyazlar orkestrayı hazırladı şimdi şefi sahneye davet ediyorlar.

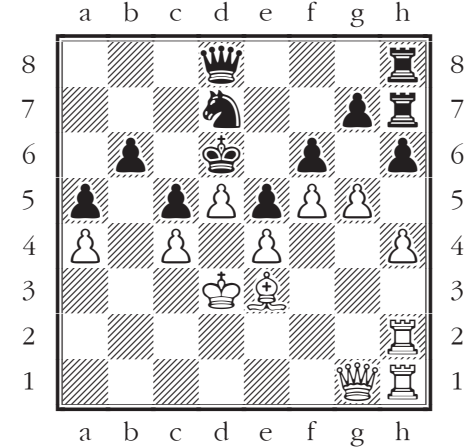
65...♖c8 66.♖b1 ♖c7 67.♖g1

Şef yerini aldı ve seyircilerin alkışının dinmesini bekledi.

67...♖d8

Kreşendo.

68.g5

68...h×g5 69.h×g5 ♖×h2 70.♖×h2 ♖×h2 71.♖×h2 f×g5

71...♖e7 72.g6! piyon zincirlerine saldırı yöntemlerinden biri de hedef değiştirmektir. Beyazlar önceki hamlelerde nasıl f5 sürerek baskıyı e5 piyonundan f6 piyonuna taşıdıysa şimdi de

aynı metod ile baskıyı g7 piyonuna taşıyor. Her ne kadar g7 piyonuna sadece beyaz vezir saldırabiliyor gibi görünse de taktik figürlerin yardımıyla beyaz doğrudan kazanca gidiyor. 72...♖f8 73.♖h8 ♔d7 74.♙h6! g×h6 75.g7

72.♖h5 ♖g8 73.♙×g5 ♖f6
74.♖h4 ♔d7 75.♙e2

75.♙×f6 g×f6 76.♖×f6 ♖g3± icra sırasında sazende nota atlayınca emekler heba olur.

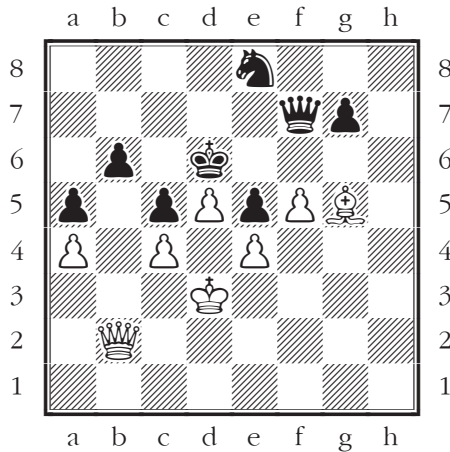
75...♖e8 76.♖h2

Yukarıdaki analizlerimizde beyaz için "ikinci bir zayıflık yaratmak zorunda" demiştik. Ancak şimdi beyaz, sabır göstererek e5 piyonunu zayıflatarak bunu başarabilmiştir. Konumda e5 ve b6 piyonları zayıftır, ayrıca beyaz vezirin siyah kampa girişi, siyahın beyaz karelerinin zayıflığı sayesinde mümkündür.

76...♖f7 77.♔d3

77.♖×e5 ♖h5+

77...♔d6 78.♖b2

78...♖b2 79.♙d2!

beyazlar b6 ve e5 piyonuna aynı anda saldırarak siyahı bir oraya bir buraya koşturuyor. Şimdiki hamle ile açmazı kullanarak 80.♙×a5 tehdidi oluşturuyor Petrov. Bu noktada bir hatırlatma

yapmak daha lazım gelir. Satranç oyunu sükunet içinde kazanılmaz, stratejik motifleri her zaman taktik motifler ile (açmazdan piyon istemek de bir taktik motiftir) harmanlamak gerekir, zira taktik bir satranç oyuncusunun alıp verdiği soluk kadar hayatının içindedir.

79...♖f6

Açmazdan kaçan 79...♖c7 varyantı da 80.♙c3 yanıtına kaybeder.

80.♙×a5 ♖d7 81.♖b5 ♖c7
82.♙d2 ♖c8 83.♙g5 ♖a8 84.♔c2
♖c8 85.a5!

Beyazlar konumu açarak artık siyah şahı da taktiksel anlamda zorlayacak.

85...b×a5 86.♖×a5 ♖b8 87.♖d8 e7 den mat tehdidi ile vezirlerin değişilmesini teklif ediyor, tıpkı Don Vito Corleone gibi. Oluşan hafif alet finali beyaza kazançtır.

87...♖×d8 88.♙×d8 ♖f8 89.♙g5
♔c7 90.♔b3 ♖d7 91.♙e7!

Siyah at c5 piyonunun savunmasına bağlanmış vaziyettedir, bu sayede beyazlar siyah şahın g7(!) piyonunu savunmasını engeller.

91...♔b6 92.♙d8+ ♔b7 93.♔c3
♔c8 94.♙e7 ♔c7 95.♔d3 ♔c8
96.♔e3 ♔c7 97.♔f3 ♔c8 98.♔g4
♖b6 99.♙×c5 ♖×c4 100.♙b4

Siyahın 100...♖d2 hamlesi ile e4 piyonuna saldırmasını engelliyor.

100...♖b2 101.♙g5 ♖d3 102.♔g6

Beyaz filini kaçsa da kazanırdı. Bu maç için söylenecek tek bir kelime var: BAŞYAPIT. 1-0

Petrov ve eşi Gallina açık sözlü insanlardı. Öncelikle eşi Gallina Sovyet Letonya'sında gıda gibi zorunlu tüketim maddelerinin oldukça azaldığından ve yerel yönetimde tasfiyelerin sürgünlerin gerçekleştiğinden yakınıyordu.

Fakat o zamanlar Sovyet haber ajansı TASS'de çalışan Vladimir, kendisinin Rusya ve Letonya dahilinde yaptığı seyahatlerden edindiği izlenimlerinin etkisiyle böyle bir kanaatte değildi.

Savaş SSCB üyesi ülkelere sıçradığı sıralar kendisi 1941 SSCB Birinciliği'nde oynamaktaydı. Turnuva Alman taarruzu nedeniyle yarım kaldı. Oyuncular memleketlerine dönme telaşında iken Vladimir için yapacak bir şey yoktu, Letonya düşman işgalindeydi. Bu yüzden Moskova'ya geri dönmek zorunda kaldı. Ancak Rus-Leton Silahlı Birlikleri'ne gönüllü yazıldı, kısa bir süre sonra kendisine lojistik alanında görev verilmesi ile yeniden Moskova'ya döndü.

İlerleyen zamanda rejime dair izlenimleri değişti, arkadaş çevresinde rejimin Rusya ve Letonya dahilinde işleyişine dair eleştirilerde bulunmaya başladı. Arkadaşlarından üç satranç oyuncusu Vladimir'in bu düşüncelerini Sovyet siyasi polisi (NKVD)'ye ihbar etti. Bunun üzerine Vladimir 58. Madde olarak bilinen "Rejim Karşıtı Fikriyatla Mücadele" yasasını ihlal ettiği gerekçesiyle 1942'de Moskova'da Lubyanka cezaevinde iki hafta süre ile sorgulandı. Akabinde 1943'te Vorkuta Gulag'ına gönderildi. Vladimir Petrov Vorkuta'dan geri dönmedi.

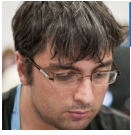
Eşi Gallina, Vladimir'in akıbetinin peşine düştü, Vladimir Petrov'un akıbeti ise ancak 1989'da dönemin SSCB Reisi Mikhail Gorbaçov'un resmi bir özür beyanı ile açıkladığı ölüm evrakı ile ortaya çıktı. Evraka göre Vladimir Petrov 26 Ağustos 1943'te Vorkuta Gulag'ında zatüre nedeniyle vefat etmişti. Kendisine iade-i itibar edilse bile, giden bir can olmuştu artık.

Kaynak:

<http://www.chessgames.com/perl/chessplayer?pid=13495> kısaltılmıştır.

Rondo

"Bir aptal bile ilk hamleyi yapabilir ama devamı hiç kolay değil"

FM Tarık Selbes

Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Çok satan kişisel gelişim kitaplarının, dinlerin, psikolojinin, parlak afişleri yol kenarlarında gözümüzü alan reklamların, bankaların ve her ay cebimize giren paranın bize vaat ettiği o bir türlü tam olarak sahip olamadığımız müphem şey, yani mutluluk nedir? Ünlü "Sen mutluluğun resmini yapabilir misin Abidin?" dizesini herkesin bilmesine rağmen geri kalanından çoğu kişinin maalesef haberinin olmadığı fakat dünya edebiyatındaki en güzel şiirlerden biri olarak pekâlâ sayılabilecek "Saman Sarısı" şiirinde şairimiz Nazım Hikmet bu sorunun cevabını hürriyet olarak verir. Hürriyet yani özgürlük her şeyden önce bir hafiflik duygusudur, şairimizin bahsettiği devrim sonrası diktatör Batista zulmünden kurtulmuş Kübalıların hissettiği de tam olarak budur. O yüzden en mutlu olduğumuz anlar, yüklerimizden kurtulduğumuz veya daha çok olduğu şekliyle tatlı bir yanılsama sayesinde onları taşıdığımızı unuttuğumuz anlardır hep. Bu yanılsama bazen bizi içinde yaşadığımız toplumsal ilişkilerin zincirinden geçici de olsa kurtaran bir gezi şeklini alabileceği gibi bazen de bütün dikkatimizi üzerinde toplamayı başaran bir satranç tahtası biçimine girebilir.

Bugün baktığım zaman belki de şu ana kadarki hayatımın en mutlu dönemlerimden biri olan on sekiz günlük Zagreb seyahatimde hissettiğim o eşsiz hafiflik duygusunu bu iki güzel yanılsamanın, yani gezi ve satrancın, bileşke etkisine borçlu olduğumu açıkça görüyorum. Sevemediğim bir şehir ve okuldan tam da bu gezi öncesi kurtulmuş olmanın da katkısı büyük elbette. Adeta dans edercesine yürüdüğüm şirin sokaklar, sabahları ufak kahvelerde tek başıma yudumladığım espresso -yahut daha iyisi sade bir Türk kahvesi- gibi bohem zevkler, ufak bir kasaba olan Krizevci'deki yerel ska festivali ve sonrasında sabaha karşı Zagreb trenini beklediğim istasyonun dışarıdaki buz gibi havayla tam bir tezat halindeki sıcaklığında uyuyakalışım... Hatırladıkça beni bugün bile gülümseten daha birçok şey. Kısacası bu dünyada ne kadar mümkünse o kadar bir özgürlük hissi.

O hissiyatın paylaşıldığı harikulade insanlar da var tabii. Zevkle döşenmiş evinde sabaha kadar Hendrix ve Majke dinlediğimiz ve konuştuğumuz Petra, evlerinde beni ağırladıkları süre boyunca turnuvadan sonra her akşam bir İtalyan/Hırvat iskambil oyunu olan treseta masasına beni oturtan enerjileri bitmek tükenmek bilmeyen üniversite öğrencileri Maja, Hrvoje ve Melani, kasabasına beni davet ederek ufak bir Hırvat kasabası atmosferini yaşamamı sağlayan Germanistik öğrencisi Simona ve daha niceleri... Bir de bu yazı-

ya ilham veren, bir arkadaşımın ricası üzerine Hırvatistan ekonomisi hakkında bilgi toplamam gerektiği için internette yazdığım çağrışıyı yanıtlayarak bir kahvede konuştuğumuz müzik eşitirmeni Mirna. Daha sonra İstanbul'da ziyaret eden Mirna, tüm çabalarımıza rağmen hala dünyanın en güzel manzaralarından biri olma özelliğini kaybetmemiş Boğaz manzarasına karşı oturduğumuz bir terasta çay içerken bir satranç dergisine yazı yazdığımı öğrenince "Mutlaka izlemelisin." diyerek bir Yugoslav filmi tavsiye etmişti: Zvonimir Berkovic'in yönettiği ve modernist Yugoslav sinemasının klasiklerinden biri olan 1966 yapımı "Rondo". Bir peçeteye adını yazdığım filmi bir süre araştırdıktan sonra nihayet bulup izlediğimde Mirna'nın tavsiyesinde yanılmadığımı anladım. Yeni Dalga sinemasının etkisinde çekilmiş bu harika film Godard'ı aratmayacak bir sinema zevki sunuyor ve bu açıdan bakıldığında en azından satrancın önemli bir rol oynadığı filmler arasında en iyisi olarak nitelendirilmeyi kesinlikle hak ediyor. Rondo aslında bilindik bir aşk üçgeni teması üzerine kurulu. Her pazar satranç oynamak için sözleşen iki adam ve bir kadının satranç tahtası üzerinden şekillenen aşk hikâyesi. Bekâr bir yarıgıç olan Mladen, heykeltıraş Fedja'yla pazar günleri satranç tahtası üzerinde mücadele ederken aynı zamanda Fedja'nın sevgilisi Neda'yla aralarında bir aşk gelişmeye başlar. Rahat ve ilgisiz Fedja'ya taban tabana zıt bir kişiliğe

sahip olan ciddi ve düşünceli Mladen Neda'yı giderek daha fazla etkiler. Bu aşkın gelişimini satranç taşları ve tahtasıyla sembolik şekilde anlatabilmeyi başarabilmesi ise yönetmen Berkovic'in ustalığını ortaya koyuyor. Kendi hislerini engelleyemeyen Neda, buna var gücüyle karşı koymaya çalışsa da –ki bu Fedja'nın Mladen'i yenmesini istemesi ve partiyi kaybedince hırslından ağlamasıyla sembolize ediliyor- bunu başaramayacak ve sonunda Mladen'e teslim olacaktır.

“Rondo” adını film Mozart'ın piyano için bestelediği eseri K.511 La Minör Rondo'dan alıyor. Bir müzikal form olarak rondo aynı temanın ufak varyasyonlarla yinelenmesinden oluşur, tıpkı filmde Fedja'nın Mladen'e izah ettiği gibi hem yinelenen hem de hiçbir zaman aynı olmayan. Mozart'ın bu zarif rondosunun melodisi gerek Fedja'nın ışığından, gerek Neda'nın ve sonrasında Fedja'nın çaldığı piyanodan gerekse de Mladen'in hediye olarak aldığı plaktan filmde defalarca duyulur. Bakıldığında her pazar yinelenen fakat yavaş yavaş gelişen gerilimle birbirine benzemeyen satranç partileri de tıpkı aynı temanın yinlendiği bir rondoya benzer.

Sonunun da tıpkı filmin başına benzemesi –fakat aradan geçen olaylar yüzünden yine de farklı olması- yine bu rondo biçimine atıf yapan bir başka unsur elbette ve yönetmen Berkovic'in ince biçimsel kaygısını gösteriyor. Son olarak ufak bir tavsiye de Mozart'ın bu rondosunu merak eden ve dinlemek isteyenler için. Bu eserin kanımca en iyi yorumu Avusturyalı piyanist Artur Schnabel'a ait. Schnabel'ın 1946'daki kaydı eserin adeta bir Chopin bestesi kadar kırılğan zarafetinin hakkını tam olarak veriyor. Sırf bu muhteşem rondoyu dinlemek için bile izlenebilir aslında bu film.

1960'lardaki Zagreb'ten kısaca görüntüler de sunan filmde dikkatli gözler kentün bugün de ana meydanı olan Ban Jelacic Meydanı'nı ve onun üzerinde yer alan ünlü Hotel Dubrovnik'i fark edecektir. Şehrin en eski otellerinden olan bu otel aynı zamanda son derece iyi düzenlenmiş bir turnuva olan 2013 Zagreb Açık'a da evsahipliği yapan mekândı ve tıpkı turnuva gibi düzenlendiği otel ile otelin meydana bakan büyük pencereleriyle güzel ve bir o kadar da eski kahvehanesini de adeta sevgiyle hatırlıyorum.

Turnuvaya gelirse, turnuvayı gezi için adeta bir bahane olarak kullandığımızı ve maçlara hiç hazırlık yapmadan çıktığımızı -her ne kadar satranç dergisinde yayınlanacak bir yazı için biraz utanç verici de olsa itiraf etmem- gerekiyor. Elbette benim gibi amatörler için bu önemsiz olabilir ama profesyonel bir oyuncu olmak veya oyun kuvvetinizi ilerletmek için her partiye ciddiyetle hazırlanmak şart. Nitekim bunu en iyi gösteren örnek Hırvat büyükusta Hrvoje Stevic ile oynadığım partide kendisinden 300(!) puan düşük olma karşın Stevic'in maçıdan önce oyunlarına baktığını fark etmem. Stevic'in güzel kazancını yazının sonunda analizli olarak bulabilirsiniz. Onun dışında çok da parlak sayılmayacak oyunuma ve hatta üç gecelik uykusuzluktan sonra bir oyun esnasında beş dakika gözlerimin kapanması gibi ciddiyetten uzak durumlara karşın yine de reyting puanı kazanmış olmam Türkiye'de satrancı ciddiye alan sporcuların kesinlikle yurtdışında oynamaları gerektiğini gösteren bir olgu.

Her pazar satranç oynayarak mutlu olan Mladen ve Fedja gibi sizin de satrançtan keyif almanızı ve bir tahta ile otuz iki taşın yarattığı bu muhteşem yanılmanın yeni yılda size bol bol mutluluk getirmesini dileyerek

yazıyı, en büyük mutluluklarımız ve mutsuzluklarımızda rol oynayan aşka dair filmde ufak bir alıntıyla bitirelim: “Mladen, sen haklıydın. Aşk, tıpkı bir satranç partisine benziyor. Bir aptal bile ilk hamleyi yapabilir ama devamı hiç kolay değil.”

Selbes - Stevic
2013 Zagreb Açık (3)

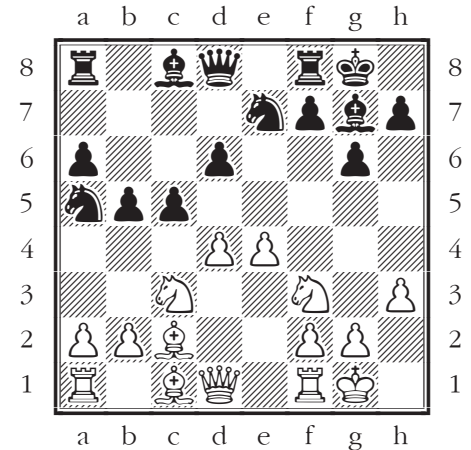
1.e4

Neda'nın sözleriyle ilk hamleyi bir budala bile yapabilir.

1...e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 a6 4.♙a4 ♘g7

Sık rastlanmayan fakat ilginç –gecikmiş- Cozio Varyantı.

5.c3 g6 6.d4 exd4 7.cxd4 b5 8.♙b3 ♙g7 9.♘c3 0-0 10.0-0 ♘a5 11.♙c2 d6 12.h3 c5

13.a3?!

Partinin en ilginç anlarından biri. Bu zamana kadar her iki taraf da normal görünen hamleleri oynadı ancak tam da bu esnada birden önceki sene Sırbistan'ın Paracin kasabasında genç IM Nestorovic ile oynadığım partiyi takip ettiğimizi fark ettim ve rakibimin bu partiye bakmış olduğunu şaşırarak da olsa anladım. Partiyi kazanmama rağmen açılıştan hemen hemen kayıp bir pozisyonla çıktığım için bir şeyleri

değiştirmem gerekiyordu ancak o partiden sonra gerekli analizi yapmadığım için ne oynamam gerektiğini bilmiyordum. Elbette turnuva satrancı için affedilmez bir hata. Bu noktada bayağı bir dakika harcayarak objektif olarak pek de iyi gözükmeyen a3 hamlesini buldum. Bu konum aslında beyaz için hiç de kolay bir konum değil. Eğer beyaz fili f4 veya g5'e oynarsa -ki ilk görünen hamleler- b2 piyonunun zayıflığı ve siyah atını c4'e koyduktan sonra beyaz b3 ile onu kovmak isterse c2'deki fili tehdit eden ♖a3 hamlesinin mümkün olması beyaz açısından oldukça can sıkıcı. a3 ile beyaz hem atı b3 ile geri püskürtbilmek isterken hem de -Nestorovic ile oynadığım partide başıma dert açan- b4 karesini kontrol ediyor. Tabii bu hamlenin kötü tarafı beyazın gelişimde geri kalması ve sanırım bu daha önemli bir unsur. (13.♙f4 daha önce oynadığım hamleydi. 13...♘c4 14.♞b1 ♘c6 15.d5 ♘b4 16.a3 ♘xc2 17.♞xc2 f5! Selbes -Nestorovic,N SRB Central-ch op-A 5th 2012 (4) ve siyah açıkça üstün. Ancak sonrasında ufak bir taktiği gözden kaçıran rakibim materyal kaybetti ve şanslı bir şekilde de olsa partiyi kazanmış oldum, gerçi rakibim bir sene sonra oynadığımız partide bunun intikamını almasını bildi!

13...cxd4 14.♘xd4 ♙b7 15.♞d3

Siyah artık d5 oynamaya hazır duruma geldiği için beyaz bir şeyler yapmak zorunda fakat bu gelişimini tamamlayamayan beyaz için o kadar kolay değil. Bu hamlenin ana fikri aslında beyazların bir sonraki hamlesinde gizli ve taşların piyon karşılığında da olsa hızlı bir şekilde aktifleşmesini amaçlıyor.]

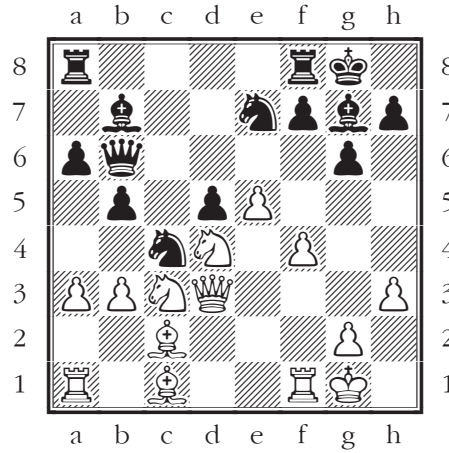
15...d5 16.e5

Tematik bir piyon fedası. Beyaz siyahın b7 filini pasif durumda tutarken kendi taşlarını da tempoyla geliştirmek istiyor.

16...♘c4

Rakibimden sakın ve belki de fazla ihtiyatlı bir seçim. Fedayı kabul etmek 16...♙xe5 17.♙g5 ♞e8 18.♞ae1 hamlelerinden sonra siyah için o kadar da iyi değil gibi görünse de ♙g7 ve sonrasında ♞b6 ile açmazdan çıkmanın mümkün olması beyazın piyona karşılık yeterli kompensasyonunun olmadığını gösteriyor.

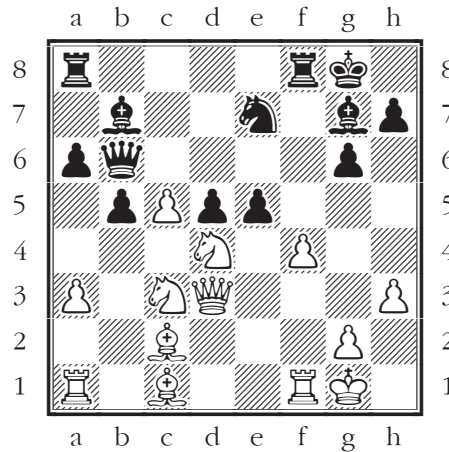
17.f4 ♞b6 18.b3

18...f6!

Çok uzun bir düşünmenin ardından oynanmış harika bir hamle. 18...♘a5? elbette büyük bir hata olurdu. 19.♙e3± ve artık beyaz çok üstün.

19.bxc4 fxe5 20.e5

Hiç düşünmeden oynanacak elzem hamlelerden biri. Beyaz elbette b7 filinin etkinleşmesine izin veremez.

20...♞xc5 21.fxe5 ♞xf1+ 22.♙xf1 ♞f8+ 23.♙e1?

Partinin kritik anı ve maalesef 19. hamlede yaptığım hesabın etkisiyle burada çok hızlı oynayarak yanlış tercih yaptım. 23.♙g1! ve siyahın kompensasyonu ancak berabereye yetiyor 23...♘c6 24.♘ce2 ♘xe5 25.♞e3 ♘c4 26.♞e6+ ♘h8 27.♞g4 ve bilgisayar bu konumda eşitlik gösteriyor. Eğer 27...♙c8 28.♞h4

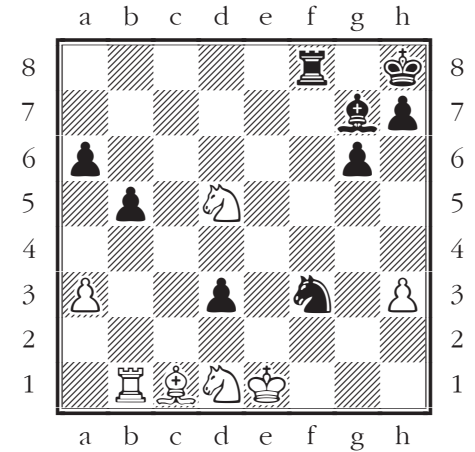
23...♘c6 24.♘ce2 ♘xe5 25.♞c3

Beyazın maalesef daha iyi bir seçeneği yok. Stevic için bundan sonrası çok zor değil.]

25...♞xc3+ 26.♘xc3 ♘c6 27.♘de2 d4 28.♙b3+ ♘h8 29.♘d1 d3 30.♘ec3 ♘d4 31.♞b1 ♙xg2 32.♙d5?

Kayıp konumda partiyi hemen bitiren bir hata. 32.♙e3 daha dayanıklı olurdu. ♘f3+ 33.♙f2 ♘d2+? (Siyaha kazanç olan güzel bir varyant şöyledi: 33...♙xh3! 34.♙c5 ♞f5 35.♘e3 ♙xc3 36.♘xf5 ♘d2 37.♞c1 ♘xb3 38.♞xc3 ♙xf5 39.♞xb3 d2 40.♙e2 ♙c2 41.♙xd2 ♙xb3 ve bu ters renkli fil finalini siyah kazanır.) 34.♙xg2 ♘xb1 35.♘xb1

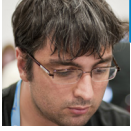
32...♙xd5 33.♘xd5 ♘f3+

34.♙f2 ♘d2+ ve kale düştüğünden partiyi terk ettim. **0-1**

2014-2015 FIDE Grand Prix Taşkent

Dmitri Andreikin'in parlayan yıldızı!

FM Tarik Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Rus satranççı Taşkent FIDE Grand Prix'de kariyerinin en önemli zaferine imza atarak Grand Prix puan tablosunda üst sıralara tırmanmayı başardı.

İlk ayak Bakü'den sadece beş gün sonra 20 Ekim'de başlayan 2014-2015 FIDE Grand Prix'nin ikinci ayağı Taşkent, ilkinden çok farklı bir seyir izledi. Bakü'nün birincileri Caruana ve Gelfand, Taşkent'te başarısız bir turnuva geçirir ve hatta Gelfand sonuncu olurken; ilk ayakta sondan ikinci sırayı elde edebilen Dmitri Andreikin Taşkent'i namağlup şampiyon olarak kapattı! Bir süredir 2700 üzeri ELO'ya sahip olan ve satranç elitinde yer alan 2012 Rusya Şampiyonu Andreikin için bu zafer aynı zamanda şimdiye kadar elde ettiği en önemli birincilik anlamına geliyordu. Ancak Rus satranççının Adaylar Turnuvası hedefine ulaşabilmesi için oynayacağı son ayakta Caruana ve Nakamura'nın elde edeceğinden daha iyi bir derece yapması gerekecek zira iki ayak sonunda bu satranççıların puan olarak gerisinde üçüncü sırada yer alıyor.

Bazen ilk tur bir turnuvanın rotasını çizmekte belirleyici olabilir. En azından Taşkent'te ilk tur Mamedyarov'a karşı siyahlarla kazanarak başlayan Andreikin için bunun böyle olduğunu söylemek mümkün. Andreikin daha sonra ise Karjakin ve Jobava'yı yendi ve diğer partileri berabere bitirerek birinciliğe uzandı. Keza genç Fransız yıldız Vachier-Lagrave da turnuvaya son ayların kesinlikle en formda oyuncu-

su olan Caruana'yı yenerek başlayınca Grand Prix'yi yukarılarda bitireceğinin sinyalini vermişti ve Jakovenko'ya karşı aldığı yenilgiye rağmen üçüncü sırayı elde etmeyi başardı. Caruana'nın hemen hemen hiçbir bariz hata yapmadan kaybettiği bu güzel partiyi analizli olarak yazının sonunda bulabilirsiniz. İlk turun diğer kazananı ise turnuvayı ikinci sırada tamamlayan ve elde ettiği puanlarla genel toplamda da ikinci sırada yer alan Nakamura'dı. Amerikalı'ya bu sonuç için Jobava'dan sonra beşinci turda da turnuva sonucusu Gelfand'a kazanıp diğer partilerini berabere tamamlaması yetti. Böylece ABD'nin satrançta en büyük umudu olan Hikaru Nakamura'yı 2016 Adaylar Turnuvası'nda görme şansımızın arttığını pekâlâ söyleyebiliriz.

Taşkent'teki performanslar arasında bir parantez de Gürcü Baadur Jobava'ya açmak gerek. Türkçe versiyonu Bahadır olan isminin hakkını verircesine yiğit bir savaşçı olan Jobava aynı zamanda elit satranççılar arasında en orijinallerinden biri, belki de birincisi. İlginç açılışlarıyla tanınan Gürcü oyuncu bu turnuvada da beyaz taşlarla tersten Philidor, 1.d4 2.Ac3 şeklinde Veresov, Caro Kann'da orijinal devam yolları ve Fransız Açılışı'nın Rubinstein Varyantı'nda g6 ve Fg7 gibi orijinal açılış fikirleriyle oynadı ve üstelik dünyanın en iyi satranççılarından bazalarına karşı da böyle oynanabileceğini gösterdi. Yine de büyük yeteneğine rağmen bu tarz açılışlarla Gürcü oyuncunun zirveye tırmanması zor, ana devam yollarının öyle kabul edilmelerine yol açan daha fazla kez oynanmalarının elbette bir sebebi var. Ancak Jobava'nın yine de katıldığı her turnuvaya renk

Dmitri Andreikin

kattığı muhakkak. Oynadıkları partiden sonra analiz yaptıkları basın toplantısında Anish Giri'yi paylaşması da bu farklı renklerden biriydi kuşkusuz, birkaç oyuncu dışında genelde bu tarz reaksiyonların çok gösterilmediği satranç dünyası için.

2014-2015 FIDE Grand Prix'nin üçüncü ayağı için oyuncular nihayet dinlenme fırsatı bulabilecek zira Tiflis'te oynanacak bu ayağın başlama tarihi 14 Şubat 2015. Bakalım Jobava'nın evinde kazanan bu sefer kim olacak ve üçüncü ayak üçüncü defa farklı bir şampiyonu mu getirecek?

Andreikin - Karjakin

FIDE Grand Prix Taşkent 2014

Analiz: GM Alejandro Ramirez

1.d4 ♖f6 2.♗f3 e6 3.♙g5 c5 4.♗c3 [Bir önceki tur Jobava'nın galibiyetinden sonra Andreikin, belki de Karjakin'e karşı tuhaf oynamanın iyi olacağını düşündü?]

4...cxd4 5.♙xd4 [5.♗xd4 ♙e7 6.e4

d6 çok tuhaf bir transpozisyonla Kone-ru-Hou Yifan, 2010 partisinde Sicilya Açılışı'na yol açmıştı.]

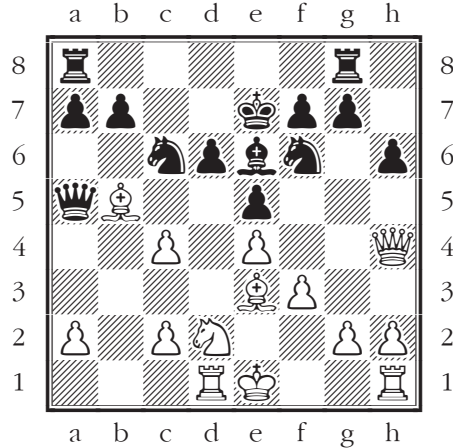
5...♖c6 6.♗h4 ♘b4 7.e4 ♙xc3+ [Belki de biraz fazla aceleci. 7...h6 8.♙d3 ♗g8!? Daha şimdiden böyle tuhaf hamleler mümkün. 9.♙d2 g5 10.♗g3 ♗h5 11.♗h3 ♗f6∞]

8.bxc3 h6 9.♙d3 d6 10.♗d1 ♗g8 [Fikir g5'te duran ve beyazların f6'da kırışmak istemediği fili bir karar vermeye zorlamak.]

11.♙e3 e5 [Genelde piyonları tah-tadan kaybolan filin rengine koymak daha iyidir. Piyon yapısı siyah kareleri kontrol ediyor ve g5 ileride bazı varyantlarda bir tehdit olabilir, henüz ol-mamakla beraber.]

12.♙b5 [12.0-0 g5 13.♗xg5 h×g5 14.♙xg5]

12...♗c7 13.♗d2 ♙e6 14.f3 ♗a5 15.c4 ♙e7

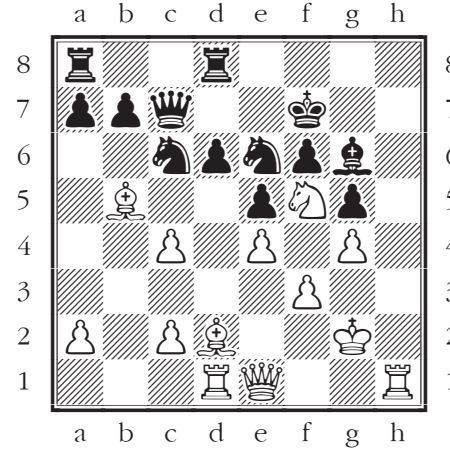
[Bazı hallerde şahı e7'ye koyup siyah kareleri sağlamlaştırmak mümkün olabilir ama bu özel durumda Karjakin'in konumu dağılıyor. 15...0-0-0 pek güvenli görünmese de şahı e7'ye koymaktan iyi olabilir.]

16.0-0 g5 17.♗f2 ♗gd8 18.h4 ♗h7 19.h×g5 h×g5 20.g4 [20.♗b3 ♗c7 21.♗g3 f6 22.c5 siyah için cevaplaması zor.]

20...f6 21.♙g2 ♗f8 22.♗h1 ♙f7 23.♗f1 ♙g6 24.♙d2 ♗b6 25.♗e3

♙f7 26.♗e1 ♗e6 27.♗f5 [Siyahın bu atı alamaması pozisyonunun açıkça iyi olmadığını gösteriyor.]

27...♗c7?! [27...♗cd4! 28.♗h6→]

28.c5! d×c5 29.♙c4! [Şaha karşı kombine tehditler çok güçlü.]

29...b5 30.♙d5 ♗ac8 31.♗h6 ♗cd4 32.♙a5 ♗xc2 33.♗h1 ♗xa5 34.♗h7+ 1-0

F. Caruana - M. Vachier-Lagrave
FIDE Grand Prix Taşkent 2014

Analiz: GM Alejandro Ramirez

1.e4 c5 2.♗f3 d6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 a6 6.f3 e5 7.♗b3 ♙e6 8.♙e3 ♙e7 9.♗d2 0-0-0 10.0-0-0 ♗bd7 11.g4 b5 12.♗g1 ♗b6 13.♗a5 ♗c8 14.g5 ♗h5 15.♙b1 ♗c7 [Maxime Vachier-Lagrave geçen sene oynanan Anand-Topalov partisindeki devamıyolunu geliştiriyor. 15...♗f4 16.a3 g6 17.h4 ♗c7 18.♙xf4 exf4 19.♗d5 ♙xd5 20.exd5± Anand - Topalov; Norveç Satranç 2013 1-0]

16.♗d5 ♗xd5 17.exd5 ♙xd5 18.♗xd5 ♗xa5 19.♙d3 g6 20.c4!?

[Pozisyonun karakterini değiştiriyor. Caruana piyon kazanacak ancak ters renkli filler ve açık hatlar siyaha karşı oyun veriyor.]

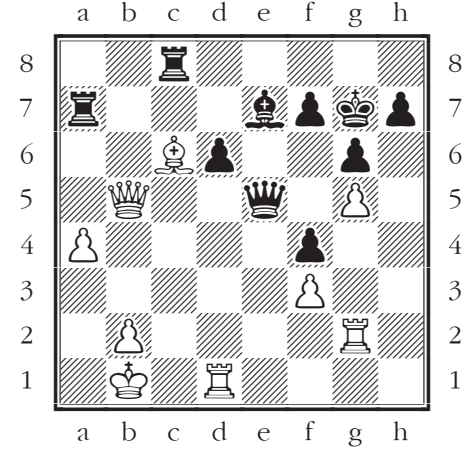
20...♗f4 21.♙xf4 exf4 22.cxb5 a×b5 23.♗xb5 ♗a7 [Beyaz piyon fazla ama konumu için söylenecek tek olumlu şey de o. Pratik olarak siyah

taşlarla oynamak şimdiden çok daha kolay.]

24.♙e4 ♗c7 25.♙d5 ♗f2!? [İşleri karıştırıyor. 25...♗b8 26.♗d3 ♙f8 do-ğal ve iyi bir seçenektir, gerçi ♙b3 son-rası beyazın eşitlik için yeterince sağ-lam olduğu düşünülebilir.]

26.♗b3 ♗xh2 [Siyah piyon avına çıkıyor. Beyaz açık h hattından yararlanmıyor zira veziri şah kanadına trans-fer etmenin iyi bir yolu görünmüyor.]

27.a4 ♗f2 28.♗c1 ♗a7 29.♗b4 ♗e3 30.♗cd1 ♗e5 31.♗b5 ♙g7 32.♙c6 ♗c8 33.♗g2

33...d5! [Kuvvetli ve zamanlaması iyi ayarlanmış bir hamle! Sürpriz bir şekilde beyazın bu piyonu almasının iyi bir yolu yok.]

34.♙xd5 [34.♗xd5 ♗e1+ 35.♙a2 ♗e6 36.♗c2 ♙xg5±; 34.♗xd5 ♗xd5 35.♙xd5 ♗xa4±]

34...♗c5 35.♗b3 ♙xg5 36.♙c4 ♙f6 37.♗e2 ♗f5+ 38.♗e4 ♗e5 39.♗de1 ♗xe4 40.♗xe4 ♗e7

[Siyah şimdi materyal fazla ve oluşabilecek oyunsonları beraberlikten çok uzak. Bu durumda ters renkli filler çok anlam ifade etmiyor zira beyaz fil h piyonunu durdurmakta büyük zorluklar yaşayacak.]

41.♙d3 ♗xe4 42.♙xe4 ♗d7 43.♗b5 ♗xb5! [İyi hesaplanmış bir hamle.]

44.a×b5 ♔d4 45.♖c2 h5 46.b6
♙×b6 47.♗d1 f5 48.♙c6 g5 49.♙d7
♗f6 50.♗e2 g4 51.♗f1 ♗g5 0-1

Gelfand - Jobava

FIDE Grand Prix Taşkent 2014

Analiz: GM Alejandro Ramirez

1.d4 e6 2.c4 b6 3.e4 ♙b7
[İnsanların düşündüğü kadar sıra dışı
bir formasyon değil.]

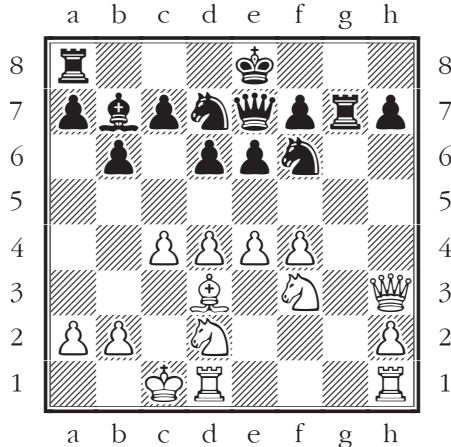
4.♙d3 ♙b4+ 5.♙d2 [5.♗f1!
muhtemelen en kuvvetli hamle. So
bu hamlenin değerini Jobava'ya karşı
geçtiğimiz Temmuz ayında kazanarak
göstermişti.]

5...♙xd2+ 6.♗xd2 d6 [Siyah şaşır-
tırıcı bir şekilde fena değil. Alan deza-
vantajı olacak olsa da taşlarını yavaşça
geliştirecek ve sağlam bir konuma sa-
hip olacak.]

7.f4 ♗d7 8.♖g4?! [Yeterince iyi
hazırlanmamış bir saldırı.]

8...♗gf6 9.♖xg7 ♖g8 10.♖h6
♖xg2 [10...e5!]

11.♗f3 ♖e7 12.♖h3 ♖g7 13.0-0-0

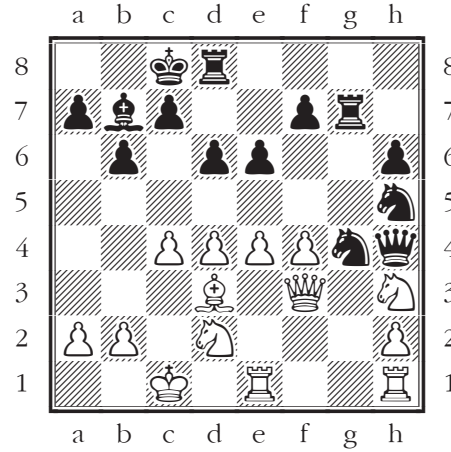

13...♗g4! [13...0-0-0 14.♖hg1
♗dg8 15.♖g5!]

14.♖g3 ♗df6 [Beyaz vezirin konu-
mu şaşırıcı bir şekilde rahatsız. Tehdit
♗h5 ve sonrasında ♗xf4.]

15.♗g5?! [15.♖e1 ♗h5 16.f5 daha
iyiydi.]

15...h6 16.♗h3 0-0-0 17.♖de1
♗h5 18.♖f3 ♖h4

[Beyazın konumu için söylenebile-
cek bir şey varsa o da fazla dağınık ol-
duğu. Piyonları ve taşları tuhaf konum-
larda ve baskı altında.]

19.♖e2?! [19.♖f1 ♗xf4! 20.♗xf4
♗f2]

19...♗b8 20.♙c2 f5 21.♖f1 ♗hf6
[Siyah en basit hamleleri oynuyor ve
Gelfand'ın konumu kendi kendine çö-
küyor.]

22.♗f3 ♖h5 23.exf5 exf5 24.d5
♖e8 25.♖e8+ ♖xe8 26.♖d3 ♖e7
27.♖f1 ♗e3 28.♖f2 ♙a6 29.♙b3
♗exd5 [İlk piyon düşüyor. Beyaz şimdi
de terk edebilirdi.]

30.♖xf5 ♙xc4

[30...♙xc4 31.♙xc4 ♖e1+ 32.♗c2
(32.♗xe1 ♖xe1+ 33.♗c2 ♗e3+)
32...♗e3+] 0-1

Jobava- Andreikin

FIDE Grand Prix Taşkent 2014

Analiz: GM Alejandro Ramirez

1.d4 d5 2.♗c3 [İkinci hamleden
tuhaf bir oyun elde etmek istiyorsanız
iş i Jobava'ya bırakın!]

2...♙f5 3.♙f4 e6 4.e3 ♙d6 5.g4
♙g6 6.♗f3 ♗d7 7.♙d3 ♙xd3 8.♖xd3
[Beyazın ufak bir gelişim üstünlüğü var
ve g4 oynadı ki bu, uzun rok atacağı ve
şah kanadında saldıracağıнын sinyalinin
veriyor. En azından normal insanlar

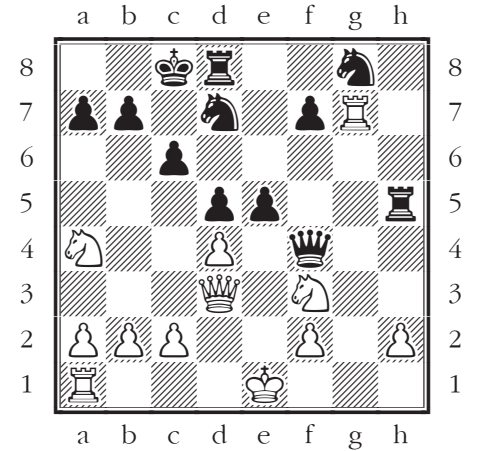
böyle yapardı.]

8...♙xf4 9.exf4 h5 10.g×h5 [10.
f5!? h×g4 11.f×e6 g×f3 12.exd7+ (12.
exf7+ ♗xf7 13.♗xd5 fazla iyimser.)
12...♖xd7 13.0-0-0 muhtemelen be-
yaz için iyi değil.]

10...♖xh5 11.♖g1 ♖f6 [Beyazın
yapısı bozuldu, ancak bunun karşılığın-
da biraz aktifliğe sahip.]

12.♗e5 c6 13.♗a4? [Anlaması güç
bir hamle. Jobava maçtan sonra bunun
kötü bir fikir olduğunu söyledi. Gerçi
bunun yanında beyazın konumu muh-
temelen yine de biraz kötüydü.]

13...♖xf4 14.♗f3 e5 15.♖xg7
0-0-0+

[Siyah basitçe büyük bir inisiyatife
sahip. Siyah şah c8'de güvendenken be-
yazın e1'deki şahı hücumu uğrayacak.]

16.♖e3 ♖f6 17.♖g3 exd4 18.♖xd4
♖xd4 19.♗xd4 ♖xh2 [Beyaz piyon
kaybediyor, ama daha da kötüsü şah
konumu hala zayıf. Uzun rok atlamı-
yor çünkü f2 boşta.]

20.♗f3 ♖h1+ 21.♖g1 ♖xg1+
22.♗xg1 d4 23.b3 ♗gf6 24.♗f3 c5
25.♗b2 ♗c7 26.a4 ♖e8+ 27.♗f1 ♗e4
28.♗d3 b6 29.a5 ♗b7 30.b4 ♗c3
31.a×b6 a×b6 32.b×c5 b×c5 33.♗d2
♖e2 34.♗b3 ♗b6 35.♖a8 ♖xc2

[Artık her şey bitti.]

36.♗d×c5 ♗xc5 37.♗xd4 ♖c1+
38.♗g2 ♗d5 39.♖f8 ♗e6 0-1

Dr. M. Sabri Koçak

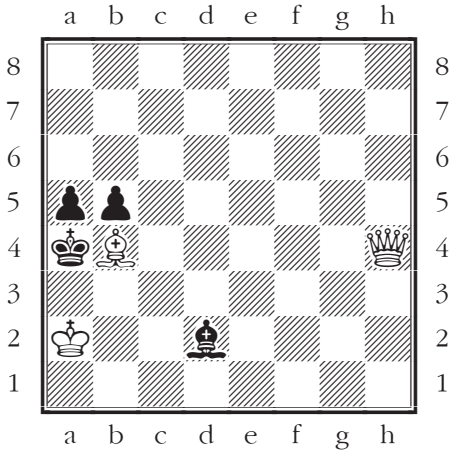
IV. Kademe Antrenör

kocaksabri@yahoo.com

Problem, bulmaca

Kaynak: Irving Chernev , The Bright Side of Chess

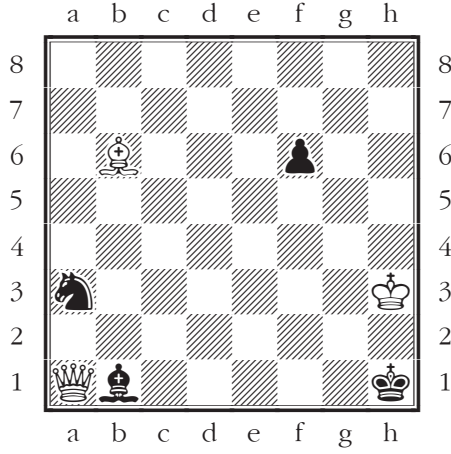
A. H.

1. Beyaz oynar iki hamlede mat

1. ♖d8 ♗b4 [1... ♗a8] 2. ♖a8 ♖d1# 1-0

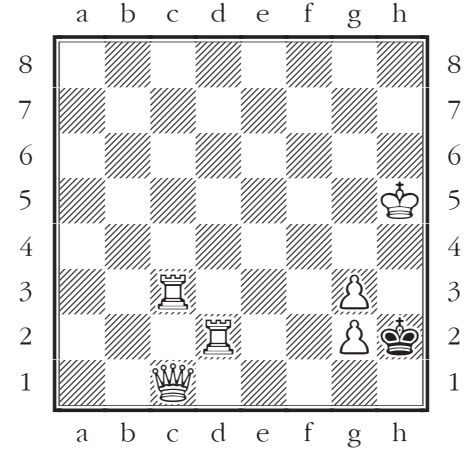
GUIDELLI

2. Beyaz oynar iki hamlede mat

1. ♖c3 ♖c4 [1... ♗f5 2. ♖b8#] 1... ♖c2 2. ♖a8#] 2. ♖×b1# 1-0

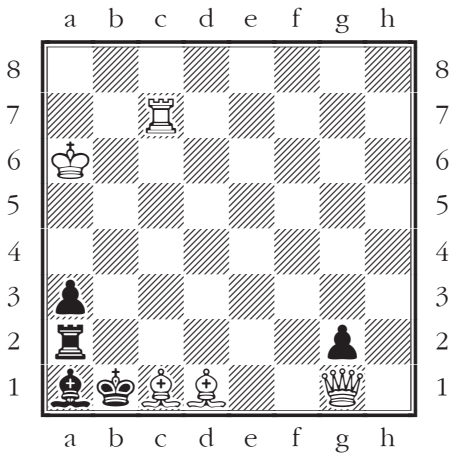
KRAEMER

3. Beyaz oynar iki hamlede mat.

1. ♖c8 ♗g3 2. ♖c7# 1-0

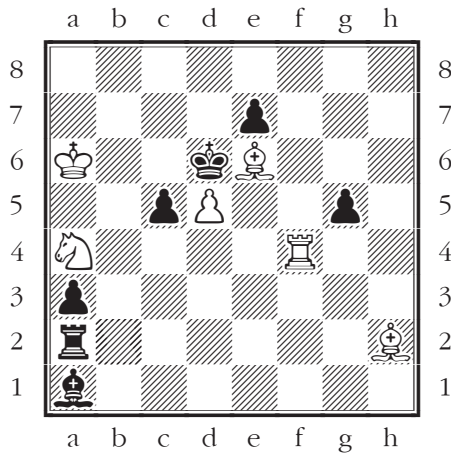
GRANT

4. Beyaz oynar iki hamlede mat.

1. ♖b2 ♗×b2+ [1... ♗×b2 2. ♖b3#] 2. ♗a4# 1-0

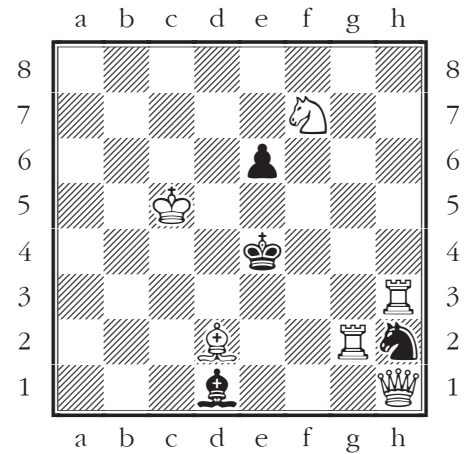
GIBBINS

5. Beyaz oynar iki hamlede mat.

1. ♖b2 ♗×b2 [1... ♗×b2 2. ♖d4#] 1... ♗×b2+ 2. ♖a4#] 1... ♗c7 2. ♖f8#] 2. ♖f2# 1-0

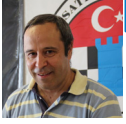
LOYD

6. Beyaz oynar ve kazanır.

1. ♖c3 ♗×c3 2. ♖b1#] 1... ♗×c3 2. ♖b1#] 2. ♖g5#] 2. ♖b7# 1-0

Berberliklerle dünya şampiyonu olunmuyor

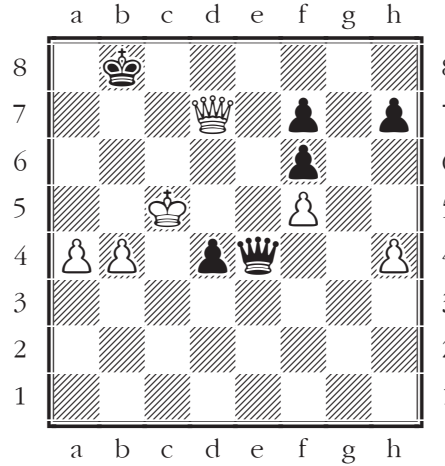
Abdullah Sözen
Antrenör
mimarsozen@gmail.com

Büyük olasılıkla en trajik dünya şampiyonluğu maçı, 1910'da Viyana ve Berlin'de, Emanuel Lasker ile Carl Schlechter arasında olmaktadır. Maçın öyküsü de oldukça ilginçtir. Bu maç 30 oyun üzerinden planlanmışken, maddi sıkıntılar yüzünden 10 oyuna indirildi. Kasparov buna "görülmemiş bir olay!" diyor. Maç sözleşmesinin metni ilk defa yayınlanmadı, basına bazı maddeler sızmıştı, en ilginç şuydu: "aday maçı en az iki puan farkla kazanırsa unvanı alacaktı, maç 5,5 - 4,5 Lasker'in aleyhine sonuçlansa bile Lasker dünya şampiyonu olmaya devam edecekti". Böyle bir maddeyi dünyada Schlechter kadar alçakgönüllü bir oyuncu dışında kimse kabul edemezdi! Bu incelememizde, maçın 5-5 bitmesinde bu maddenin ne kadar etkili olduğunu göreceğiz.

Berberlik Ustası

Carl Adalbert Hermann Schlechter, 2 Mart 1874 tarihinde Viyana'da doğdu, 27 Aralık 1918 tarihinde Budapeşte'de bir simultane gösterisi sırasında rahatsızlanarak hayatını kaybetti. Kazandığı turnuvalar: Münich 1900 (12. DSB Congress) Pillsbury ile paylaşmalı 1-2, Coburg 1904 (14. DSB Congress) paylaşmalı 1-3, Ostend 1906, Stockholm 1906 Berstein ile paylaşmalı 1-2, Viyana 1908 Maroczy ve Duras ile paylaşmalı 1-3, Prag 1908 yine Duras ile paylaşmalı 1-2, Hamburg 1910 (17. DSB Congress) ve üstüste üç yıl Vi-

yana Trebitsch Memorial (1911, 1912, 1913). Schlechter belki de alçakgönüllülüğünden dolayı, beraberlik tekliflerini nerdeyse hiç reddetmiyordu. Bir çok kazanç konumunda bile beraberliği kabul ediyordu. Lakabı "Beraberlik Ustası" olmuştu. Özellikle yaptığı maçlarda bu çok belirgindi: Georg Marco (+0 -0 =10) 1893, Georg Marco ve Adolf Zinkl aynı sonuçla; (+4 -4 =3) 1894, Dawid Janowski (+2 -2 =3) 1896, Simon Alapin (+1 -1 =4) 1899, yalnız Janowski'yi 1902'de (+6 -1 =3) skoruyla yendi, Richard Teichmann (+1 -1 =1) 1904 ve Siegbert Tarrasch (+3 -3 =10) 1911. Lasker ile 1910'da yaptığı trajik Dünya Şampiyonluğu Maçını da (+1-1=8) skoruyla berabere yapınca unvan Lasker'de kalmış oldu. Kombinezonları bile beraberlikle bitiyordu:

Siyah oynar.

Çigorin - Schlechter

Ostend 1905

Burada tamamen kayıp durumda olan Schlechter, son kozlarını oynuyor.

39...d3 40.b5 ♖b7 41.♖xd3 ♖c7+ 42.♜b4 h5!

Schlechter, tuzak peşinde.

43.♖d4 ♖e7+ 44.♜a5 ♖c7+ 45.♖b6+??

Çigorin oyuna geliyor. 45.b6'dan sonra kazanç çok açıktır.

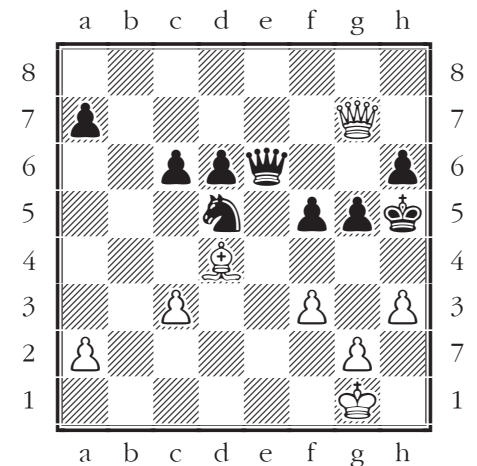
45...♜a8! 1/2-1/2

Schlechter'in her oyunu böyle değildi, kızdığı zaman rakiplerini perişan ederdi, işte bir minyatürü:

Fried - Schlechter

Viyana 1897

1.f4 e5 2.fxe5 d6 3.exd6 ♙xd6 4. ♘f3 ♘f6 5.d4 ♘c6 6.♙g5 h6 7.♙h4 g5 8.♙f2 ♘e4 9.e3 g4 10.♙h4 gxf3 11.♙xd8 f2+ 12.♙e2 ♙g4+ 13.♙d3 ♘b4+ 14.♙xe4 f5# 0-1

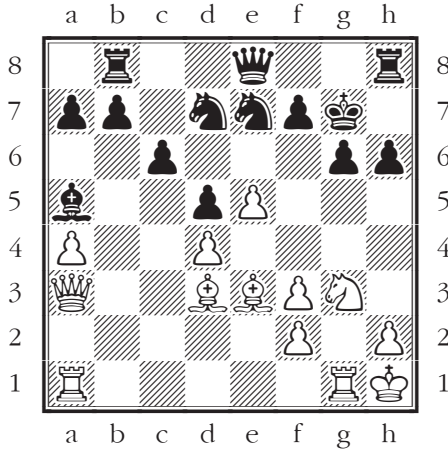
Beyaz oynar.

Schlechter - Meitner

Viyana 1899

31.g4+! fxg4 32.hxg4+ ♜h4 33.♖xh6+!! ♖xh6 34.♜h2 1-0

Mata çare yok.

Beyaz oynar.

Schlechter - Meitner
Viyanalı 1898

23. ♖h5+! ♜h7?

23...♜f8 24. ♜f6 ♖d8 ile Siyah savunmaya devam edebilirdi, ama şu olmazdı: 24...♜xf6? 25. exf6+-

24. e6! fxe6 25. ♖xe7+!! ♖xe7 26. ♖xg6 1-0

Kaleyi açarak oluşacak mat tehditlerine çare bulamayan Siyah terk ediyor. h8'deki kaleyi oynarsa 27. ♖ag1 bitiricidir.

Schlechter'in kombinezonları ne kadar şık olsa da asıl kuvvetli yönünün yüksek tekniği idi. O dönemde Viyanalı dünyanın satranç merkeziydi. İşte Viyanalı'da yaşamış ünlü oyuncular: Adolf Albin, Johann Baptist Allgaier, Johann Berger, Oscar Chajes, Bernhard Englisch, Ernst Falkbeer, Ernst Grünfeld, Hans Kmoch, Ignatz Kollisch, Boris Kostić, Georg Marco, Richard Réti, Rudolf Spielmann, Wilhelm Steinitz, Max Weiss, Heinrich Wolf, Adolf Zinkl. Reti şunları yazıyor: "Steinitz, Dünya Şampiyonu olmak için Viyanalı'yı terk etmiş, içinden Viyanalı'ya ait her şeyi çıkarmıştı. Schlechter ise Lasker'e eşit olduğunu kanıtlamış ama Dünya Şampiyonu olamayacak kadar Viyanalı kalmıştı. Schlechter, satranç oynanan kahve ve derneklerin dumanlı ortamlarından uzakta durmaya çalışıyor,

ormanda gezintiler yapıyordu. Onun oyunlarında doğadaki uyumun yansımaları görürüz." Onun konumsal bir oyununu Richard Reti'nin yorumlarıyla veriyoruz:

Schlechter - John
Barmen 1905

1. d4 d5 2. c4 e6 3. ♘c3 f5

Siyahın seçtiği piyon yapısı (d5/e6/f5 ve ardından ...c6, aynı şekilde beyazla simetrik olarak da d4/e3/f4 ve c3), "taşduvar" olarak bilinir. Bu yapının amacı e4 (beyazla e5) karesine bir at yerleştirdikten sonra kısa rok atmış olan rakibe karşı ...g7-g5 (beyazla g2-g4) ile şah kanadı saldırısı başlatmaktır. Taşduvar yapısının gerçek zayıflığı bu oyunda açıkça belli olan vezir filinin kendi piyonlar tarafından kapalı kalmasıdır.

4. ♜f3 c6 5. ♙f4

Bu hamleyle beyaz derhal e5 karesi için mücadeleye başlıyor. 5. e3 ♙d6 6. ♙d2 ♜f6 7. ♖c2 ♜e4 8. ♙e2 ♜d7= Maroczy - John, Barmen 1905

5... ♙d6

Siyah 6. ♙d6 ♖d6 ve ...♜d7'den sonra ...e6-e5, fikirleriyle vezir filini oyuna sokma umuduyla iyi filini değiştirmeyi öneriyor. Yoksa 5...♜f6 6. e3 ♙e7 7. ♙d3 0-0 8. ♖c2 ♜e4 cxd5 hoş olmazdı. Günümüzden bir örnek: 9. g4! ♖a5 10. gx5 ex5 11. cxd5 cxd5 12. ♙e2 Novikov - Dreev, Uzhgorod 1987

6. e3!

Bu siyahın niyetini önüyor. Şimdi siyah f4'de değişirse exf4'den sonra e5 karesi kalıcı olarak beyaza geçer. Ayrıca açılacak e dikeyinden e6 piyonuna çok büyük baskı gelir.

6... ♜f6 7. ♙d3 ♖c7

Siyah ♙d6 bekliyor fakat Schlechter stratejisine bağlı kalıyor.

8. g3! 0-0 9. 0-0 ♜e4

At için iyi bir kare gibi görünse de beyazın f2-f3 olanağı var.

10. ♖b3

Şimdi beyaz 11. cxd5 tehdit ediyor. 11...cxd5 olmuyor çünkü 12. ♜b5 bir alet kaybettirir, ayrıca 11...exd5 12. ♜xd5! fedası da beyazın kozlarından..

10... ♜h8

10...♜d7? 11. cxd5 ♜df6 a) 11...exd5 12. ♜xd5! (12. ♙xe4 fxe4 13. ♜xd5!?) 12...cxd5 (12...♖b8?? 13. ♙xd6 ♖xd6 14. ♜c7+-) 13. ♙xe4 fxe4 14. ♖xd5+ ♜f7 15. ♜g5 ♜f6 16. ♖xd6+-; b) 11...cxd5 12. ♜b5 ♖c6 13. ♖ac1 ♜ec5 14. dxc5 ♙xf4 (14...♜xc5 15. ♜xd6 ♜xb3 (15...♖xd6 16. ♖a3+-) 16. ♖xc6+-) 15. exf4 ♜xc5 16. ♖a3 b6 17. b4 a6 18. ♜bd4+-; 12. dxe6 ♖e7 13. ♙xe4 ♙xe6 14. ♙xd6 ♖xd6 15. ♖xb7 fxe4 16. ♜e5 ♜fb8 17. ♖xc6+-; 10...dxc4? 11. ♙xc4 ♙xf4 12. exf4 ♜xc3 13. bxc3 ♜f6 14. ♜g5+-

11. ♖ac1 ♙xf4

12. cxd4 ve 13. ♜b5 tehditleri nedeniyle siyahın sabrı bitiyor ve e dikeyini beyazın lehine açıyor.

12. exf4 ♖f7 13. ♜e5

Siyahın 9. hamlesine karşı olarak burası beyaz için kalıcı bir kuvvetli karedir. Şimdi siyahın kötü fülle kaldığı ve siyah karelerde zayıf olduğu bir konuma ulaştık.

13... ♖e7

Burada, Schlechter'in siyah atı güçlü konumundan, e dikeyinin kontrolünü almak için f2-f3 ile kovmasını bekleyebildik. Bu yüzden şimdi yapacağı değişme bize tuhaf geliyor. Fakat 15. hamlede beyazın duble piyonlarından bile kurtularak amacına nasıl ulaştığını görüyoruz. Bu tür işlemler sık sık görülür, ama bunu nasıl yapacağınızı (tabii daha önce bu metodu görmüşseniz) iyi bilmelisiniz.

14. ♙xe4! fxe4 15. f3 exf3 16. ♖ce1 ♖c7 17. ♖a3

Beyaz gözünü siyah karelere dike- rek, siyah gelişimini zorlaştırıyor.

17...♙g8 18.♖xf3 ♘a6

18...♘d7'den sonra beyaz şö- ye avantaj kazanırdı: 19.♖e7 ♘xe5!? 20.♗xc7 ♘xf3+ 21.♙f2 ♘xe1 22. ♙xe1 dxc4 vezirin iki kalden üstün olduğu bir duruma ulaşırdı. Örneğin: 23.♘e4 ♖f7 24.♗d8+ ♖f8 25.♗d6 a5 (25...b5? 26.♗xc6 ♖b8 27.♘c5 ♖b6 28.♗c7+-) 26.♗c5 (26.a4 ♖a6 27.♗c7) 26...♖a6 27.♗xc4 ♖b6 28.♘d6 ♘d7 29.b3 ♖b4 30.♗c3+-

19.b3

İşini bitiren vezir şah kanadına yö- neliyor.

19...♗d8 20.c5 ♘c7

...b7-b6 hazırlamak için 20...♗c7 şöyle karşılanırdı: 21.b4 b6 22.b5, ör- neğin: 22...♘b8 23.f5! exf5 (23...♖xf5 24.♖xf5 exf5 25.bxc6+-) 24.bxc6 ♘e6 25.♘b5 ♗c8 26.cxb6 ♘xc6 27.♖c3 axb6 ise 28.♖xc6 ♖xa3 29.♖xc8 ♖xg3+ 30.hxg3 ♖xc8 31.♘g6 hxg6 32.♖xe6+- kazanç bir oyunsonu olur- du.

21.♗b2 ♘d7 22.♗c2 ♗e7 23.♖ef1 ♖ae8?!

Bu hamleden sonra siyahın fili ta- mamen oyundışı kalıyor. Daha iyi- si 23...♘e8 24.g4 ♖f6 ve sonra ♘g6 (veya ...b7-b6) idi.

24.g4 ♘c8 25.♖h3

Önemli bir an. Beyaz, Siyaha ...g7-g6 sürdürerek f6 ve h6 karelerinde daha fazla zayıflık yaratıyor.

25...g6 26.b4!

Beyazın aniden vezir kanadında iş- lemlere başlaması şaşırtıcı ve beklenme- dik bir şeydir. Bu aynı Bogoljubow'da olduğu gibi Schlechter'in stilidir. Tah- tanın tamamında saldırmayı sever. Merkez kapalı olduğu için, siyah filin- de kötü olmasının vurguladığı gibi be-

yazın büyük bir alan üstünlüğü vardır. Bu oyunda beyaz iki kanattan da yar- ma hazırlıyor ve sonunda, siyahın da savunma yetersizliği nedeniyle, kanat saldırısıyla sonuç alıyor.

26...♗f6 27.♖hf3 ♖e7 28.a4 a6 29.♘d1!

Beyaz g4-g5 oynayarak, zaten kuv- vetli olan f6 ve h6 karelerini daha da güçlendirmek istiyor. Bu nedenle atını önce e3, sonra da hedeflediği karelere yöneltmek için g4'e getirecek. Hemen 29.g5 olmazdı; 29...♗f5 var.

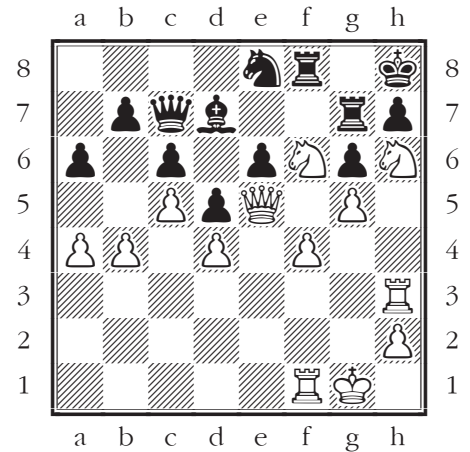
29...♖g7 30.♘e3 ♗e7 31.g5 ♘d7 32.♘g4 ♘e8 33.♘h6+ ♙h8 34.♗e2

e5 karesini de ♘e5 ile işgal etmek için at g4 yoluyla f6 yerleşecek.

34...♗d8 35.♘eg4 ♘d7 36.♗e5 ♘e8 37.♖h3 ♗c7

37...♗e7'ye en basiti: 38.♗b8 deva- mı şöyle olabilir: 8...e5 39.♗xe5 ♘xg4 40.♘xg4 ♗d7 41.f5! gx f5 42.♖hf3

38.♘f6!

Beyazın stratejisi amacına ulaştı. Bütün siyah zayıf kareler taşlarla işgal edildi.

38...♗xe5

Siyah vezir değişimini önleyemez: 38...♗d8 39.♘h7! kazanır: 39...♙xh7 (39...♗e7 40.♘xf8 ♗xf8 41.f5! exf5 (41...gx f5 42.♘xf5+ ♙g8 43.♘h6+) 42.♘xf5+ ♙g8 43.♘h6+) 40.♘f7+

39.fxe5 ♖e7 40.♖hf3

Şimdi siyah f6'da değişmek zorunda, yoksa beyaz değişip, ♖f8+ ve arkasından ♖g8 ile mat eder.

40...♘xf6

40...♘c8 41.♘xe8 ♖xf3 (41... ♖xe8? 42.♖xf8+ ♖xf8 43.♖xf8+ ♙g7 44.♖g8#) 42.♖xf3 ♖xe8 43.♖f7 ♖d8 44.♖c7 ♖f8 45.♘g4 ♖d8 46.♘f6+-

41.♖xf6 ♖xf6 42.exf6

Beyaz e5 karesini tekrar kazanıyor, önce atı, oyunun son aşamasında da şa- hını buraya getirecek.

42...♖e8 43.♘f7+ ♙g8 44.♘e5 ♖d8 45.♙g2

Final yarma işleminden önce, beyaz şahını olabildiğince merkeze getiriyor. Bu, alan üstünlüğünü oyunortası saldı- rısıyla sonuçlanamayacak konumlarda, kazanca dönüştürmenin tipik yoludur.

45...♙f8 46.h4 ♘e8

Siyah filini h4-h5 ile başlayacak şah kanadı yarma işlemine karşı savunmak amacıyla e8'e getirdi. Böylece Schlech- ter de oyunortasından beri hazırladığı bitirici vezir kanadı saldırısına başlıyor.

47.♙f3 ♘f7 48.♙f4 ♙e8 49.♖b1 ♙f8 50.b5 1-0

Durumun umutsuzluğunu anlayan Walter John burada terk etti, devam etseydi, muhtemelen oyun şöyle biter- di: 50.b5 axb5 51.axb5 ♘e8 52.bxc6 ♘xc6 53.♘xc6 bxc6 54.♙e5+-

Eşit bir maç

Schlechter'in uluslararası başarıları, satranç dünyasının dikkatini çekince, aday olarak Lasker'in karşısına çıkması kaçınılmaz oldu. 10 oyundan oluşacak maçın ilk beş oyunu Viyana'da son beş oyunu Berlin'de oynanacaktı. En önem- li şart ise, Lasker'in koyduğu, adayın şampiyonluk ünvanını alabilmesi için +2 skor yapabilesiydi. Eğer Schlech- ter bir oyun öndeyken 10 oyun ta-

mamlarırsa ünvan Lasker'de kalacaktı. Aynı şartları bir yıl sonra Capablanca ile maç yapmak istediğinde öne süren Lasker, Capa'dan "şartlardaki haksızlık çok açıktır" gerekçesiyle red cevabını alacaktı. Schlechter bu şartı iptal ettirebilseydi, büyük olasılıkla Dünya Satranç Şampiyonları sayısı bir artacaktı! Zaman kontrolü 1 saat 15 hamleydi.

Maç başlayınca Lasker beklemediği kadar çetin bir cevizle karşılaşmıştı. Üstelik rakibi, kendisinin ünlü psikolojik oyunundan hiç etkilenmiyordu. İlk dört oyun berabere bitti. Beşincisi ise Lasker'in yıkımıyla sonuçlandı.

Slechter - Lasker

Viyana 1910 Maçın 5. oyunu

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 ♘f6

10 oyunluk maçın yedisinde İspanyol açılışı kullanıldı. Lasker siyahla, burada da olduğu gibi hep Berlin savunmasını seçerken, Schlechter daima Morphy'nin satranç tarihine kazandırdığı, klasik 3...a6 devam yoluna girdi. Lasker siyahla, Schlechter'e karşı iki kere Sicilya savunması oynadı. Kritik son oyunda ise Schlechter, Vezir gambitinin Slav savunmasında kendi geliştirdiği sistemi kullandı.

4.0-0 d6 5.d4 ♙d7 6.♘c3 ♙e7 7.♙g5

Oyun İspanyol açılışının Steinitz savunmasına dönüştü. Bu konuma Philidor savunmasından da ulaşmak mümkün.

7...0-0 8.d×e5 ♘×e5 9.♙×d7 ♘f×d7 10.♙×e7 ♘×f3+ 11.♙×f3 ♙×e7 12.♘d5 ♙d8 13.♙ad1

Beyazlar önemli bir alan üstünlüğü elde etti. 13.♙c3!? (Schlechter) veya 13.♙fe1 hamlelerinden sonra ♙e2 ve ♙ae1 (Tarrasch) ile üstünlüğünü artırabilir (Beim).

13...♙e8 14.♙fe1 ♘b6 15.♙c3 ♘×d5 16.♙×d5

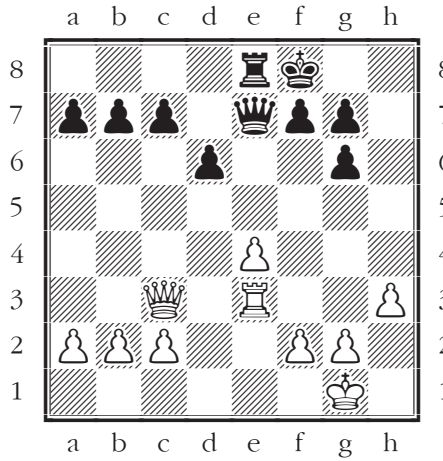
16.e×d5 ♙×e1± ilginçtir. Bura-

dan itibaren beyazın temelsiz oyununa karşın, Lasker'in anlamlı ve sistematik oyununa dikkat edelim (Beim).

16...♙e6 17.♙d3 ♙e7 18.♙g3 ♙g6 19.♙ee3 ♙e8 20.h3 ♙f8!

Lasker yakında, vezir kanadında oluşacak piyon yapısını fark eder ve şahını yeni piyon zincirinin tabanı olacak b7 ve d6 piyonlarına yaklaştırır. Capablanca'ya göre oyun şu anda eşit olsa da kısa zaman sonra siyahın lehine döner. Plansız oyun her zaman sorunları yanında getirir (Beim).

21.♙×g6 h×g6 (= Capablanca)

Siyah aklındaki net planla oynuyor. Vezir kanadındaki piyon yapısının temelini b7 piyonu olarak kurguluyor, dahası bu piyon yapısı hareketli olacaktır (Beim). Yukarıdaki diyagrama ilk bakışta konum açıkça eşit görünür ve oyuncuların herhangi birisinin berabere teklif etmesi sürpriz olmazdı. Fakat aslında Lasker gelecek hamlelerde göreceğimiz gibi haklı olarak kazanca oynuyordu. Onu kazanca ikna eden iki neden vardı: Birincisi vezirlerin değişilmesi durumunda şahının merkeze ulaşma hızı, ikincisi beyaz e piyonunun taktik olarak zayıflığı. Beyaz f3 sürerse siyah f5 yada d5'le karşılık verebilirdi. Lasker'in planı iki aşamalıydı: Önce şahını merkeze getirmek, sonra vezir değişimi önermek (Pachman).

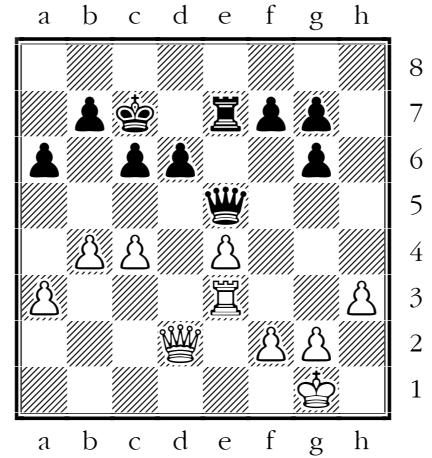
22.♙b4 c6 23.♙a3 a6 24.♙b3

♙d8 25.c4?!

Beyazın amaçsız vezir hamleleri sadece siyahın güçlerini düzenlemesine yardımcı olmuştur. Beyazın son hamlesi aktif görünse de taş hareketliliğiyle desteklenmiyordu. Bu hamle yalnızca kendi konumunun zayıflamasına ve rakip taşların aktifleşmesine neden olur (Beim).

25... ♙d7 26.♙d1 ♙e5 27.♙g4 ♙e8!? 28.♙e2 ♙d8 29.♙d2 ♙c7 30.a3 ♙e7 31.b4

Beyaz şimdi tökezliyor. Bu hamle uzun zamandır tasarladığı vezir kanadı piyonları sürüşünün taktik olarak yetersiz olduğunu gösteriyor. Önce 31.a4 oynayıp, sonra b4 ve b5 ile vezir kanadında yarma işlemine geçebilirdi. Şimdi siyah piyon yapısını kendi lehine değiştiriyor (Pachman). Ancak Kasparov burada "Bu konumda 31.a4 mütevazî kalırdı" demiş. Peter Romanovsky ise "beyaz bir dolap çeviriyor; amacı siyah şaha bazı tehditler savurmak, Lasker cesurdur, savaştan kaçmaz" demiş.

31...b5!!

Ajurneye kalmadan önce yapılan mükemmel bir hamle! (Kasparov) Büyükustaya yakışır bir şekilde yiğitçe oynanmıştır. Gerçi şimdi şahın konumu açılmaktadır ama beyaz a3 piyonu da geri kalmıştır. Siyah ilerde c piyonunu sürerek geçer elde etmeyi planlıyor (Tarrasch). Taşların tümünün mükem-

mel noktalarda konumlanmasıyla siyah için artık saldırıya geçme vakti gelmiştir (Beim).

32.cxb5

32.♞d3 ♞a1+ (32...f6!? Dvoretzky) 33.♞h2 ♞c1?! (33...g5!? ilginçtir) 33... ♞a2 34.c5 dxc5 35.bxc5 ♞d7 36.♞c3 ♞d2 37.♞e5+ (37.♞xg7! daha dakiktir, Kasparov) 37...♞b7 (Romanovsky) 38.♞xg7 ♞xf2 39.♞f3 ♞xc5 (39... ♞a2 40.♞c3= [40.♞f6=]) 40.♞xf7 ♞xf7 41.♞xf7+ ♞b6 42.♞f6=; 34.cxb5 axb5 35.♞d4 (Dvoretzky).

32...axb5

Siyah açık üstün diyor Capablanca. Son iki hamlenin konumda yaptığı değişiklikten sonra siyaha açık bir kazanç oyununu var. Ayrıca beyazın vezir kanadı piyonlarının zayıf olmasının yanında, siyah c ya da d piyonlarından birisini, beyaz şahın yetişemeyeceği bir geçer yapabilir. Stratejik olarak oyun Lasker'e kazançtır. Rakibinin tek umudu taktik tehditler yaratarak kazancı mümkün olduğunca zorlaştırmaktır. Gerçekten de oyunun trajik sonucu Lasker'in bu zorluklarla başa çıkamadığını göstermiştir (Pachman).

33.g3 g5! 34.♞g2 ♞e8 35.♞d1 f6!

Beyaz a3-a4 sürüşünden çekinmiyor; 35...♞a8 36.♞h5 (Tarrasch).

36.♞b3?

Soru işaretini Tarrasch veriyor. 36.a4 bxa4 37.♞xa4 ♞b7 38.♞c2 (38. ♞a3? ♞xe4+ 39.♞h2 ♞d4 40.♞a6+ ♞c7 41.♞a7+ ♞xa7 42.♞xa7+ ♞b6 43.♞xg7+ Romanovsky). 38...♞a8 veya 38...♞e6 ile siyah üstünlüğünü devam ettirirdi (Kasparov). Ancak burada Dvoretzky şöyle yorum yapmış: "Partideki hamle anlamsızdır ve ancak tempo kaybına neden olmaktadır. Eğer a3-a4 oynamayacaksa o zaman siyahın planına (♞e6 ve ♞h8) engel olmak ve duruma göre h3-h4 piyon kırışımını hazırlamak amacıyla Bologan'ın önerdiği 36.♞h5!? hamlesini tercih etmek

gerekirdi."

36...♞e6 37.♞d1

37.♞xe6 ♞xe6 (Schlechter). Bu değerledirmeye inandığımızda Schlechter'in vezirleri değişmesi gerekirdi. Fakat bu durumda beyaz uzun soluklu zor bir oyunla karşılaşacaktı. Dolayısıyla vezirler tahtada tutularak pratik anlamda doğru bir karar verilmiştir, çünkü bu yaklaşımdan karşı hücum şanslarını sürdürür (Beim). a3 piyonunun zayıflığı ve c6-c5 sürüşünün yapılabileceğinden yola çıkarak, kale oyununun beyaz için kabul edilemez olduğunu söyleyebiliriz (Romanovsky).

37...♞h8 38.g4 ♞c4?

İlk yanlış adım. 38...♞a8'den sonra beyazın hiçbir karşı oyunu yoktu (Pachman). Kendine aşırı güvenen vezirin sokulması. Besbelli ki 38...♞a8 ile devam etmek gerekirdi. Böylece beyazın en önemli karşı şansı olan a3-a4 ortadan kalkardı (Romanovsky). Yoksa Lasker rakibin şüpheli karşı oyununa engel olmaya gerek görmüyor mu? (Kasparov) Gerçekten de siyah 38... ♞a8 39.♞c2'den sonra konumunu nasıl güçlendirebilir? Lasker'in en iyi şekilde oynadığını düşünüyorum (Dvoretzky).

39.a4 ♞xb4?!

Lasker, zor durumda kalınca her türlü tehlikeyi göze almaya başlayan Schlechter'in yaptığı piyon fedasını kabul ediyor. Capablanca ise 39... bxa4 40.♞xa4 ♞b8 ve arkasından 41... ♞b4, 42...♞b1, 42...♞f1 fikirleriyle konumun kazanç olduğunu öne sürmüştü. Bu analizi devam ettiren Romanovsky 41.♞a5+ 41...♞c8 42.♞a7 ♞b7 43.♞a8+ ♞b8 44.♞a7= varyantını veriyor. Siyaha konumsal üstünlük sağlayan 39...♞a8 40.axb5 ♞xb5 daha temkinliydi. Beyazın piyon fedasını kabul ettikten sonra yeni bir safha başlıyor: siyah şahının artık sallantılı olan konumu nedeniyle savunmaya geçmek

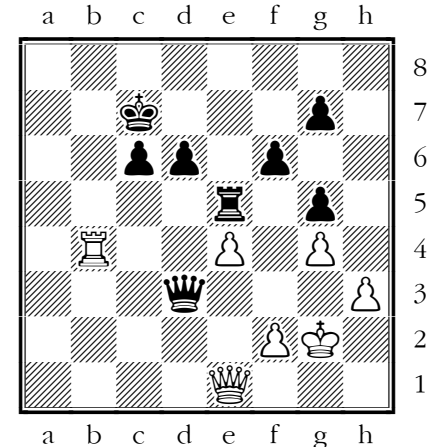
zorunda kalacak (Pachman). 39...♞b8! 40.axb5 ♞xb5 41.♞a4 ♞b7! (en iyi şans ikinci bir piyonun feda edilmesiydi: 42.♞a3!? ♞xe4+ 43.♞h2 ♞xb4 44.♞a7+ ♞c8 45.♞e3 ♞e5 46.♞a8+ (46.♞a3 ♞b7) 46...♞c7 47.♞a3 ♞b5 48.♞e3 d5 sonrasında beyaz taşlarının aktif konumu feda edilen taşı karşıladığını kanıtlamalıdır. Dvoretzky) 42... ♞xb4 varyantından sonra beyaz önemli bir kompanse elde edemedi piyonu kaybederdi (Kasparov).

40.axb5 ♞xb5 41.♞b3 ♞a6 42.♞d4?

Beyazın b4 ve a3 planı gecikiyor. 42.♞b4! fikir: ♞a1 ve ♞a4 örneğin: 42...c5 43.♞a4 ♞b7 44.♞a1 ♞b8 45.♞a2 (45.♞a2!) 45...♞e8 46.f3 (Bologan) çok rahatsız eden ♞a3 tehdidi var. Herhalde siyah hamle tekrarı yapacaktı: 42...♞a3 43.♞b3 ♞a6 44.♞b4; 43.♞b3 (Dvoretzky).

42...♞e8! 43.♞b1 ♞e5! 44.♞b4 ♞b5 45.♞e1 ♞d3?! 46.♞b4!!

Sadece savunarak değil, güçlü ♞a1 tehdidini de yapıyor. Şimdi siyah şah karşı ciddi tehditler ortaya çıktı (Romanovsky).

46...c5?!

Bu hamle geçer piyonu terfi karesine bir adım daha yaklaştırır ve ikinci piyonu da şah çekerek kazandırır. Fakat bütün bu gerçeklere karşın, Las-

ker bu cazip hamleyi oynayarak işini çok daha karmaşık hale getirmiştir. Hamlenin tek eksisi sadece ağır taşların kaldığı bir konumda siyah şahın savunmasını zayıflatmasıdır. İşte bu da yarattığı tüm artıları yok eder. Bundan sonra oyunu kazanmak zor olacaktır. Siyahın 46...♖b5! 47.♖a4 ♘d7 oynayarak sahip olduğu üstünlüğü muhafaza etmek adına daha iyi şansları olurdu (Beim). 46...♖a5! 47.♖b3! (47. ♖c1 ♖a2!≠ Bernstein; 47.♖b2 ♖a4!≠ Bernstein) 47...♖×b3 48.♖×a5+ (48... ♖b6!≠ Schlechter) 48...♘b7 49.♖d8 (49.♖f5 ♖f7 50.♖a5) 49...♖e6 50.f3 d5 51.exd5 cxd5 52.♖a5 ♖d7 (52... ♖e2+! 53.♘g3 [53.♘g1 ♖×f3=] 53... ♖e5+ 54.♘g2 d4 kazançtır, Kasparov) 53.♖b4+ ♘c7 54.♖d4 hamlelerinden sonra vezir oyunsonu o kadar basit değildir. Aslında siyahın oyunsonunu kazanacağı bile belirsiz! Evet, Lasker bile bundan emin değildi (Romanovsky); 46...♖b5 kazanır, demiş Capablanca. 46...c5 aşırı derecede keskin! Şimdi beyazın veziri aktif hale geliyor ve birdenbire şah tehditleri, fedalar havada uçmaya başlıyor (Kasparov). Oyunsonuna girmek doğru ve mantıklı devam olacaktı. Oyunda siyahın iki hamle sonra kazanacağı ikinci bir piyona aslında ihtiyacı yoktu. Beyaz bu sayede hücum olanaklarını hissedilir derecede artırıyor (Pachman).

47.♖a4 c4 48.♖a1

Tabii ki 48.f3?? ♖c2+ olmazdı (Schlechter). Keskin mücadeli 48.♖b4 ♖×e4+ 49.♘g3 ♖c5 50.♖a7+ ♘c8 51.♖×g7 ♖f4+ (51...♖e5+ 52.♘g2 ♖d5+ 53.♘g1 ♖c7 54.♖g6 c3 55.♖h6 c2 56.♖h8+ ♘d7 57.♖h7+=) 52.♘g2 ♖c7 53.♖g8+ varyantı sürekli şahla biterdi (Kasparov). Sorun "49... ♖d4!?"ten sonra beyazın piyon geri oyunsonuna girmekten daha iyi şans var mıydı?" sorusuna verilecek cevabın ne olduğudur (Dvoretsky).

48...♖×e4+ 49.♘h2 ♖b5 50.♖a2 (!! Kasparov)

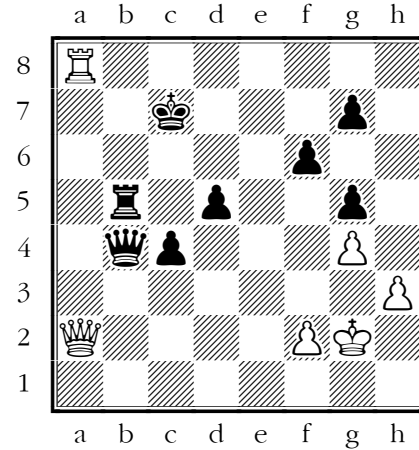
Güç durumdaki Schlechter oyunu keskinleştirmek için en küçük şansları kullanarak inanılmaz başarıyor, şimdi tehdit: ♖×c4+, veya ♖a7+, sonrasında ♖×g7 (Kasparov). Fakat kesinlikle 50.♖a7+ ♘b8 51.♖×g7 ♖e5+ değil (Tarrasch).

50...♖e5+ 51.♘g1 ♖e1+ 52.♘h2 d5 53.♖a8! ♖b4!

Lasker, örneğin 53...♖e5+ ile sürekli şah çekebilir. Fakat kazanç yolundan dramatik bir şekilde sapmış olmasına rağmen, iki piyon fazlası kazancı zorlamasına neden oluyor (Beim).

54.♘g2

Şiddetli savaşın doruk noktası, beyaz iki piyon geride ama a dikeyini tamamen ele geçirmiş (Kasparov).

54...♖c5??

Zaman sıkışmasında trajik bir hata. Schlechter'e göre en iyi sürdürüm 54... ♖b7! 55.♖a6 ♖e1!≠ 56.♖g8 idi. Konum belirsiz olmasına rağmen siyahın şansı yüksekti. Beyazın gelecek hamlesinden sonra siyah savunmasız kalır (Beim). Siyah 55.♖a6 tehdidini hafife alıyor. Şu devamıyla berabere yapabiliirdi: 54...♖b8 55.♖a7+ (55.♖a7+ ♖b7 56.♖a8= Tarrasch 56...♖b5! 57.♖a3 (57.♖a1 ♘d7 58.♖e1 ♖c6 59.♖e8+ ♘d6 (59...♘c7?? 60.♖d8#) 60.♖f8+ ♘e5!) 57...d4 58.♖e7+ ♖d7) 55...♖b7 56.♖e3? (56.♖a6!

♖b6 (56...♖e1 57.♖g8! ♖e4+ (57... ♖e7 58.♖a5+ ♘c6 59.♖a6+) 58.♘h2 ♖e7 59.♖a5+?! (59.♘g2; 59.♖a8) 59...♘d7 60.♖×d5+? ♖d6+--+) 57.♖a3 ♖b4 58.♖a6 ♖e1 59.♖g8 ♖e4+ 60.♘h2 ♖e5+ 61.♘g2 f5 62.♖f8=) 56...♖d6? (56...c3! 57.♖e8 c2 58.♖e7+ ♘c6 59.♖e6+ ♘c5 60.♖c8+ ♘d4 61.♖×b7 ♖c4! (61... ♖×b7! 62.♖×b7 c1♖ 63.♖×g7=) 62.♖c7 c1♖ 63.♖×c4+ ♖×c4 64.♖d7 ♘c3 65.♖×g7 ♖c6) 57.♖e8 (57.♖e1 ♖b8 58.♖a7+ ♖b7=) 57...d4 58.♖e4+-- Kasparov.

55.♖a6!! ♖b8 56.♖a7+ ♘d8 57.♖×g7 ♖b6 58.♖a3 ♘c8

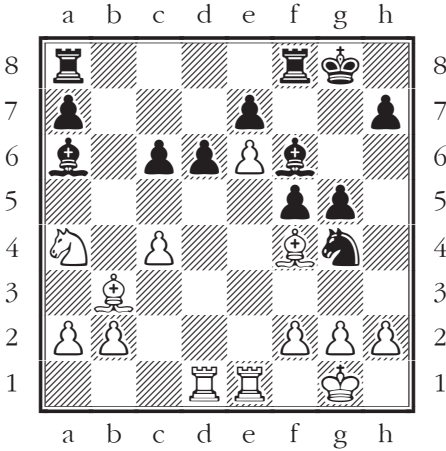
58...♖b4 59.♖a7! kazanırdı, şimdi üç hamlede matı gören Lasker terk ediyor: 58...♘c8 59.♖f8+ ♖d8 60.♖c5+ ♖c7 61.♖×c7# 1-0

Bu oyun hiç bir şekilde hatasız değildir, fakat son derece ilginç ve öğreticidir. Oyunun 22. hamleden 38. hamleye kadar oluşan ilk safhasında, ağır taşların mücadelesiyle siyah insiyatifi ele geçirdi. Burada merkezleşmiş şahın gücüyle, vezirleri kırıışmanın güçlüğü açıkça ortaya çıktı. 39. hamleden oyunun bitişine kadar olan ikinci safhasında ise beyaz karşı hücum sağlamak amacıyla önce bir piyon feda etti sonra ikincisini. Siyah elindeki fırsatları değerlendiremedi, oyunu kazanç fakat çok zor bir vezir kale finaline dönüştürdü. En sonunda bir kaç hata yaptı ve rakibin saldırısına teslim oldu (Pachman).

Lasker bu oyunu parlak bir şekilde oynamıştı. Bu partinin bir çok açıdan maçın en iyi oyunu olduğu düşünülebilir. Ağır taşlar mücadelesiyle geçen oyun ortasında Lasker, Schlechter'den çok daha iyi oynadı. Fakat 46. ve 54. hamlelerde yapılan iki hata her şeyi mahvetti (Beim).

Bu ve en az bunun kadar trajik olan

son oyun dışındaki sekiz parti beraberlikle sonuçlandı. Ancak bunlar satranç literatüründe “büyükusta beraberliği” diye bilinen, açılıştan 10-15 hamle sonra anlaşmayla biten beraberlikler değildi. Her biri oldukça şiddetli mücadelelere sahne oldu. İşte 7. oyundan kritik konum:

Sicilya savunmasının, Dragon varyantıyla (!) başlayan oyunda siyahın 17. hamlesinden (g6-g5) sonra, bu konuma ulaşıldı. Beyazla oynayan Schlechter oyunu karıştırıyor:

18.♗xd6!?

18.♗d2 veya 18.♗c1 18...♗e5= (Schlechter).

18...exd6 19.♞xd6 ♗e5 20.c5!

İşte kombinezonun ana fikri, feda edilen file karşılık beyaz hareketli piyon çoğunluğu elde ediyor (Colin S Crouch).

20...♞fe8?!

Burada ilginç hamle 20...♗xh2+! idi; h piyonunu aldığından değil, beyaz şahın konumunu bozduğu için (Crouch). 21.♗h1 ♗xd6 22.cxd6 (22.e7+ ♗g7 23.cxd6 ♗xf2+ 24.♗g1 ♗e4 Schlechter) 22...♗xf2+ 23.♗g1 (23.♗h2) 23...♗e4= Marco 24.e7+ ♗g7 25.exf8♞+ ♞xf8 26.♞xe4 fxg4 27.♗c5! ♗c8! 28.♗e6! (28.d7 ♗xd7 29.♗xd7 ♞d8) 28...♗f6! (28...♗xe6

29.♗xe6+ ♗f7 30.♗xf8 ♗xf8 31.♗f2! ♗f7 32.♗e3 ♗e6 33.♗xe4 ♗xd6 34.♗f5=) 29.d7 ♗a6 30.♗g4 ♗c4= Deutsches Wochenschach 1910 20...♗xd6 21.e7+ (21.cxd6+- Capablanca). 21...♗g7 22.cxd6 ♞fe8 23.d7 ♞ad8 24.dxe8♞ ♞xe8 25.f3 ♗f6 26.♗c5 ♗c8 27.♗e6+ ♗xe6 28.♞xe6 beyazın kazanması gerekir (Crouch).

21.g3!

Böylece yukarıdaki önemli ♗xh2+ tehdidi önleniyor.

21...♗f6 22.♞xc6 ♗b7

22...♗b5 23.♞d6 (23.♞c7 ♞e7; 23.e7+ ♗g7 24.♞c7 ♗e5 25.♞e3 f4 26.♞e4 ♗f3+ 27.♗g2 ♗d2=) 23... ♞ac8= (Capablanca).

23.♞c7 ♗e4 24.♗c3 ♗xc3 25.bxc3 ♗e5 26.♞d1 ♗f3+

26...♗h8! (Bernstein).

27.♗f1 ♗xh2+ 28.♗e1 ♗f3+ 29.♗e2 ♗e5 30.♞dd7! f4! 31.♞g7+ ♗h8 32.♞xg5 ♗d3+ 33.♗d1 fxg3! 34.fxg3

34.f4? ♞g8! (Bernstein).

34...♗g6 35.♞d5

35.♗d5! (Schlechter).

35...♗e4 36.♞d6 ♗f5 37.♗d5 ♞ab8 38.c6 ♗f8 39.♞b7 ♞bc8 40.e7 ♗g6 41.♗f7 ♞xe7 42.♗xg6 ♗g4+ 43.♗c1 ♞e1+ 44.♗b2 hxg6 45.♞xg6 ♗f5 46.♞f6 ♗e4 47.♞xa7 ♞b1+ 48.♗a3 ♗xc6 1/2-1/2

Lasker olağanüstü savunmasıyla beraberliği kurtardı. Maçın analizi ve açıklaması en zor oyunu her halde buydu.

Dokuzuncu oyun bittiğinde 5-4 Schlechter öndeydi ve bir tek oyun kalmıştı. Schlechter maçın özel şartından dolayı ünvanı almak için kazanmak zo-

rundaydı, eğer bu oyun berabere olursa Lasker skorda geri olmasına rağmen şampiyon sayılacaktı. Lasker de rahat değildi; 5,5-4,5 kaybedeceği bir maç sonunda satranç dünyası onu ne kadar Dünya Şampiyonu sayacaktı? Gerçekten haksızlık açıldı! İki oyuncuya da beraberlik mutluluk getirmiyecekti. Yani Lasker de kazanca oynamak zorundaydı.

Lasker - Schlechter

Berlin 1910 Maçın 10. oyunu

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♗f3 4.e3 g6

Lasker maçta ilk defa vezir piyonu açılışı yaptı ve Slav savunmasının “Schlechter” devamı yoluyla karşılaştı. Bu sistemin günümüzde Grünfeld savunmasına dahil olması bir tesadüf değildir. Viyana’da Schlechter’in en yetenekli öğrencilerinden birisi Ernst Grünfeld’di ve ustasının açılışlarından oldukça etkilenmişti. “Son partide beraberliğe oynamak istemedim, bu yüzden ilginç karmaşıklıklara götüren, az bilinen bu devamı yolunu seçtim” (Schlechter).

5.♗c3 ♗g7 6.♗d3 0-0 7.♞c2 ♗a6 8.a3 dxg4 (? Tarrasch) 9.♗xc4 b5 (? Kasparov)

Onarılmaz bir hata (Kasparov). 9... ♗c7! 10.0-0 (10.e4 ♗g4=) 10...♗e6= (Euwe).

10.♗d3 b4?! 11.♗a4 bxa3 12.bxa3

Sinirlerin oldukça gerildiği oyunda karşılıklı hatalar yapılmaya başlandı. Adayın açılışı denemesi hüsrana uğradı. Delik deşik olmuş bir vezir kanadı ve stratejik olarak kaybedilmiş bir konumu var. Fakat bunlar Schlechter’in umurunda değil (Kasparov). 12.♞xc6 ♗b4 13.♞xa8 ♗xd3+ 14.♗d2 (14.♗f1 ♞a5 15.♞c6 ♗a6 16.♗g1 ♞c8) 14...♗xf2 15.♞f1 ♞a5+ 16.♗c3 ♗6e4+ 17.♗c2 ♗f5 18.♞xa3 ♞c7+-

(Blackburne).

12...♟b7 13.♞b1 ♖c7 14.♜e5?!

14.0-0 15.♟d2 16.♞fc1+- (Marco), Fikir: ♟a6, ♖c6 Steinitz'e siyahın konumunu bozmak için bir düzine hamle yeterdi. Lasker sakın ve mantıklı gelişmeden vazgeçerek, sınırlı bir şekilde saldırıyı hızlandırdı ve rakibine karşı oyun şansını tanıdı (Tarrasch), 14.0-0 ♜d7 karşı oyun var (Vukovic). Herhalde önceki dokuz oyundan hiçbirini kazanamayan Lasker, kısmen kendine olan güvenini kaybetti. Normal koşullarda siyahın zayıflıkları onu Vukovic'in önerdiği varyanta yöneltirdi ve ezici bir üstünlük sağladı. Capablanca burada "cesur" 14.h4 hamlesini önermiş ama kendisi olsaydı büyük ihtimalle rok atardı (Kasparov).

14...♜h5 15.g4?

Lasker bu antipozisyonel hamlesini şöyle açıklıyor: "Bir tek partiye bu kadar çok şey bağlı olduğu zaman oyuncular çok heyecanlanır ve maceraya can atar." "Şah kanadını açarak, vezir kanadı hatalarından dolayı siyaha karşı şans vermek ilke olarak hatalıdır" diyen Tarrasch şu varyantı vermiş: 15.♟x a6 ♟x a6 16.♖x c6 ♟x e5 17.♖x a6 ♟x h2 (17...♞ab8!) 18.g3 (18.♟d2 ♟d6 19.g4 ♜f6= Lasker) 18...♟x g3 19.♞x h5 gx h5 20.fx g3 ♖x g3+ Viyana'lı satranç otoritesi Georg Marco'nun önerdiği 15.f4± hamlesine Lasker: 15...♟x e5 (15...♞fb8 16.g4 ♟x e5 17.fx e5 ♜g7 ve c5, c8'den sonra karşı oyun var demiş Ludek Pachmann) 16.dx e5 ♜g7 17.0-0 c5 varyantını gösteriyor ve "oyunu eşitlediği" için beğenmiyor.

15...♟x e5 (? Kasparov)

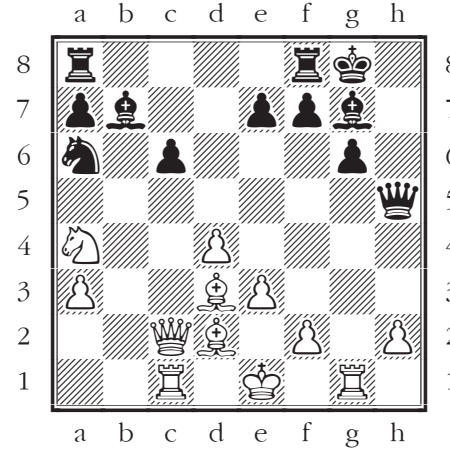
Bu hamle Lasker'i haklı çıkarıyor. Kimsenin soğukkanlı 15...♜f6 düşünmemiş olması şaşırtıcıdır. Herhalde Steinitz böyle oynardı. g piyonunun sürülmesi beyazın konumunu hissedilir derecede bozmuştur. Şu ana kadar

rakipler, bilinmeyen açılış teorisinde el yordamıyla hareket ettirilecek de artık tüm partiye özel bir değer katan mücadelede başlıyor. Pozisyonel oyun ikinci plana itilerek, sezgisel ve hesaba dayalı bir oyun geliyor. Bu "kuralsız oyun" mücadelesinde iki usta da yaratıcılıklarının doruklarında olduklarını gösteriyor (Kasparov).

16.gx h5 ♟g7 17.hx g6 hx g6 18.♖c4

Oyunun karmaşıklığını gösteren bir varyant: 18.h4?! c5 19.♟e4? (19.♞g1? ♖h2; 19.♞h3 ♟c8 20.♞g3 cxd4+) 19...♟xe4 20.♖xe4 ♖a5+- ya da 18.f4!± c5? 19.♞g1 +- (Tarrasch).

18...♟c8 (! Marco) 19.♞g1?! ♖a5+ 20.♟d2 ♖d5 21.♞c1 ♟b7 22.♖c2 ♖h5

23.♟x g6

Ortağı iyice karıştıran bu hamleyle Lasker "?" Marco ise "!" işareti vermiş. Lasker f dikeyinden çıkacak karşı oyunu küçümsüyor ve şu varyantı veriyor: 23.♞b1 ♖x h2 24.♞f1 (24.♟e2 ♖h5+ 25.♟e1 ♖h2) 24...♖c7 25.♟x g6?! fx g6 26.♖b3+ ♞f7 27.♖x b7+- fakat 27...♞b8! 28.♖x c7 ♞x b1+ 29.♟e2 ♞x f2+! 30.♞x f2 ♜x c7'den sonra siyahın hiçbir problemi yok, bence doğrusu şu olmalı: 25.♟c4 e6 26.♖d3 ♜b8 27.♜c5 ♟c8 28.♞h1 ve ezici bir üstünlük var. Bu nedenle en iyi savunma şudur: 24...♟c8 25.♖x c6 ♞b8= Zak'a göre konum şöyle güçlendirilebilir:

23.♟c4 e6 24.♖d3 ♜c7 (24...♖x h2 25.♖f1!) 25.♜c5 ♟c8 26.♜e4± fakat 26...♜d5 (26.♖e4 ♜d5 27.♟e2 ♖h3) sonrasında beyaz diyagramdaki gibi kötü durumdadır. Herhalde Capablanca'nın önerisi hepsinden daha iyidir: 23.♖b3 ♞ab8 24.♞x g6 ♖x h2 25.♟e4 Beyazın güçlü bir baskısı var ve en önemlisi siyah hala a6 atından dolayı acı çekmektedir. Vezirler olmasaydı beyazın daha az problemi olacaktı (Kasparov).

23...♖x h2! 24.♞f1 fx g6 25.♖b3+ ♞f7 26.♖x b7 ♞af8!

Schlechter yüreklendi! Uzun süreden beri siyaha kötü olan konum ilk defa tamamen belirsizleşti. Tabii ki at alınmaz: 27.♖x a6 ♞x f2 28.♞x f2 ♞x f2 Schlechter'de her şey tersine gelişti. Kaderin cilvesine bakın ki, zavallı attan başka bütün taşları mahvolmuştu. Ancak bu kadar olur: bir tek o lanetlenmiş at hayatta kalıyor! (Kasparov).

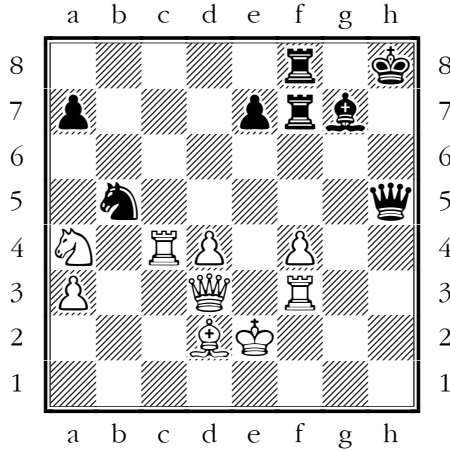
27.♖b3 ♟h8 28.f4 g5! 29.♖d3 gxf4 30.ex f4 ♖h4+ 31.♟e2

Lasker kesinlikle berabere istemiyor: 31.♟d1 ♖g4+ 32.♟c2 ♖f5= (Tarrasch).

31...♖h2+ 32.♞f2 ♖h5+ 33.♞f3 ♜c7! 34.♞x c6?!

Bu partide Schlechter'in tükenmek bilmeyen saldırı cesareti ve Lasker'in savunmadaki soğukkanlılığı insanı hayretler içerisinde bırakıyor (B. Vainstein). İnanılmaz! Her tarafta ölüm saçan tehditler var ama Lasker piyonu yine de alıyor. Bu durum yağmur gibi yağın mermiler karşısında sigara içen bir generali anımsatıyor (Tarrasch). Atı savaşa sokmak en iyiydi: 34.♜c5 ve 35. e6 O zaman dinamik eşitlik sağlanır, en azından beyaz risk bölgesinin dışında kalırdı. Şimdi ise uçuşunun kenarında (Kasparov).

34...♜b5 35.♞c4!

35...♖xf4? 36.♗xf4 ♖xf4 37.♖c8+ ♗f8 38.♗f2! ♗h2+

Ben 35...♖xf4? oynarken, 38... ♗h4+ 39.♗g2! (39.♗e2 ♗h2+ 40.♗e3 ♖xf3+ 41.♗xf3 ♗h3+ ve 42...♗xc8--+) 39...♗g4+ varyantını hesaplamıştım, 40.♖g3! ♗xc8 41.♗g6!+- varyantını gördüğümde çok geçti (Schlechter).

39.♗e1 ♗h1+?

Bu hamle oyunu bitirir. Böylece beyaz şah tehditlerden kaçabiliyor. 39... ♗h4+ berabereyi garantilerdi: 40.♗f1 (40.♖g3? ♗h1+ 41.♗d2 ♖f2+--; 40.♗d1? ♗h1+ 41.♗e2 ♖xf3 42.♗xf3 ♗xd4+--; 40.♗d2! ♗h2+ 41.♗e3! ♖xf3+ 42.♗xf3 ♗h3+ 43.♗e2 ♗xc8= 44.♗xb5) 40...♗h3+ 41.♗f2 ♖xf3+ 42.♗xf3 ♗xc8 43.♗h5+ ve 44.♗b5= (Kasparov). Fakat beraberlik kimin umurunda?

40.♖f1 ♗h4+ 41.♗d2 ♖xf1 42.♗xf1 ♗xd4+ 43.♗d3 ♗f2+

Başlayan karmaşadan sonra üstünlük ilk defa Lasker'e geçti (Kasparov). 43...♗xd3+ 44.♗xd3 ♗g7 45.♗c5+- (Barcza).

44.♗d1 ♗d6

44...a6 45.♗b6+- (Lasker); 44...♗g1+ 45.♗c2 ♗d4+ 46.♗b2 ♗g2+ 47.♗a1 ♗h1+ 48.♗a2 ♗g2+ 49.♗b2+- (Lasker). Kazanç planı kuv-

vetlerin uyumlu çalışmasını sağlamak, vezirleri kırışmak, a piyonunu almak ve kendi piyonunu geçer yapmaktır. Bu planı engellemek çok zordur ve şampiyon bunu acımasız bir şekilde gerçekleştiriyor (Kasparov).

45.♖c5 ♗h6 46.♖d5 ♗g8? 47.♗c5 ♗g1+ 48.♗c2 ♗f2+ 49.♗b3 ♗g7 50.♗e6 ♗b2+ 51.♗a4 ♗f7 52.♗xg7 ♗xg7 53.♗b3 ♗e8 54.♗b8+ ♗f7 55.♗xa7 ♗g4+ 56.♗d4 ♗d7+ 57.♗b3 ♗b7+ 58.♗a2 ♗c6 59.♗d3 ♗e6 60.♖g5 ♗d7 61.♖e5 ♗g2+ ♗c7 65.♗c2+ ♗xc2+ 66.♖xc2+ ♗b7 67.♖e2 ♗c8 68.♗b3 ♗c6 69.♖c2+ ♗b7 70.♗b4 ♗a7 71.♗c5 1-0

"Muazzam bir savaş, tabii ki çok sayıda hata yapıldı. Her iki rakip de inanılmaz derecede yaratıcı oynadı. Parti zamanının önüne geçmişti ve daha sonra yapılan yorumlar bile yanlış çıkabiliyordu" diyor bu dev oyun hakkında Kasparov. Böylece Schlechter şampiyonluk tacına kıl payıyla güle güle diyen ilk aday oluyordu. Onu 1951'de Botvinnik'e karşı David Bronstein ve 2004'te Kramnik'e karşı Peter Leko, eşit skorlarla maçlarını berabere yaparak, izleyeceklerdi.

Schlechter hakkında şunlar söylenmiş:

"Hem iyi kazanma şanslarını hem en tehlikeli saldırı tehditlerini aynı soğukkanlılıkla karşılayan bir oyuncuyu nasıl yenebilirsiniz?" Emanuel Lasker

"Schlechter'in yaratıcılığı bir yerde sıradandı, bu nedenle Lasker yapacak bir şey bulamıyordu." Mikhail Botvinnik

"Schlechter'in kombinezonları, herkesi şaşırtan, ama gerçek doğaseverlere aşırı kokulu gelen yapayca yetiştirilmiş güller değildir. Onlar aranıp bulunması gereken, toplandıkça sevilen alçak gönlüllü orman çiçekleridir." Richard Reti

Kaynaklar:

1. <http://www.chessgames.com>
2. R.Ret, Masters of the chessboard, Dover publishing.
3. S. Palavan, A.C. Talum, Satrançta dünya şampiyonluğu, İnkılap Kitabevi.
4. V. Beim, Satranç stratejisinde dersler, Analiz Yayıncılık <http://en.wikipedia.org>
5. G. Kasparov, Benim ustalarım, İş Bankası yayınları.
6. P.W. Sergeant, Championship chess, Dover publishing
7. L. Pachman, Modern Chess Strategy, Dover publishing.
8. Colin S Crouch, How to defend in chess, Everyman Chess.

Geçen sayının cevapları:

1. Morphy'nin Paris operasında Brunswick Dükü ve Isouard Kontu'yla beraber izlediği opera Rossini'nin "Sevil berberi" operasıydı.

2. Frank Marshall "My fifty years of chess" kitabında Moreau'ya ilan ettiği 11 hamlelik matı şöyle vermiş: 1.♖xd6+ cxd6 (1...♗c8 2.♗e8+ ♗b7 3.♗a5+ ♗a6 4.♗xc6#) 2.♗xd6+ ♗c8 (2...♗e8 3.♖e1+ ♗f7 4.♗e5+ ♗g7 5.♗xg4+ ♗f7 6.♗xh6+ ♗xh6 7.♗f6+ ♗g8 8.♗g7#) 3.♗xc6+ ♗d8 4.♖d1+? ♗e7? 5.♗d6+ ♗e8 6.♖e1+ ♗f7 7.♗e5+ ♗e8 8.♗g6+ ♗e3 9.♖xe3+ ♗e6 10.♗xe6+ ♗d8 11.♗a5#

Oysa 4...♗d2! şimdi f3 piyonu e2'yi koruduğu için kale e dikeyinden şah çekemiyor ve mat bir hamle uzuyor. Marshall'ın göremediği incelik buydu, fakat gerçekten son derece ince! Doğal olarak turnuva salonunda başka kimse de bulamıyor, eğer bulan olsaydı, Marshall yenik sayılacaktı. Artık toplamda 12 hamlede mat var: 5.♖xd2+ ♗e7 6.♗b4+ ♗f7 7.♗e5+ ♗g7 8.♗xg4 ♖d8 9.♖xd8 fxg2+ 10.♗g1 h5 11.♗f8+ ♗h7 12.♗e4#

Rakibin açılış fikrine hücum

Satranç zengin bir oyun. Bazen temel ilkelerin dışına çıkılabilir.
Örneğin rok kanadı piyonları sürülebilir

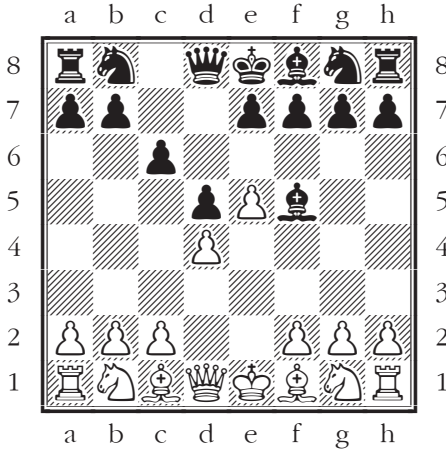

Dr. M. Sabri Koçak

IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Anish Giri - Mikhailo Oleksienko
Qatar Masters Open 2014 Doha QAT
Caro-Kann Savunması [B12]

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e5 ♗f5

4.h4!?

Şah kanadından erken gibi gözükten bir piyon sürüşü. Beyazın niyeti rakibin beyaz filine hücum etmek. Siyahın rahat bir ...e6 sürüşünden sonra ...c5 ile merkezi yıkma fikri yürütmesini engel olmak istiyor. Böylece rakibine bir ölçüde açılış sorunu çıkarıyor. Eğer Beyaz normal gelişim seyrinde devam etseydi: 4.♗f3 e6 5.♗d3 ♗x d3 6.♗x d3 c5 7.c3 ♗c6 8.0-0 ♗ge7 9.♗e3 c x d4 10.c x d4 ♗f5 11.♗c3 ♗e7 hamlelerinden sonra Siyah, sorunlarından kurtulup sahada istediği yerleşimi başaracak ve şansları eşitleyebilecekti.

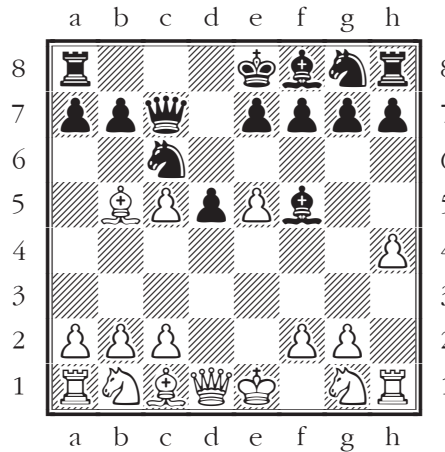
4...c5

Siyahın rakibinin saldırgan tutumu karşısında başka seçenekleri de vardı.

• 4...h5 5.♗f3 e6 6.♗d3 ♗x d3 7.♗x d3 c5 8.c3 ♗c6 9.0-0 ♗ge7 10.♗g5 ♗b6 11.d x c5 ♗x c5 12.♗bd2=

• 4...h6 5.g4 ♗d7 6.h5 c5 7.d x c5 ♗c6 8.♗x d5 ♗x g4 9.♗c3 e6 10.♗g2 ♗f5 11.♗b5 ♗c7 12.♗e3 0-0-0 13.♗x c6 b x c6 14.♗f3 ♗e7 15.♗d4 ♗h7 16.0-0-0± M. Vaccier Lagrave (2710) - A. Grischuk (2752) Beijing 2011, Blinfold Rapid.

5.d x c5 ♗c6 6.♗b5 ♗c7

7.♗e2!?

Siyah e5'i almak istiyordu. Bu nedenle beklenen devam yolu şöyle olabilirdi: 7.♗f3 e6 8.♗e3 a6 9.♗x c6+ b x c6 10.♗bd2 ♗b8 11.♗b3± Beyaz konumunda normal seyrinde oyuna devam ederdi. Ancak Giri piyon karşılığında elde

edeceği gelişim üstünlüğünün kendisine çok daha fazla yarar getireceğini düşünüyor. Tempo kazanmanın ne zaman ne kadar materyale eş değer olduğunu ya da daha iyi olduğunu kestirmek de oyunculuğun önemli bir yanındır.

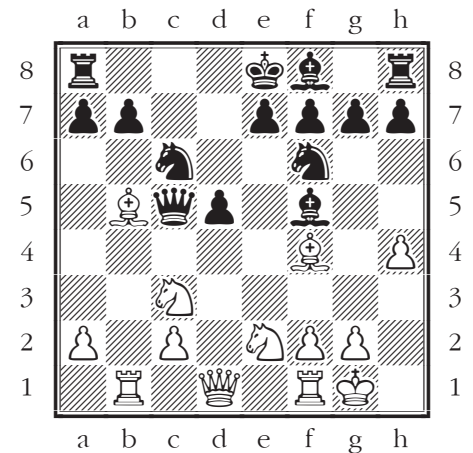
7...♗x e5 8.♗f4 ♗x b2

Siyah bir piyon daha aldı. Tabii ki bu 7.♗e2!/? hamlesinin doğal sonucu. Ancak burada alınan ikinci piyonun meşhur zehirli piyon olduğuna da dikkat edelim. Rakibin güçlü alanına giren vezirin bir de oradan çıkma sorunu var.

9.♗bc3 ♗f6 10.0-0 ♗b4

Siyah vezirinin kritik durumunu göz ardı edip normal gelişmeye devam etseydi, örneğin 10...e6 11.♗a4 ♗x c5? 12.♗b1 ♗a3 13.♗b3+- hamlelerinden sonra vezir sıkışması nedeniyle Siyah taş kaybederdi. Bu konuma düştüğünde Siyah, veziri kurtarmak için 13...♗x f2+ ile taş vermek zorunda kalacaktı.

11.♗b1 ♗x c5

12. ♖a4!

Beyazın iki önemli tehdidi var. İlki basitçe ♖×b7 ve ikincisi ♖b5. Siyah bu tehditleri önlemede çaresiz ve hiç değilse gelişim geriliğinden kurtulmanın yollarını arıyor.

12...e5

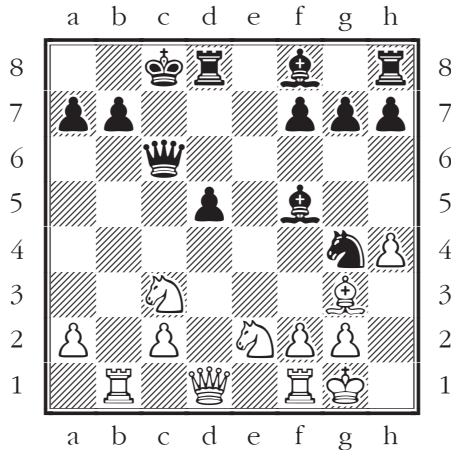
Siyah gelişimde geri kalmışlığı-nı gidermek istiyor. Bunun için aldığı piyonları geri vermeye razı ancak artık çok geç.

13. ♗×e5

Siyahın umudu Beyazın vezire hücumunu sürdürmesiydi. Beyaz tehdidini gerçekleştirip 13. ♖b5? oynasa, 13... ♗e7 14. ♗×d5 ♗×d5 15. ♖×d5 ♖d8 hamlelerinden sonra Siyah oyunda denge kurma şansına sahip olabilirdi. Ancak Giri sabırlı!

13... ♗g4 14. ♗g3 0-0-0

Siyah, Beyazın güçlü olduğu kanata rok yapmak zorunda kalıyor. Herhalde kısa rok yapmak isterdi ama gelişimde geri kaldığı için böyle bir olanağı yok.

15. ♗×c6 ♗×c6**16. ♗b5!**

At g3'teki fili ile mükemmel bir işbirliğine gidiyor ve a7'yi alarak şah-vezir beyneli tehdit ediyor.

16... ♗c5 17. ♗ed4 ♗f6

17... ♗×d4 ile atı alış, Siyahı siyah karelerde çaresiz bırakırdı. 18. ♗×d4

hamlesinden sonra savunma yok.

18. ♗f3 1-0

Siyah taş kaybını önleyemiyor: 18... g6 19. ♗×a7+ ♗×a7 20. ♗c3+ ♗d7 21. ♖×b7+

İkinci örnek eski Dünya Şampiyonu Kramnik'ten. Yine rok yapılan kattan piyon sürüşü fikrini görüyoruz. Hem de daha fazla piyon ve daha ileri. Sonuç yine başarı.

**Vladimir Kramnik - Sanan Sjugirov
Qatar Masters Open Doha, 2014****1. ♗f3 ♗f6 2.g3 d5 3. ♗g2 c6 4.d3 ♗g4 5.0-0**

Beyaz başlangıçta piyonlarını sürmekte acele etmeyip birçok açılış teorisinin dikenli yollarından kurtulmak niyetinde.

5... ♗bd7 6. ♗e1

Beyaz rakip atların uzakta olmasından yararlanarak vezirini doğal hatların dışına çıkarıp e1'de kale yerine kullanıyor. Böylelikle bir şah kanadı hücumunda kalesinden de f dikeyinde yararlanabilecek.

6...e5 7.e4 ♗d6 8.h3 ♗h5 9. ♗h4

Şimdi Beyazın tehdidi rakip d5 piyonunu kazanmak. Siyah rakibinin şah kanadının dağılması karşılığında piyon kaybını kabulleniyor.

9...0-0 10.g4 ♗g6 11.g5 ♗h5 12.e×d5 c×d5 13. ♗×g6 h×g6 14. ♗×d5 ♗f4!≡

Siyah, daha derli toplu konumuyla Beyazın da dağılmış şah kanadı piyonları yüzünden daha iyi duruyor.

15. ♗×f4 e×f4 16.h4

Beyazın şah kanadı piyonları g5'i savunmak için daha da ilerlemek zorunda kaldı. Ancak Beyazın d5'teki fili Siyahın f6 sürüşünü engelliyor.

16... ♗c8! 17. ♗e4!

Tehdide tehdit! Siyah c2 piyonuna saldırırken Beyaz da onu savunmak yerine doğru bir kararla rakibinin g6 piyonuna saldırıyor ki, böylelikle ilerlemiş şah kanadı piyonlarından da yararlanma imkanı bulabilecek. 17. ♗c3 Siyaha karşı oyun imkanı verirdi: 17... ♗e5 18. ♗e4 ♗g4+ 19. ♗g2 ♗×h4

17... ♗×c2 18. ♗c3 ♗×b2 19. ♗×g6 ♗c5 20. ♗e4 ♗e5 21. ♗b3!± ♗×f2+

21...f3 22. ♖ae1! ♗f4 23. ♗h5+- g6 tehdidiyle geliyor; 21... ♗e7 22. ♖ae1 devamyolunda da hakimiyet Beyazda kalıyor.

22. ♗×f2!

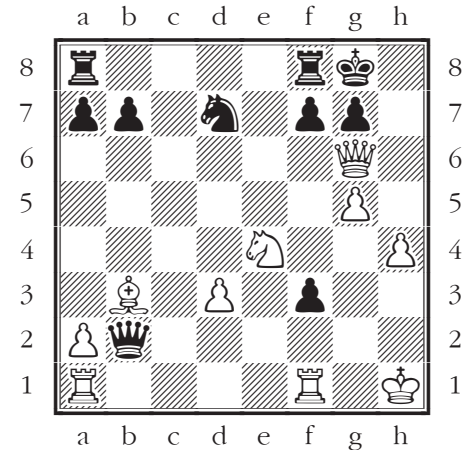
Doğru hesap! 22. ♗×f2 de oynanabilirdi ama o zaman, 22... ♗b2+ 23. ♗g1 ♗×b3 24. ♗×g7+ ♗×g7 25.a×b3 f6 26. ♖×f4 f×g5 27. ♖g4± Beyaz iyi kalıyor ama kazanca yeterli olacağı şüpheli

22...f3 23. ♗e4

At hayati g3 karesini kontrol ediyor.

23... ♗d4+ 24. ♗h1!

24. ♗h2? ♗b2+ 25. ♗f2 (25. ♖f2 ♗×a1∞) 25... ♗×b3 26. ♗×g7+ ♗×g7 27.a×b3 ♗c5 Siyah savunuyor.

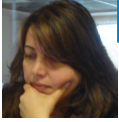
24... ♗b2**25. ♗f6+! 1-0**

25. ♗f6+ ♗×f6 26.g×f6 vezir yalnızca g7'den mat tehdit etmekle kalmıyor aynı zamanda g2 karesindeki tehdidi de önlüyor.

32 yıllık Gambit Satranç'ın Kurucusu

Savran Tekeli

"Satrançta sportmenlik, etik değerler sonuçtan daha öncelikli olmalıdır."

Fatma Yılmaz

FIDE Hakemi

fyilmazmavikale@gmail.com

Biz sizi Gambit Satranç'ın kurucusu, satranç eğitimcisi olarak tanıyoruz. Yetiştirdiğiniz yüzlerce satranç öğrencisinde sizi görmek de çok güzel! Ayrıca matematik öğretmenisiniz ve bu yönünüzle de binlerce gencimizin hayatına yön vermişsinizdir. Bütün bunların detaylarını sizden dinleyelim. Kısacası, eğitimiyle, satranç sevgisiyle, öğretmenliğiyle kimdir Savran Tekeli?

2 Nisan 1936'da Fethiye'nin 42 km uzağında bir dağ köyü olan Gürme'de doğmuşum. İlkokulu köyümde bitirdim.1949'da Antalya Aksu Köy Enstitüsü'ne girdim. Evliyim, 4 çocuğum, 6 torunum var. Oğlum satranç eğitmenliği, kızlarımdan biri de satranç hakemliği yapıyor. Torunlarım da satranç oynar ama sadece Taylan Can Tekeli'nin çeşitli şampiyonlukları var.

Satranca kimin aracılığıyla ne zaman başladınız?

Satranç sporunu arkadaşlarımdan öğrendim. Altlığı tebeşirle beton zemine çizer, kartondan yaptığımız figürlerle oynardık. 1955'te Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü'ne girdim. Okul müdürümüz rahmetli Adnan Çakmakçıoğlu hem bir şair, hem de satranç sevdalısı idi. Okulumuzun lokalinde bir adet satranç takımı vardı. Erken kapan oynardı. Bazen öğle paydosunda başlayıp bitiremediğimiz oyun

Savran Tekeli Feshane'de düzenlenen İstanbul Satranç Festivali turnuvasında

yüzünden derse geç kalıp azar işitirdik. 1958'e kadar sıramız geldikçe oynayabildiğimiz o tek takımla satranç sevgimiz sürdü.

1958'de Gümüşhane'nin Torul Ortaokulu'na atandım. Orada da Memurlar Lokali'nde satranç sevgimizi sürdürdük. 1959 Haziranında asker oldum. Askerlikte Mamak Muhabere Okulu'nda Öğretim Kurulu'nda görevliydim. Aynı zamanda Elektronik Astsubay Okulu'nda matematik öğretmenliği yaptım. Satranç oynamaya orada da devam ettim. Ancak üstlerimizle oynarken onlara karşı kazanmamaya dikkat ediyorduk. 1960'ta terhis oldum arkasından da Ağrı Doğubeyazıt Ortaokulu'na atandım. Önceki yerlere göre Doğubeyazıt'ta satranç daha yaygındı. Memurlar Lokali'nin yanısıra kahvelerde de satranç oynanırdı. Oranın güzel bir satranç geleneği

vardı, vezir istendiğinde de uyarı yapılırdı.

1963 yılında Antalya Elmalı Ortaokulu'na atandım ama Elmalı'da satranca ilgi yoktu. Ertesi yıl Finike Ortaokulu'na müdür olarak atandım. Okul müdürlüğümde başta satranç olmak üzere tüm spor dallarına, sanat etkinliklerine öğrencilerimi teşvik ettim. İlçenin tüm öğretmenlerinin desteğiyle Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) Şube Başkanlığına seçildim. Bu görevim sırasında TÖS Lokali'nde satranç takımları bulundurarak bu sporun yaygınlaşmasına katkı sağlamaya çalıştım. O sırada hem satranç hem briç sevdalısı (uzun yıllar Cumhuriyet Gazetesi'nde Briç sayfası yazarlığı yapan) Cumhuriyet Savcısı Şiar Yalçın komşumuzdu, onunla fırsat buldukça satranç oynardık. Şiar Yalçın'la oyunlarımızdan en büyük kazancım satrancın

Hou Yifan Gambit Satranç Merkezi'ni ziyaret ettiğinde, küçük öğrencilere birlikte.

sportif yanının değil, eğitim yanının önemli olduğu idi.

1967'de İstanbul Anadoluhisarı Ortaokulu'na atandım. Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun Anadoluhisarı şubesinde satranç sporu çok öncelikliydi. O yıllarda rahmetli Can Yücel Kandilli'de oturuyordu. Lokalizimde sıkça buluşur satranç oynardık. Can Yücel'den satranç dışında öğrendiklerimi anlatmaya sayfalar yetmez. Anlattığı öyküler, fıkralar bile kültürel yönden bana çok şey katmıştır.

1970'te Suadiye Ortaokulu'na atandım. Orada da çevredeki kahvelerde satrançseverlerin bulunduğunu öğrendim. Bu arkadaşlara ben de katıldım. 1976'da Suadiye Lisesi'nde satranç kolunun kurulmasını önerdim, tüm öğretmenler karşı çıktı. Bazıları o zaman tavla, 66 kolu da kurulsun dedi, hatta satranç komünist sporudur bile dediler. O kadar çok konuştum ve o kadar inatçıydım ki sonunda "Lanet olsun, peki kurulsun!" dediler. Okul yönetiminin değil öğrencilerimin maddi katkılarıyla satranç takımları ve saatleri sağlayarak çalışmalarına başladık. O

yıllarda Cumhuriyet Gazetesi'nin düzenlediği Liselerarası Satranç Turnuvalarının teknik toplantısına katıldım. Rahmetli Nevzat Süer "Sizin öğrenciler yazmasını biliyorlar mı?" diye sordu. Ben "Bizim öğrenciler lisede okuyor." dedim. "Hamleleri yazmayı biliyorlar mı?" diye soruyu yineledi. "Ben bilmi-

yorum ki." diye yanıtladım. Dönüşte bilen öğrencilerimin olduğunu öğrendim. Onlar bana öğrettiler, ben diğer bilme-yenlere öğrettim. Şimdi ilkokul birinci sınıfların öğrendiği notasyonu ben 40 yaşında öğrenmiş oldum. Suadiye Lisesi'nde çalışmalarımızı yoğun biçimde sürdürdük. Dönemin satranç ustalarından Feridun Öney, Turhan Yılmaz, Gülümser Yılmaz Öney, Can Yurtseven, Ali İpek gibi dostları çağırarak öğrencilerimizle simultane oynamalarımı sağladım.

İlk yıllarda son sıralarda yer alan okul takımı 1980'li yıllardan itibaren kızlar ve erkeklerde Galatasaray, Kadıköy Anadolu, Saint Joseph, İstanbul Erkek, Alman, Darüşşafaka, İtalyan, Saint Benoit, Robert Kolej gibi üst düzey eğitim veren liseler arasında yıllarca şampiyonluklar kazandı. Basında bu başarıları okuyan öğretmen arkadaşlar satranç kolunun kuruluşuna karşı çıktıkları için özür dilediler. O dönemin federasyon başkanı Muzaffer Paşa ve yönetim kurulu üyeleri okulumuza kutlama ziyaretinde bulundular. Okul yönetiminden bu başarılarla katkımın olduğunu belirten bir satırlık kutla-

ma almadığının üzüntüsünü hala yaşıyorum.

Satranç turnuvalarında kullanılan satranç takımlarının model karmaşıklığından dolayı 1982 yılında satranç takımı üretmeye karar verdim. Hem eğitim hem üretimle bu spora katkı sağlamak beni mutlu ediyordu. Aynı anda Gambit Satranç Merkezi'ni kurdum.

1984 yılında emekli oldum. Öğrencilerimden Hakan Erdoğan üniversiteli olmuştu. Birlikte Suadiye Lisesi'nin satranç başarısını sürdürmek için okul yönetimine başvurduk. Kabul edildi. Bir süre sonra, "Emekli olan bu arkadaş, hiçbir maddi beklentisi olmadan neden hala çalışıyor?" biçiminde olumsuz yorumlardan rahatsız oldum. Bu nedenle çalışmayı durdurdum. 1980 yılında İstanbul Satranç Derneği üyesi olmuşum. Bu üyelğim satranç emekçileri ile yakından tanışmamı sağladı. Daha sonra İSD başkanlığına seçildim. Başkanlığım sırasında yoğun turnuvalar düzenleyerek ve üye sayımızı arttırarak bu sporu yaygınlaşmasına katkı sağlamaya çalıştım. Sonraki yöneticilerden, seni örnek almaya çalışacağız gibi ödül değerinde sözler duymak beni çok mutlu etmişti.

Emeklilikten sonra çeşitli okullarda (Turhan Mediha Tansel, Yeşilbahar, Zihni Paşa, 30 Ağustos, 23 Nisan Zehra Hanım, Gökdil, Özel Sezin, Özel Koç, Çağrı Bey Bilfen, Kalamış, Le-man Kaya, Özel Parmak Çocuk) okullarında satranç eğitimi verdim. Bu okullarda önemli dereceler elde ettik. Ama

Gambit Satranç Merkezi İstanbul takım birinciliği kupasıyla Soldan sağa üst sıra: Cahit Türkoğlu, Savran Tekeli, Can Yurtseven, Murat Pamuk. Alt sıra: Çetin Sel, Can Arduman

öğrencilerime aldıkları madalya, kupa ve ödüllere çok daha önemlisinin eğitimlerine, mesleki başarılarına, ruh ve beden sağlığına katkısının olduğu bilincini vermeyi ilke edindim. Bu ilkeye kendim de uyduğum için çok mutluyum. Anlaşmalı beraberliğin o turnavadaki diğer sporculara haksızlık olduğunu düşünüyorum. Ben hiçbir maçımda anlaşmalı beraberlik yapmadım.

Gambit Satranç Merkezi... 1982'den 2014'e... dile kolay tam 32 yıl! Bu kadar uzun sürede ayakta kalmayı nasıl başardınız?

Satranç takımlarında, saatlerinde belli bir standart yoktu. Bu nedenle 1982'de Gambit Satranç'ı kurmuşum. Temel hedefim de satranç malzemesi üretmekti. Ancak 1990'da Dünya Yaş Grupları yarışması için Polonya'ya gönderildim, çocuklarımız orada başarısız olunca kendimi sorumlu hissettim ve yurda dönüşte yer tutarak Gambit Satranç Merkezi olarak satranç eğitime de başladık.

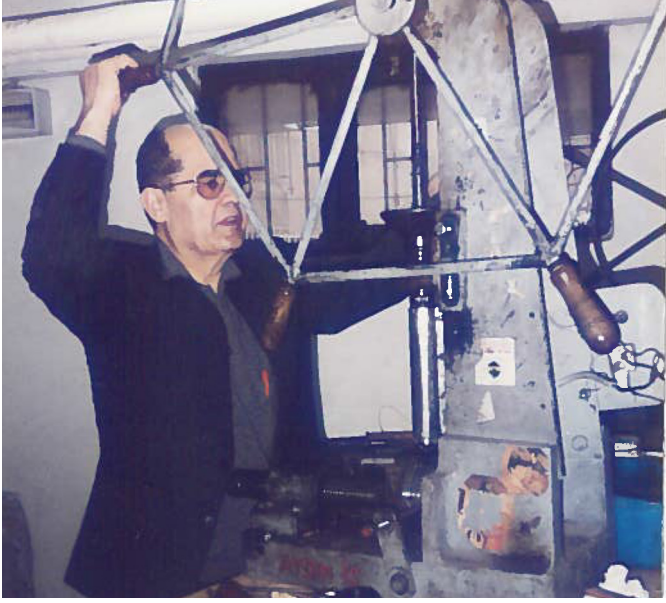
Peki, bu süreçte çok başarılı, çok yetenekli dediğiniz öğrencileriniz oldu mu?

Öncelikle şunu söyleyeyim, satranca madalya gözüyle bakmıyorum. Satranç zaten çocuklara zihinsel olarak çok şey kazandırıyor bunun üstüne bir de madalya olursa elbette güzel olur. Benim de başarısını madalyalarla süsleyen öğrencilerim oldu. Şu anda hemen aklıma gelenler: Hakan Erdoğan (1991 Türkiye Şampiyonu), Burcu Can

(20 yaş altı Türkiye şampiyonu), İlker Arısoy (12 Yaş altı Türkiye üçüncüsü). Bayan satrancımızın önde gelen isimlerinden Aslı Bayrak da benim öğrencim.

Ön plana çıkan öğrenciler demişken, bazı antrenörlerimiz ne yazık ki kendilerince parlak gördükleri öğrencileri başka antrenörlerin elinden almaya çalışıyor. Bunu etik bulmuyorum. Önemli olan birilerinin öğrencilerini kendisine yönlendirerek başarılıymış gibi gözükme değil. Önemli olan satranca ilgisi olan çocukları fark edip onları satranç dünyasına kazandırmaktır.

Sizinle ilgili olarak görüş sordüğüm satrançseverler, yukarıda söylediklerinizi kanıtlarcasına "Birçok derece yapmış satranç oyuncusunu henüz çocukken keşfetmiş, yetiştirmiş ve satranç dünyasına kazandırmıştır. Uzun yıllar satranç kulübünü maddi ve manevi fedakarlıklarda bulunarak açık tutmuş, satranca gönül verenlerin uğrak yeri olmasına imkan

Savran Tekeli atölyesinde satranç takımı üretiyor

sağlamıştır.” dediler. Peki, siz fark ettiğiniz çocukları satranç dünyasına kazandırmak için kimlerden destek aldınız? Kimler Gambit Satranç’ta eğitmen olarak size destek sundu?

Hakan Erdoğan, Azeri Fikret Sideifzade, Azeri Elçin Esedov, Ziya Nuhov. Hayri Özbilen’in para almadan sunduğu desteklerin ise haddi hesabı yok.

Çalışmalarınızı hep aynı adreste mi yürüttünüz?

Hayır ne yazık ki... Başlangıçta eğitim amaçlı kurulmadığımız için bir yer yoktu, 1991’de yer tutarak eğitime başladık. Her tuttuğumuz yerde ancak 3-4 yıl kalabildik. Malum satrançtan çok kazanma şansınız yok. Çok kazanamayınca kira, giderler her şey sorun. 3-4 adres değişikliğinden sonra doğrudan kendimize ait bir yer olması düşüncemizden vazgeçerek dershanelerle çalışmaya başladık ama aslında gönlümden geçen Gambit Satranç’ın yeniden kendi bağımsız yerine kavuşmasıdır.

Yurtdışında Türkiye’yi temsil eden grubun sorumlusu olduğunuzdan söz ettiniz? Bu görevinizle ilgili neler

söylemek istersiniz?

Türkiye Satranç Federasyonu tarafından 1990 yılında Polonya Varşova’da Dünya Yaş Grupları Şampiyonası’na katılan takımımızın kafiyle başkanlığı görevine getirildim. Bütün giderleri oyuncuların aileleri karşıladı, kendi giderlerimi de ben cebimden karşıladım. Bu turnuva seyahati boyunca satranç dışında çok kazanımlarımız oldu. Sergiler, müzeler gezdik,

sosyal yapının nasıl olması gerektiğini öğrendik, doğanın nasıl korunduğunu gördük, Kasparov’la tanıştık. Satranççıların bu spora verdikleri önemi algıladık. Bu etkinliğin izlenimlerini TSF’ye rapor ettim.

Biz sizi daha çok eğitmen olarak tanıyoruz ama oyunculuk ve hakemlik yönünüz de var bildiğimiz kadarıyla.

Evet, dediğiniz gibi satrançta ben kendimi daha çok eğitimci ve yönetici olarak görsem de oyunculuk ve hakemliğim de var ama oyunculugum üst düzeyde değil. Ancak oyunculukta edindiğim deneyimlerden öğrencilerime aktarma konusunda yarar görüyorum. Hakemlik konusuna gelince evet, hakemlik belgem var ama hiç hakemlik yapmadım.

Dünya satrancından beğendiğiniz isimler?

Max Euwe, Karpov, Anand.

Saydıklarınız içerisinde sizce satrancın en büyük ismi kim?

Karpov!

Neden Karpov?

İyi oyunculuk hele hele de dünyanın en iyi oyuncusu konusu tartışma götürür elbette. Üstelik bu dönemden dönemde değişir. Benim favori satranççımın Karpov olmasının nedeni ise onun oyunculugunun çok ötesinde. Kendisiyle tanışma şansım oldu. Tam bir beyefendi. Çok az insanın, kendi alanında dünyanın zirvesinde olup da o kadar alçakgönüllü olabileceğini düşünüyorum.

Yerli oyuncularımızdan sizin açınızdan en iyiler desem...

Satrancın en iyileri demem doğru olmayabilir ama benim açımdan Ateş Ülker, Salih Muratoğlu ve Can Arduman satrançta örnek alınacak dostlar.

Geçmişi şöyle biz düşünürseniz satranç nereden nereye geldi? Daha da ileriye gitmesi için neler yapılmalı?

Türkiye’de satranç mülki amirler tarafından kumar sayılırdı, bundan kurtulduk. Ülkemiz bölgelere ayrılarak baş antrenörler sağlanmalı. Satranç kitaba çok dayalı. Her geçen gün kitap artışı var. Bu yayınlar bir kurul tarafından denetimden geçmeden yayınlanmamalı. Klasik turnuva biçimlerinin yanısıra yeni modeller yaratılmalı. Örneğin 50 masa üzerinden İstanbul- Ankara, İstanbul-Anadolu Yakası-İstanbul Avrupa Yakası, Dede-Anne-Baba-Çocuk Takım Turnuvaları gibi. Spor kulüplerinin tamamında satrancın kabul edilmesi için çaba gösterilmeli.

Türkiye satrancından kimleri tanıyorsunuz? Ve tanıdıklarınızla ilgili neler söylemek istersiniz?

Son zamanlarda öne çıkanlardan ismen tanıyıp şahsen tanımadıklarım var. Eskilerden Nevzat Süer, Suat Atalık, Ateş Ülker, Can Arduman, Can Yurtseven, Ali İpek, Suat Soylu, Yazar olarak Ümit Ünkan, Selim Palavan.

Yönetici olarak da Celil Layiktez ve kahraman Olgaç. Satrançta ün yapmış ama bu spora yanlış yaklaşanlar var. Ama bunları isimlendirmenin yararı yok. Ülkemiz satrancına yayın yolu ile katkıda öncülük eden Yayınevi ise İnkılap'tır.

Adlarını saydığınız sporcularımız o dönemde hangi yarışmalarda oynuyorlardı?

Çok sayıda turnuvada oynayamıyorlardı ne yazık ki! Çünkü çok sayıda turnuva yoktu. Olanların başında ise ulusal düzeyde Türkiye Şampiyonası'nı, uluslararası düzeyde ise Olimpiyadları ve Balkaniadları sayabiliriz.

Üst düzeyli oyuncu değilim dediniz fakat oyuncusunuz da sonuçta. Çok istemenize rağmen sizin katılmadığınız turnuvalar var mı?

Olmaz olur mu?

Neden katılamıyorsunuz peki?

Zaman! Zaman yetmiyor ne yazık ki. Yetmeyen zamanda insan önce kendi zevklerinden vazgeçmek zorunda kalıyor. Uygunsuz zaman koşulları nedeniyle bazı turnuvalara istediğim halde katılamıyorum.

Turnuvalarda oynayamamak dışında satrançla ilgili yapmak isteyip de henüz yapmadıklarınız var mı?

Satranç kitap projelerim var, henüz gerçekleştiremedim. Bunlar: Satranç Merdiveni Basamak 1 ve Hamle sayısı verilmeyen problem kitabı

Kitap demişken benim TSF yöneticilerine ya da TSF nezdinde Yayın Kurulu'nda olan sizlere bir önerim var: Satranç kitaba dayalı bir spor. Son zamanlarda da satrançla ilgili çok kitap basılıyor ama bunların birçoğu denetimden uzak. Sanki çoğu da ticari amaçla basılıyor. TSF ya da

sizler baskı öncesinde bu kitapları incelemeli ve uygun gördüklerinizi tavsiye etmelisiniz. Belki yine çok sayıda basılacak ama hiç değilse sizler uygun olanla olmayanı ayırmış olacaksınız. Kitap almak isteyenler de zamanla TSF önerisini dikkate alarak kitap almaya yöneleceklerdir. Bu da beraberinde hem yazılan kitapların kalitesini yükseltecek hem de iyi kitapla okuyucuyu bir araya getirecektir.

Yayın Kurulumuza önerileriniz için teşekkür ederiz. Sözü ettiğiniz tarzda bir inceleme daha önce bizlerin de gündeminde yer almıştı. Önerinizi de dikkate alarak konuyu bir kez daha gündeme getirir değerlendiririz.

Peki, satrancın diğer üyelerine, satranççılara, ailelere, eğitmenlere, yöneticilere önerileriniz var mı?

Satranççılara öğütlerim: Madalya ve kupaların değil satrancın diğer yararlarının çok daha öncelikli sayılması.

Ailelere önerim: Çocuklarınıza sevmedikleri bir besini sevdirmek için gösterdiğiniz aynı çabayı satranca uzak durması halinde de harcayınız. Siz de satranç öğreniniz. Evinizde bir masada daima hazır bir satranç takımı bulunsun.

Eğitmenlere önerim: Şu ana kadar yazdıklarımı okusunlar. Satrançta tamlik özelliğini uygulasınlar. At L gider demesinler, bulunduğu kare dahil dört içinde L biçiminde hareket eder desinler. Şahın değeri sonsuz demesinler. Sportmenliğin sonuçtan daha öncelikli olduğunu bilsinler. Satranç bir savaş oyunudur demesinler.

Yöneticilere önerilerim ise "satrancın temel ilkesi olan dokunulan taşın oynanması gerektiği" kuralıdır. Bu nedenle bir taşa dokunmadan önce enine boyuna ölçüp biçmek gerekir çünkü yanlış taşa dokunduktan sonra iş işten

geçmiştir artık. Yöneticilik de satranç gibidir. Bir söz, bir karar vermeden önce kılı kırk yarmak gerekir. Kılı kırk yarak verdiğimiz kararların, sözlerin de arkasında durmalıyız. Ters durum hem yöneticileri hem de hedef kitleyi zor duruma sokar ki bu da kimsenin tercih etmediği bir sonuç.

Pek çok zamanınızı alan, hayallerinizi süsleyen, şöyle olsaydı daha iyi olurdu dediğiniz, bu kadar sevdiğiniz satranç size neler kazandırdı?

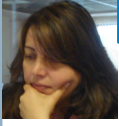
Hız, hoşgörü ve benden farklı düşünenlere saygı duymayı kazandırdı. Çalıştığım kurumlardaki üst ve astlarımla davranışlarımı düzenledi. Bu dediklerim, en güzel tanımını ise Hakan Erdoğan'ın annesinin cümlelerinde buldu. Hakan Erdoğan henüz 10-12 yaşlarındayken annesi "Hakan satranca başlamadan önce biz tartışıyorduk ancak her tartışmamız kavgayla bitiyordu. Satranca başladıktan sonra da tartışıyoruz. Şimdi ise tartışmalarımız anlaşmayla bitiyor." demişti. Ayrıca burada İsmet Paşa'nın torunu Hayri İnönü'nün de bir sözünü eklemek isterim. Bir dönem oğlu Münci İnönü'ye satranç dersi vermiştim. Hayri İnönü'nün bir konuşmasında Münci'ye satranç aracılığıyla centilmenliği öğrettiniz." demesi benim açımdan inanılmaz derecede sevindiriciydi.

Kısacası satranç kavgayı değil, anlaşmayı; kibiri değil, centilmenliği öğretiyorsa, insanlar da bunların farkındaysa ne mutlu bizlere!

Son olarak satranç dışı hobileriniz desem?

Müzik dinlemeyi, yürüyüş ve spor yapmayı çok severim.

Söyleşimizin sonunda okuyucularımız adına çok teşekkür ediyor, size bol müzikli, yürüyüşlü, sağlıklı uzun bir ömür diliyoruz.

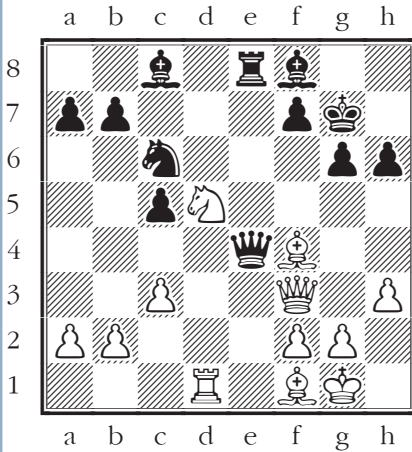
Fatma Yılmaz

FIDE Hakemi

fyilmazmavikale@gmail.com

Bu sayımızın sorularını, Söyleşe Söyleşe köşemizin konuğu Savran Tekeli'nin favori satranççım dediği Karpov'un oyunlarından seçtik. Bakalım sizler de efsane oyuncu gibi kazançları görebilecek misiniz? Soruları çözmeye çalışırken rakibin şah çekebileceği yerleri, kazançlarını, kısacası en iyi hamlelerini de göz önünde tutmayı unutmayınız.

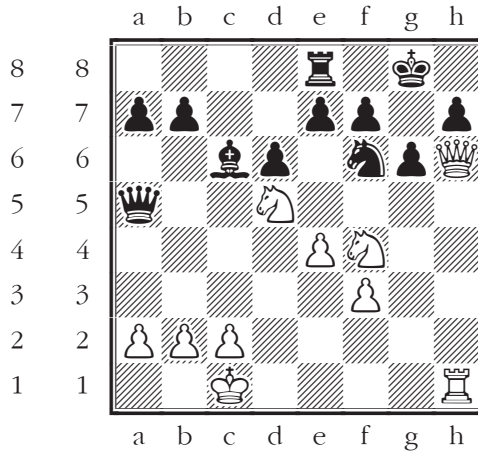
Anatoly Karpov - Veselin Topalov, Dos Hermanas, 1994

wKg1,Qf3,Nd5,Bf1,f4,Rd1,Pa2,b2,c3,f2,g2,h3/bKg7,Qe4,Nc6,Bc8,f8,Re8,Pa7,b7,c5,f7,g6,h6

1. Beyaz oynar, kazanır.

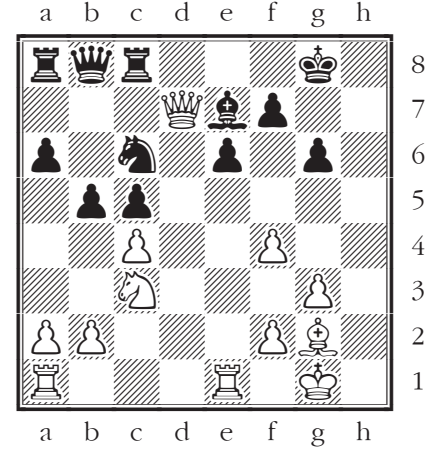
Anatoly Karpov - Viktor Kortschnoj, Moscow 1974

wKc1,Qh6,Nd5,f4,Rh1,Pa2,b2,c2,e4,f3/bKg8,Qa5,Nf6,Bc6,Re8,Pa7,b7,d6,e7,f7,g6,h7

2. Beyaz oynar, kazanır.

Anatoly Karpov - Veselin Topalov, Linares, 1994

wKg1,Qf3,Nd5,Bf1,f4,Rd1,Pa2,b2,c3,f2,g2,h3/bKg7,Qe4,Nc6,Bc8,f8,Re8,Pa7,b7,c5,f7,g6,h6

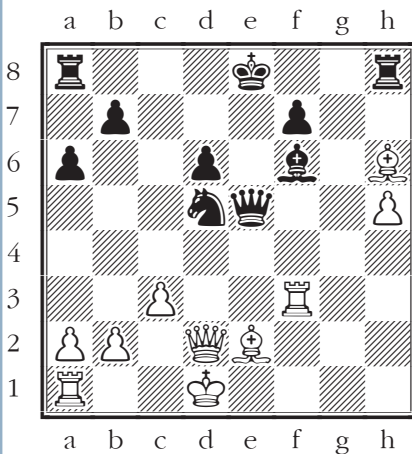
3. Beyaz oynar, kazanır.

1. Beyaz oynar, kazanır.

1. Beyaz oynar, kazanır.

1. Beyaz oynar, kazanır.

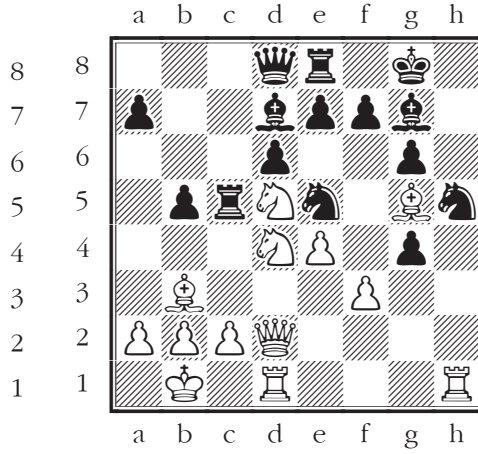
Anatoly Karpov - Vlastimil Hort, Alekhine Moscow, 1971

wKd1,Qd2,Be2,h6,Ra1,f3,Pa2,b2,c3,h5/bKe8,Qe5,Nd5,Bf6,Ra8,h8,Pa6,b7,d6,f7

4. Beyaz oynar, kazanır.

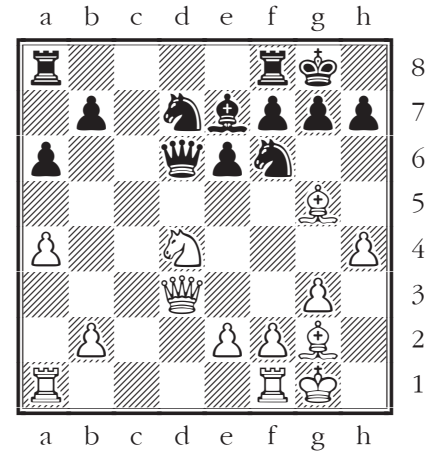
Anatoly Karpov - Aleksander Sznapiak, Dubai, 1986

wKb1,Qd2,Nd4,d5,Bb3,g5,Rd1,h1,Pa2,b2,c2,e4,f3/bKg8,Qd8,Ne5,h5,Bd7,g7,Rc5,e8,Pa7,b5,d6,e7,f7,g4,g6

5. Beyaz oynar, kazanır.

Anatoly Karpov - Alexander Beliavsky, Linares, 1994

wKg1,Qd3,Nd4,Bg2,g5,Ra1,f1,Pa4,b2,e2,f2,g3,h4/bKg8,Qd6,Nd7,f6,Be7,Ra8,f8,Pa6,b7,e6,f7,g7,h7

6. Beyaz oynar, kazanır.

1. Beyaz oynar, kazanır.

1. Beyaz oynar, kazanır.

1. Beyaz oynar, kazanır.

Satranç Maçı

Gambit Piyonunun Şaha Terfisi

Mavikale'nin bu sayısında, satrancın romantik dönemindeki kurgusal bir dünya şampiyonluğu maçına odaklanan bir filmi tanıtacağız: Satranç Maçı

Prof. Dr. Ergin Çiftçi

Sporcu
erginciftci@gmail.com

Filmin Künyesi

Türkçe adı	Satranç Maçı
Orijinal adı	La Partie D'échecs
İngilizce adı	The Chess Game
Yönetmen	Yves Hanchar
Yapım yılı	1994
Yapımcı ülke	Fransa, Belçika, İsviçre
Orijinal dil	Fransızca
Süresi	110 dakika
Oyuncular	Pierre Richard, Denis Lavant, Catherine Deneuve, James Wilby, Delphine Bibet, Hilde Heijnen
Yaş sınırı	13 yaş
IMDB Puanı	6.5

Perde, sisle dolmuş derin bir vadiye açılır. Vadinin bir yakasında, yükselen kayaların oluşturduğu zirvede, on yaşlarında bir erkek çocuğu durmaktadır. Çocuk, kendisine arkasından yaklaşan kameraya döner ve izleyiciyle göz göze gelir. Sonra başını yeniden önüne çevirir, kararlılıkla uçurumun kıyısına yaklaşır, korkusunu hafifletmek istemesine bir şarkı mırıldanmaya başlar ve kendini boşluğa bırakır! Satrançsever izleyici, bu olayı, açılıştta feda edilen bir gambit piyonunun oyunun hemen ba-

şında sahneyi terk etmesine benzetebilir. Tam bu sırada şaşırtıcı bir gelişme olur: Çevik bir el çocuğu paltosunun yakasından yakalayır. Bu erken fedayı engelleyen el, bu biçare piyonun vezire hatta şaha terfi etmesinin yolunu açacaktır.

İzleyici giderek Belçika kırsalında, 1828 yılında olduğunu anlar. Çocuğu kurtaran kişi Ambroise adında gezgin bir papazdır. Kurtardığı Max'in ne annesi ne babası vardır, ne de yaşamak için bir amacı kalmıştır. Papaz acınacak haldeki Max'i himaye etmeye karar verir. Ancak Max bu şefkati takdir edecek durumda değildir; Aynı gece uyuyakalan papazın tek varlığı olan çantasını da alarak kaçmaya başlar. Bu kaçış tökezleyip düşmesi ile sonlanan kısa bir yolculuğa dönüşür. Papazın çantası açılınca, Max daha önce hiç görmediği bir şeyle karşılaşır: Bir satranç takımı! Durumu fark edip peşine düşen Ambroise tam bu sırada yanında belirir. Hiçbir kırgınlık belirtisi göstermeden Max'in yanına oturur. Satranç taşlarının nasıl dizildiğini, nasıl hareket ettiklerini gösterir. Max, anlamını yitirmiş karanlık hayatında bir kıvılcım fark etmişçesine, henüz öğrendiği bu oyunu oynamak için sabırsızlanır. Ay ışığı altında, **1.e4 e5 2.♗c4 d6 3.♘f3 ♗g4 4.♘c3 g6** hamleleriyle başlayan ilk oyunda, Max şaşırtıcı derecede parlak bir galibiyet elde eder (Diyagram 1).

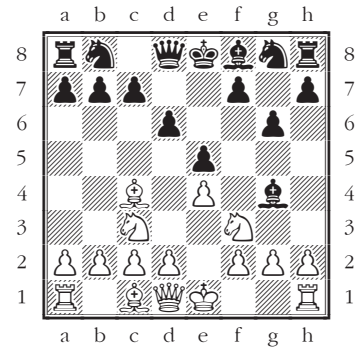

Ambroise (solda, Pierre Richard) küçük Max'e satranç öğretiyor.

Ambroise afallamıştır, bunun yalnızca şans olduğuna inanmaya çalışır. Max ise bu oyunu çok sevmiştir, hemen bir yenisini oynamak ister, hatta oynamayı sürdürmeleri halinde asla bir daha atlamayacağına şerefi üzerine yemin eder.

Bundan sonra Max'i farklı yerlerde farklı rakiplerle oynarken görürüz; bir savaş alanında, bir pazar yerinde, bir kulüpte, bir şatoda... Rakiplerinin yüzlerinde beliren şaşkınlık, hayranlık ve ızdırap ifadelerinden ve sürekli devrilen şahlardan giderek ustalaşan bir

Diyagram 1

Max - Ambroise
Beyaz hamlede.

1.♘e5!! ♗xd1 2.♗xf7+ ♔e7 3.♘d5# 1-0

Max, bir maçı daha kazanmak üzere.

oyuncu olduğunu anlarız. Aradan 14 yıl geçmiş, Max büyümüş, yenilgi yüzü görmeyen amansız bir satranç ustası haline gelmiştir. Papaz Ambroise ise onun antrenörü, dostu ve koruyucusu olarak halen yanındadır.

Bir gün, kalabalık bir izleyici kitlesi önünde, henüz kazandığı bir oyun nedeniyle alışageldiği alkışları alırken ortaya esrarengiz bir genç adam çıkar ve Max'in hamlelerini küçümseme cüreti gösterir. Kısa süre sonra bu adamın dönemin dünya satranç şampiyonu olan İngiliz Lordu Howard Staunton olduğu anlaşılır. Papaz Ambroise, şampiyon ile Max arasında hemen bir maç yapılmasını önerir. Şampiyon, bu deneyimsiz oyuncunun belki 5-6 yıl sonra kendisiyle oynayabilecek düzeye gelebileceğini söyleyerek küçümsemesini sürdürür. Yalnızca yüklü miktarda bir para karşılığında oynamaları mümkündür, bu miktar da kahramanlarımızda yoktur.

Zamanla Max'in kırılğan yapısı fark edilir hale gelmeye başlar. Ailesinden kalan hiçbir akrabasının izi bulunamamıştır. Sanki herkes onu bilerek bırakıp gitmiştir. Çirkin olarak tanımlanabilecek yüzü onu genç bir erkek olarak yalnızlığa mahkûm edecek gibi görünmektedir. Bu sıralarda, Max'in yenilgiye uğrattığı rakiplerinden birinin genç ve güzel hizmetçisi Susan da onlara katılır.

Papaz Ambroise, hiçbir akrabasına ulaşamayan Max'e artık uygun bir soyadı verme zamanı geldiğine karar verir. Satrançla ilgili ve duyanın terle-

meye başlayacağı bir soyadı, örneğin Max Şah! Max ise Ambroise'un soyadını almak isterken sanki yoksunluğunu iliklerine kadar hissettiği baba boşluğunu doldurmaya çalışmaktadır.

Bu sıkıntılı günlerde ortaya çıkan bir davet gerçekten heyecan vericidir. Soylu bir kadın, görkemli şatosunda dünya şampiyonunun da katılacağı özel bir satranç maçı düzenlemektedir. Kazanan dünya şampiyonluğu unvanını elde etmenin yanında markizin güzel kızı ile evlenme şansına da erişecektir.

Ambroise, Max ve Susan turnuva için çıktıkları yolda dolandırılırlar. Paraları bir yana, Max'i en çok üzen ve sonradan yinediğini göreceğimiz sinir krizlerine sokan durum satranç öğrendiği o ilk takımın yitirilmesidir. Grup şatoda sıcak biçimde karşılanır. Markiz onlara genç yaşta hayata veda eden babasının bir satranç tutkunu olduğundan söz eder. Turnuvanın canlı ödülü, markizin kızı Anne-Lise, Max'in görür görmez etkileneceği kadar güzel bir kadındır. Ancak Max bu ödüle ulaşmak için dünya şampiyonu rakibi Howard Staunton'u aşmak zorundadır. Şampiyon ise Max'ten çekindiğini gizleyemez. Aralarında bir maç olması için

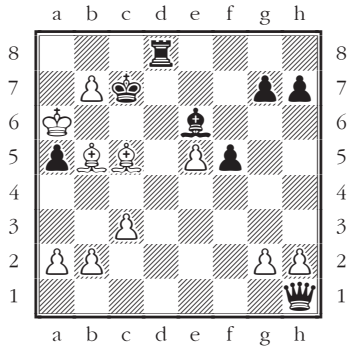
geçmişte bin altın değerinde bir bahis olduğunu hatırlatır. Paralarını yolda çaldıran Ambroise ve Max'e markiz bu desteği sağlayınca maçın oynanması için bir engel kalmaz. Maçın ayrıntıları konusunda anlaşılır, Staunton zamanının çok değerli ve kısıtlı olduğunu söyleyince sayıda kısaltmaya gidilir; iki galibiyet alan maçı kazanmış olacaktır.

İlk maç Max için hiç de zor olmaktan kazanılır. Şatosunu dünyanın satranç merkezi haline getirmeye çalışan markiz şampiyondan yetenekli satranç öğrencileri ile simültane oynamalarını ister. İngiliz şampiyon bunu reddeder, kendisi yormaktansa diğer maç için enerji toplamayı tercih etmektedir. Max ise bu teklifi kabul eder ve altı öğrenci ile eş zamanlı olarak oynadığı gösteri başlar. Bu öğrencilerden Rictus, satranç yeteneği ile dikkat çekicidir. Rictus ile Max arasında oynanan maçta bir ara Max'in eli kazara bir taş dökülür. Markiz, Rictus'a, rakibine zorunlu şah hamlesi yaptırma hakkı elde ettiğini hatırlatır. Ancak Rictus bu durumdan faydalanmayı istemeyecek kadar da centilmen bir oyuncu gibi görünmektedir. Bu davranış karşısında Max'in sarsıldığı görülür, sanki en az kendisi kadar iyi bir yetenekle karşılaştığını anlamış gibidir. Max diğer oyunların hepsini kazansa da Rictus ile maçı beraberlikle sonuçlanır (Diyagram 2). Bitkin düşerek bayılan Max yarınki maçı riske atmış gibi görünmektedir.

Markiz (Catherine Deneuve), konuklarına satranç tutkunu babasının heykelini tanıtır.

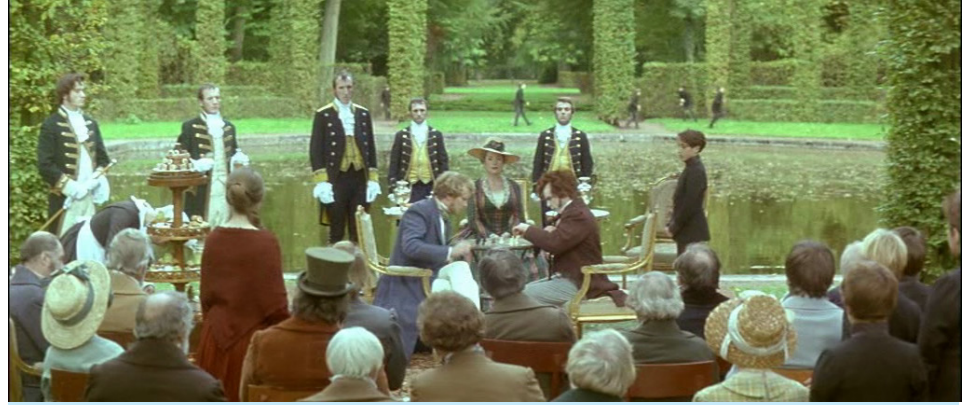
Diyagram 2

Max - Rictus
Beyaz hamleledir.

1. ♖b6+ ♜b8 2. ♚a7+ ♜c7 3. ♖b6+ ♜b8 4. ♚a7+ 1/2-1/2

Markiz'in kızı Anne-Lise ile İngiliz Şampiyon arasında giderek bir ittifak oluşmaya başlar. Anne-Lise, Max ile konuşarak mutlaka kazanması ve kendisiyle evlenmesi gerektiğini söyler. İngiliz Şampiyon ise Max'i ne kızı ne de parayı umursadığını, ama dünya şampiyonluğu unvanını kaybetmek istemediğine inandırır. Max, daha kuvvetli bir oyuncu olduğunu ve kazanarak hepsini kazanacağı konusunda diretince şampiyon kendisinin gücünü göstermediğini, Max'in oyununu çözdüğünü ima ederek rakibinin gözünü korkutur. Max'e maçı kazanması için izin verecek ama Max evlendikten sonra turnuvarın adil olmadığını açıklayacak, böylece şampiyon unvanına yeniden kavuşacaktır. Anne-Lise kadar güzel bir kadın tarafından beğenilmenin büyümesine kapılmış olan Max, kendisine sevdiği kadını garanti eden bu teklifi kabul eder. Ama bu kazanç nasıl bir oyun ile olacaktır? Max, oynamaları gereken oyunu tahtada gösterir. Burada beyaz bir piyon fedası yaparak oyunu kazanabilmektedir. Şampiyon bu fedayı anlamsız bulsa da tahtada bu hamleyi yapmayarak oyunu kaybetmeyi kabullenir.

Ertesi gün büyük bir kalabalığın önünde ikinci maç başlar. Maç planlandığı biçimde başlasa da şampiyon oynamaması gereken hamleyle Max'e sürpriz yapar! Max düştüğü tuzağı an-

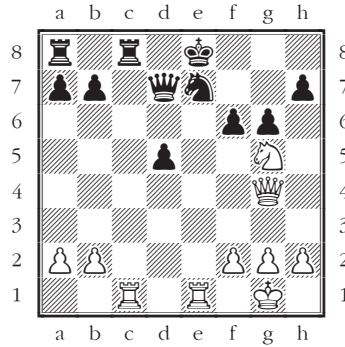

Max ve Howard Staunton arasındaki ilk maç başlıyor.

lamıştır. Geçirdiği sinir krizinin içinde maçı mat olana kadar oynar (Diyagram 3). Durum berabere olmuş ve maçın kaderi üçüncü oyuna kalmıştır.

Max'in dengesini bozanın parlak öğrenci Rictus ile oynadığı oyun oldu-

Diyagram 3

Howard Staunton - Max
Beyaz hamleledir.

1. ♜xe7!!+ hamlesi ile dokunulmazlığı olan kalenin dansi başlayacak ve Max mat olana dek oyunu sürdürecektir. 1-0

ğu anlaşılınca herkes bu oyunun notasyonunu elde etme çabasına girişir. Markiz, Max'i köşeye sıkıştıran bu harika oyunun Rictus'a ruhani bir etkiyle oynatıldığını düşünmektedir. Susan'ın çabaları da boşa çıkar ve Rictus'a zorla yazdırılan bu değerli maçın notasyonu Staunton ve Anne-Lise ikilisinin eline geçer: 1.e4 e5 2.♟c3 ♟c6 3.f4 exf4 4.d4 ♞h4+ 5.♞e2 d5 6.exd5 ♟g4+ 7.♟f3 0-0-0 8.dxc6 ♟c5 9.cxb7+ ♞b8 10.♟b5 ♟f6 11.c3 ♞he8+ 12.♟d3 ♟f5 + 13.♞c4 ♟e6+ 14.♞xc5 a5 15.♟xc7 ♞h5+ 16.♟e5 ♟d7+ 17.♞b5 ♞xd1 18.♟xf4 ♞xa1 19.♞a6 ♟xe5 20.♟xe8 f6 21.dxe5 f5 22.♟e3 ♞xe8 23.♟b5 ♞xh1 24.♟a7+ ♞c7 25.♟c5 ♞d8 26.♟b6+ ♞b8 27.♟a7+ ♞c7 28.♟b6+ 1/2-1/2

O gece verilen partide Max dengesini bütünüyle yitirir. Anne-Lise de onu açıkça aşağılayarak yıkıcı son darbeyi indirir. Yine sinir krizi geçiren Max ormanda kaybolur gider.

Max, markizin öğrencilerine karşı oynuyor.

Max (solda) ve Staunton maçın sonucu konusunda anlaşılıyorlar.

Ertesi gün son oyun için izleyiciler ve Staunton hazır olduğu halde Max ortada yoktur. Markiz, Staunton'u şampiyon ilan etmek üzereyken Max perişan halde ortaya çıkarak oyuna başlar. Nasıl oynadığına da hiç aldırıyor gibidir. Rictus'un taktiğini izleyen Staunton önemli materyal üstünlüğü ele geçirir. Aynı konumda Max yine bir taşa dokunarak düşürünce Staunton kurallara uyulması itirazında bulunur. Maçın hakemliğini yapan Markiz, Staunton'a şahını oynamasını da isteme hakkı olduğunu belirtir. Gerçekten de Staunton şah hamlesi yapılmasını ister.

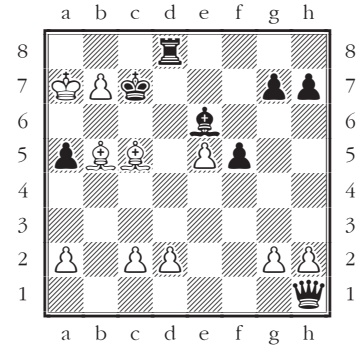
Bu sırada süklüm püklüm yerde düşürdüğü taşı arayan Max bir ara Rictus ile göz göze gelir. Sanki yalnızca ikisinin farkına vardığı bir hamle var gibidir. Max düşürdüğü piyonu yerine koyduktan sonra zorlandığı şah hamlesini yapar ve huzur bulmuş bir biçimde masadan uzaklaşır. Kısa süren şaşkınlık ve sessizliği yaşlı izleyicilerden birinin alkışı bozar. Durum kısa süre sonra anlaşılır: Max'in yaptığı hamle ile Staunton ne yapsa kurtulamayacağı bir konuma düşmüştür! Markiz kazananın Max olduğunu ilan eder (Diyagram 4).

Max, daha hemen orada yeni ka-

Catherine Deneuve ve David Bowie, The Hunger filminin setinde satranç oynuyor (1982).

Diyagram 4

Max - Howard Staunton
Siyah hamlede dir.

Beyazın ♖a7!! hamlesinden sonra oluşan konumda Siyah materyal üstünlüğüne karşın mata engel olamaz. 1-0

zandığı Dünya Şampiyonluğu unvanını terk eder. Ona göre bu unvan gelecekte elde edeceği açık olan Rictus'un olmalıdır.

Staunton, yalnızca markizin kızını kazanmış olsa da aslında bu da büyük bir kayıp görünmektedir.

Max, Ambroise ve Susan filmin hemen başında gördüğümüz vadinin kıyasına giderler. Burada bir kulübede yaşamaya başlamışlar, uçurumun kenarına bir de büyük bir satranç tahtası inşa etmişlerdir. Ambroise bu büyük tahtayı yine ahşaptan insan boyutunda satranç taşları ile donatmıştır. Max onları sürükleyerek kendine karşı hamle yapmaya, oyundan çıkan taşları devirmeye başlar. Oyundan son çıkardığı taş kendisi olacak, perde kendisini bıraktığı derin vadinin üstüne inecektir.

Satranç Maçı, Belçikalı aktör, yazar ve yönetmen Yves Hanchar'ın ilk uzun metrajlı filmi. Yönetmen bu filmin senaryo yazarlığı yapmakla kalmayıp yardımcı rollerden birinde de oynayarak filme bütün ağırlığını veriyor.

Film, gerçekten parlak oyuncu kadrosuyla dikkati çekiyor. Catherine Deneuve adı sinemaseverlere öncelikle, Gündüz Güzeli 'Belle de Jour (1967)' filmini hatırlatıyor. Sinemanın en büyük kadın oyuncularından biri olan De-

SATRANÇ VE SANAT

Howard Staunton ve Max şampiyonu belirleyecek son maç için karşı karşıya.

Max, uçurumun kenarına kurulan devasa takım ile satranç oynuyor.

neuve, bu filmde oynadığı hırslı, güçlü, soylu markiz rolünün hakkını verirken kameranın kendisine çevrildiği sekansları eşsiz bir tablo güzelliğine büründürüyor. Gerçek hayatta da satranç oynadığını bildiğimiz oyuncuların olan Deneuve filmin kuşkusuz en dikkat çeken yıldızı. Sinemaseverlerin akıllarında Köprü Üstü Aşıkları 'Les amants du Pont-Neuf (1991)' filmiyle yer eden Denis Lavant, çirkin, itici, kırılğan ve sevgisizlikten kavrulmuş satranç dehası rolünü başarıyla canlandırıyor.

Filmin yazılarında herhangi bir satranç danışmanının adına rastlayamıyorum. Ancak filmdeki satranç konularının ustalıklı oluşturulmuş olmasından bu konuda danışmanlık alındığından kuşku duymuyorum. Di-yagram 1'deki vezir fedası satranç klasikleri arasında yer alıyor. İkinci şampiyonluk maçı Steinitz ve Bardeleben

arasında oynanan ölümsüz partiden alınmış. Bardeleben gerçekte salonu terk edip gitmesine karşın filmde Max rakibinin bir hata yapmasını umarak sonuna kadar oynuyor. Buna karşın yönetmen bize satranç sahnelerini yeterince cömertçe göstermekten kaçınıyor. Sıradan izleyicinin Max-Rictus maçı ile Max-Staunton maçının uzun zaman aynı biçimde devam ettiğini anlaması olanaklı görünmüyor. Buna karşın bu film de satranç konularında hata yapmaktan kurtulamıyor. Max-Rictus maçında önceden oynanmış olan c2 karesindeki piyon yerinde duruyor. Bunun dışında satranç taşlarının hareketini öğrenir öğrenmez Max'in vezir fedası ederek rakibi mat edişi filmin abartı sınırını zorladığı sahnelerin başında geliyor. Satrancın bir masa tenisi maçı kadar hızlı oynandığı sahneler sıradan izleyiciyi coştursa da satrançseverleri gülümsetiyor. Yönetmen film boyunca

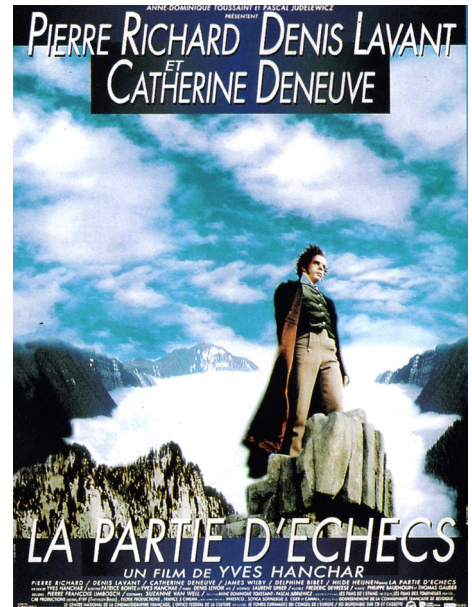
bize birbirinden güzel satranç taşları da göstererek görsel bir ziyafet sunuyor.

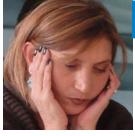
Filmde geçen Howard Staunton adı satrançseverlere yabancı değil. İngiliz satranç ustası Howard Staunton 1810-1874 yılları arasında yaşamış, döneminin en büyük Avrupalı satranç ustası olarak kabul edilmişti. Zamandaşı ABD'li satranç oyuncusu Paul Morphy ile oynamayı reddeden Staunton'un adı dünya şampiyonları arasında yer almıyor.

Kendini bıraktığı vadi o kadar derin ki Max'i hala uçarken buluyorum. Kısa ve güçlü kollarıyla sert bakışlı yırtıcı bir kuş gibi süzülüyor. Ona ileride bir grup satranç taşı gibi duran kalabalığı gösteriyorum. Daha önce hiçbirini görmediği halde annesini, babasını, kardeşlerini ve diğer uzak yakın bütün akrabalarını tanıyor. Artık nerede olduklarını bilmenin verdiği huzurla gülümsüyor ve kendisini paltosunun yakasından tutup yukarı çekmeme izin veriyor.

Kaynaklar

1. <http://www.imdb.com/title/tt0110780/> (Erişim tarihi: 31.11.2014)
2. Chess in the Movies, Bob Basalla, Thinkers' Press Wonderworks, 2005.

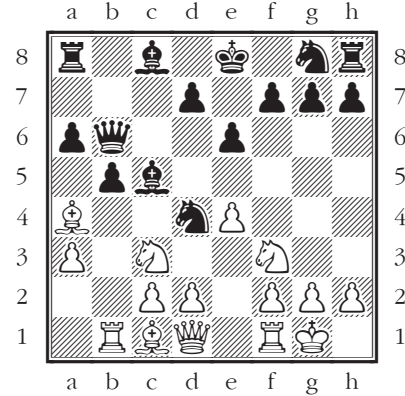

WIM Nilüfer Çınar Çorlulu

III. Kademe Antrenör
nilufercinar@gmail.com

Satranç gücünüzü ölçün

Değerli satranç severler, puanlı satranç, oyunculuk gücünüz hakkında fikir edinmeniz için yararlı olabilecek eğlenceli bir çalışmadır. Diyagramdaki konumdan başlayarak Beyazın hamlesini bulmaya çalışınız. Düşündüğünüz hamleyi ve aldığınız puanları not ediniz. Puanlarınızın toplamını değerlendirme tablosundan karşılaştırarak kuvvet derecesi puanınızı bulabilirsiniz. Oyunun sonuna kadar kendinize 90 dakikalık süre tanıyınız.

Michael Tal - Drago Ciric

Sarajevo-1966

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 ♚b6 4.♘c3 e6 5.0-0
♘d4 6.♙a4! ♚a5? 7.a3! b5 8.b4! ♚b6 9.bxc5 ♙xc5
10.♖b1 a6

Hamle	Puan	Siyahın hamlesi ve yorumlar	Hamle	Puan	Siyahın hamlesi ve yorumlar
11. ♘xd4	2	...♙xd4	27. ♘d5+	3	...♙f8
12. ♘e2	2	...♘f6	28. ♚f4	4	...♙g7
13. d3	1	...♙e5	29. ♙g2	5	...♚c5
14..c4	3	...♙xh2	30.♖h1	4	...♚xa3
15. ♙xh2	1	...♚c7	31.♚g5+	3	...♙f8
16. ♙f4	3	... e5	32.♚e3	4	...♚d6
17. ♙g5	2	... bxa4	33.♖xh7	2	... a3
18. ♙xf6	4	... gxf6	34.♖h1	2	...♙e5
19. ♘c3	3	...♙b7	35. d4	3	...♖xd5
20. ♚f3	3	...♖g8	36. exd5	2	...♚b4
21. ♚xf6	2	...♖g6	37. c5	4	... a2
22. ♚f5	2	...♙e7	38.♚e5	5	...♚b1
23. g3	3	...♖ag8	39.♖h8!!	8	... a1♚
24. ♖xb7	5	...♚xb7	40.♚d6+	5	...
25. ♖b1	3	...♚c8	1-0		
26. ♚xe5+	3	...♖e6			

Değerlendirme Tablosu - Aldığınız puanların toplamına göre yaklaşık reyting puanınız

62 80 ve daha fazla ise 2500 ve üstü, 70-79 arası 2400-2499, 60-69 arası 2300-2399, 50-59 arası 2200-2299, 40-49 arası, 2000-2199
30-39 arası 1800-1999, 20-29 arası, 1600-1799, 10-19 arası 1400-1599, 10'dan az ise 1399 ve aşağısı.

KAYBETME KORKUSU

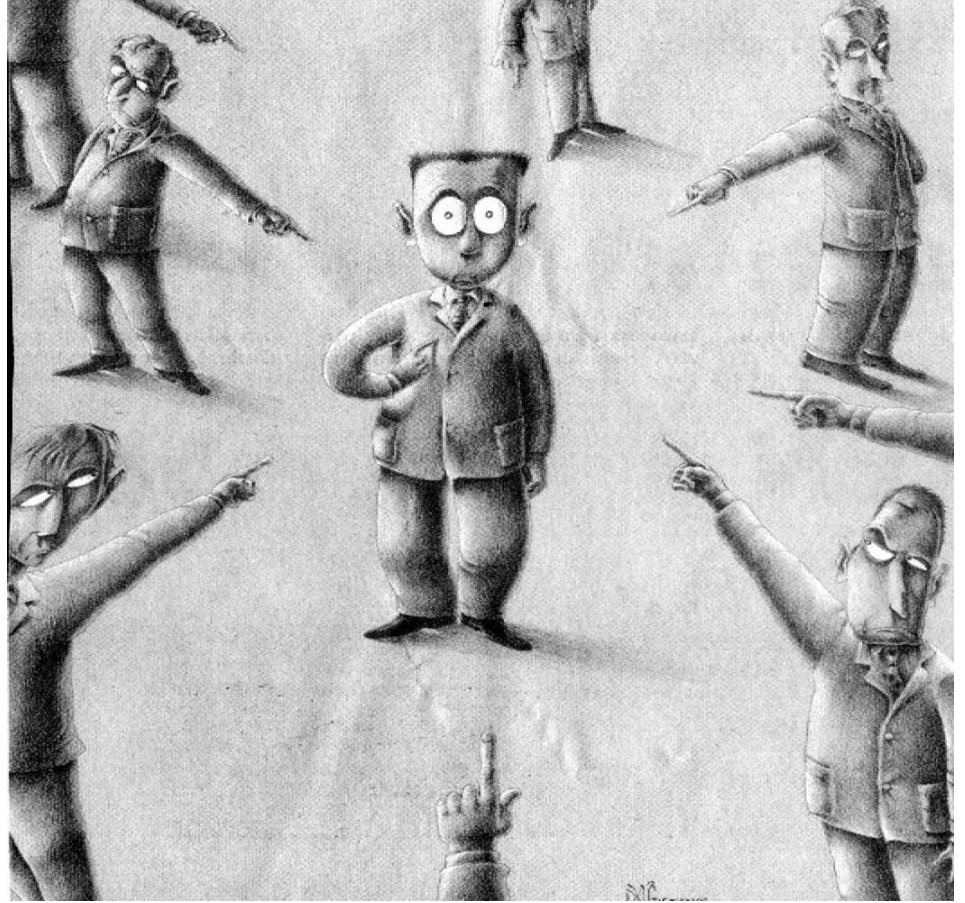

Mustafa Kavgacı
Antrenör&Hakem
mkavgaci@hotmail.com

Hayatın çeşitli dönemlerinde korkunun çeşitli türleri ile yüz yüze geliriz. Neden korktuğumuz değişse de, hepimiz korkarız; insanız sonuçta. Başarısızlıktan, sevilmemekten, ölümden, hastalıktan, kaybetmekten, terk edilmekten, sakat kalmaktan, aldatılmaktan, zayıf görünmekten, anlaşılama-maktan, kavgadan, sahip olduklarımızı kaybetmekten, uçaktan, hayvanlardan, yüksekte, yalnızlıktan, karanlıktan, işsiz kalmaktan, tabii afetlerden ve daha birçok şeyden korkarız. Bütün bu saydıklarımız ayrı ayrı yüzlerce yazıya konu olabilir. Ben bu yazımda kaybetme korkusuna değinmek istiyorum. Bu konu için bile yüzlerce alt başlık açılabilir. Ama ben; sporcu, antrenör ya da veli olarak birçoğumuzun hissetmiş olabileceği, oyun (maç) kaybetme korkusunu konu edinmek istiyorum.

Öncelikle doğru ifade edebilmek adına sormak istiyorum; hissettiğimiz; korku mu, endişe mi? Günlük hayatta korku tabirini kullanıyoruz. Fakat endişenin daha doğru bir kavram olduğunu düşünüyorum.

Endişe, Farsça kökenli düşünmek fiilinden türetilmiş. Endişelenebilmek, düşünebiliyor olmanın sonucu ortaya çıkıyor. Korku hâlihazırda var olan bir tehlikeye karşı gösterilen anlık bir tepkiyi ifade ederken, endişe öngörülen, sezilen ve düşünülen bir tehlikeye gösterilen tepkiyi ifade ediyor. Bununla birlikte korkuya göre daha uzun süre, daha yoğun ve şiddetli hissedilmesi

endişe kavramının bizim durumumuz için daha uygun olduğu kanaatimi güçlendiriyor.

Peki, endişede karar kıldık, belirtileri nelerdir ve ne tür olumsuz etkileri vardır? Uzmanlar endişenin; kalp atışının ve solunum sayısının artması, mide ve bağırsak problemleri, ağız kuruluğu, göz bebeklerinin büyümesi, çizgili kaslarda (kol, bacak gibi) ağrı ya da krampların olması, yorgunluk hissi, titreme, terleme, cildin kızarması ya da gerginliğinin arması, baş ağrısı, uyuyama gibi kişiden kişiye değişen belirtilerinin olabileceğini söylüyorlar. Ve endi-

şe; dikkati toplayamama, huzursuzluk, öfke ümitsizlik, mutsuzluk, öğrendiklerini hatırlayamama, öğrenme güçlüğü, düşünme ve algılamada zorlanma gibi olumsuzluklara neden olabileceğini belirtiyorlar.

İşin doğrusu bence, endişe her zaman da olumsuz sonuçlar doğurmaz. İnsanoğlu, dünyaya ayak basışından bu yana, birçok varlıktan, olgudan ve nesneden endişe duymuş, sahip olduğu endişe edebilme kabiliyeti sayesinde, nesli tükenmeden varlığını sürdürebilmiştir. İnsanoğlu, öngörü ve sezgi kabiliyetine doğuştan sahiptir. Zihninin

de ki, bitmek tükenmek bilmeyen endişeleri sayesinde gelecekte oluşabilecek olumlu ya da olumsuz durumları tahmin edebilmiş, varlığını sürdürebilmiş, geleceğini şekillendirmiştir. Tabii ki kararında, bir endişeden bahsediyorum. Dozunda bir endişe, bizi motive edecek ve başarımıza katkı sağlayacaktır.

Bizim sorunumuza gelelim oyunu kaybetmekten neden endişe duyarız? Birçok sebebi olabiliyor. Kimimizi UKD ya da Elo kaybetmek endişelendirir. Kimimizi kaybedersem rezil olurum düşüncesi endişelendirir. Kimimiz anneme ya da babama ne derim, ya da antrenörüme karşı mahcup olurum düşüncesiyle endişeleniriz. Ya da arkadaşlarımızın önünde küçük düşmekten endişe ederiz. Kimimizi bizden daha düşük elo ya da UKD'ye sahip birine karşı kaybetme ihtimali endişelendirir. Listeyi uzatabilir, onlarca neden bulabiliriz.

Bu sorunla nasıl baş edebiliriz? Bu konuda tavsiye uzmanların tavsiye ettikleri yöntemleri üç ana başlık altında toparlayabiliriz:

I- Vücudumuza yönelik yöntemler: Nefes egzersizleri, kültürel fizik egzersizleri, çeşitli gevşeme yöntemleri (yoga, meditasyon vb.), doğru beslenme alışkanlığı...

II- Duruma yönelik yöntemler: Zamanı iyi kullanabilme becerimizi geliştirme, düzenli çalışma alışkanlığı edinebilme, problem çözme becerileri geliştirebilme, konsantrasyon kabiliyeti geliştirme, dikkat etkinlikleri, oyun bilgimizi arttırma...

III- Duygu ve düşüncelerimize yönelik yöntemler: Olayları tehdit olarak değil, yetenekleri sınama imkanı olarak değerlendirin!, düşünme tarzımızı ve bakış açımızı değiştirin...

Bütün bu yöntemler teker teker ele alınabilir fakat ben en çok duygu ve düşüncelerimize yönelik yöntemleri önemserim. Çünkü, endişenin karşıla-

tığımız ya da içinde bulunduğumuz duruma değil, kendi bilinçli ya da bilinçaltı düşüncelerimize verdiğimiz bir tepki olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle, endişeyi yenmek için herhangi bir dış gücün durumu düzeltmesini beklemek yerine, endişeye neden olan düşünce-mizi bulup, onu değiştirmek endişemizi yenmemizde önemli bir adım olacaktır. Kendimizi nasıl hissettiğimiz ve duygularımız, hayata nasıl baktığımızı bağlıdır. İnsanın bakış açısını, düşünme tarzını, bunların yanlış olduğunu bilse de değiştirebilmesi uzun bir süreçtir. Hayatımıza yön verecek olan düşünce tarzını, hayatın içinden çekip çıkarmayı öğrenmeliyiz.

Dünyaca ünlü kişisel gelişim yazarı, Stephen R. Covey: 'Değişim ister birdenbire olsun, ister ağır, temkinli bir süreç içinde; paradigma değişimi, çok önemli bir değişikliğin temel gücüdür.' diyor. Stephen R. Covey paradigmayla ne kastettiğini şu şekilde açıklıyor; 'Paradigma, dünyayı 'görme' tarzımızdır (gözle görmek değil; algılamak, anlamak, yorumlamak anlamında).'

Peki paradigma nasıl değişir? Stephen R. Covey'e kulak verelim:

Frank Koch, Denizcilik Enstitüsü'ne ait bir dergide şu hadiseyi anlatır:

"Eğitim filosaına bağlı iki savaş gemisi, günlerdir kötü hava şartlarında manevra yapıyordu. Ben en öndeki gemide vazifeliydim. Hava kararmıştı. Köprüde nöbet tutuyordum. Ara sıra yoğunlaşan sis sebebiyle görüş mesafesi kısıydı. Dolayısıyla komutan köprüde kalmış, bütün faaliyetleri denetliyordu.

Karanlık çöktükten kısa bir süre sonra, iskele tarafındaki nöbetçinin sesi duyuldu: "Işık! Sancak tarafında."

Komutan seslendi: Düz mü gidiyor, kıça doğru mu?"

Nöbetçi, "Düz ilerliyor komutanım" diye cevap verdi. Demek ki gemiyle tehlikeli bir çarpışma rotası üzerindeydi.

Komutan emir verdi: Gemiye sinyal gönder! "Çarpışma rotasındayız. Rotanızı 20 derece değiştirmenizi öneriyoruz."

Karşıdan şu sinyal geldi: "Rotanızı 20 derece değiştirmeniz önerilir."

Komutan: Sinyal gönder: "Ben komutanım. Rotanızı 20 derece değiştirin" dedi.

Karşıdaki, "Ben deniz onbaşıyım. Rotanızı 20 derece değiştirirseniz iyi olur" diye cevap verdi.

Komutan iyice hiddetlenmişti. Hırsla emretti: Sinyal ver! "Ben bir savaş gemisiyim. Rotanızı 20 derece değiştirin."

Karşıdan ışıklarla cevap geldi: "Ben bir deniz feneriyim." Rotamızı değiştirdik."

Paradigmaları değiştirmek, rota değiştirmeye benzer. (*)

Kıssadan hisse, anlaşıldığı üzere; endişelerimizi zannettiğimiz gibi değil de gerçek yüzleriyle idrak ettiğimiz an, bakış açımızda değişim başlar. Endişe ettiğimiz şeyleri farklı bir bakış açısıyla değerlendiririz. Daha önce görmediklerimizi görür, anlamadıklarımızı anlar ve davranışlarımızı değiştiririz. Ve bu değişim başarıya doğru atılan ilk adımdır belki.

* Etkili İnsanların 7 Alışkanlığı. Stephen R. Covey. Varlık Yay.

Türkiye Küçükler Satranç Şampiyonası

Çocuklarımız oynasın,
Türkiye kazansın.

Türkiye'nin geleceği çocuklarımızın zihinsel gelişimi için satranç destekliyoruz.
Türkiye'nin Bankası, Türkiye Satranç Federasyonu ana sponsoru.

TÜRKİYE BANKASI
Türkiye'nin Bankası